

แนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอเพื่อการท่องเที่ยว จ.นนทบุรี

CONCEPT TO DEVELOPMENT OF WAT CHALOR COMMUNITY
FOR TOURISM NONGTHABURI PROVINCE

นฤมล โฉนรัตน์
NARUMON LOHARAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

แนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอเพื่อการท่องเที่ยว จ.นนทบุรี

CONCEPT TO DEVELOPMENT OF WAT CHALOR COMMUNITY
FOR TOURISM NONTHABURI PROVINCE

นฤมล โลหารัตน
NARUMON LOHARAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2550

**CONCEPT TO DEVELOPMENT OF WAT CHALOR COMMUNITY
FOR TOURISM NONTHABURI PROVINCE**

NARUMON LOHARAT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FLUFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S BINSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKABANG**

2007

COPYRIGHT2007

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S BINSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ เพื่อการท่องเที่ยว
นักศึกษา	จ.นนทบุรี
รหัสนักศึกษา	นางสาวนฤมล โลหะรัตน์
ปริญญา	46064910
สาขาวิชา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
พ.ศ.	สถาปัตยกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	2550
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รศ.สมพล คำรงเสถียร ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ โดยศึกษาถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน โบราณวัตถุสถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่มีความสำคัญของชุมชน และศึกษาศักยภาพที่สำคัญของชุมชนวัดชลอ โดยการเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอเพื่อฟื้นฟูพื้นที่และสร้างความเจริญให้ชุมชน ซึ่งพื้นที่ที่ศึกษามีอาณาเขตที่ตั้งประมาณ 2.2 ตร.กม.

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนวัดชลอมีการตั้งถิ่นฐานมาเป็นระยะเวลาช้านาน มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอยู่มากมาย ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณชุมชน เป็นพื้นที่ๆ ที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ ของจังหวัดนนทบุรีเป็นสถานที่ตั้งสถานที่หน่วยงานทางราชการที่สำคัญหลายหน่วยงาน ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางกรวย สถานีอนามัย โรงเรียนประถมศึกษา ห้องสมุดประชาชน และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวัดชลอ โบราณสถานสำคัญ คือ พระอุโบสถหลังเก่า ลักษณะทรงไทยรูปเรือสำเภาโบราณ ปัจจุบันเกิดความเสี่ยงโทรมของพื้นที่ขาดการเอาใจใส่ดูแลแต่ เนื่องจากพื้นที่ชุมชนวัดชลอเป็นพื้นที่ๆ มีศักยภาพที่สำคัญ การเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง

ดังนั้นจึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี ในการพัฒนาจะก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชนและยังส่งผลต่อการท่องเที่ยวในชุมชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และยังรองรับการขยายตัวของเมืองที่จะเกิดขึ้น รูปแบบของการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

Thesis Title	Concept to Development Community of Wat Chalor For Tourism Nonthaburi Province
Student	Miss Narumon Loharat
Student ID.	46064910
Degree	Master of Industrial Education
Program	Architecture
Year	2007
Thesis Advisor	Associate Professor Somphon Damrongsathian
Thesis Co-advisor	Assistant Professor Lertlak Klinhom

ABSTRACT

This thesis presented Concept to Development Community of Wat Chalor were the history, background, historical background of ancient remains, antiques, old architecture which was the importance for the community. The potential of Wat Chalor community was studied by presented Wat Chalor Community development guideline in order to reform the area and build the community prosperity in the area of 2.2 sq. km.

The study was found that Wat Chalor was the old location for a long time with various histories and cultures in this community as the first priority of Nonthaburi Province. This place are located of various organizations such as Bang Kruai Police Station, health care station, primary school, people library, and subdistrict people training unit at Wat Chalor, ancient remains which consist of the old church, Thai style, the ancient ship picture. Now, these remains are deteriorated according to the area of Wat Chalor has main potential for community development guideline.

Therefore, Concept to Development Community of Wat Chalor Nonthaburi Province which will open the opportunity of profession for the people in the community and trend to effect the community tourism in the future serve the expansion of the town. Model of community development for the tourism should serve the conservation of natural, art, culture and history in order to develop and utilize the appropriated implementation.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความเมตตา และความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแก้ไขข้อผิดพลาด ในสิ่งที่ยังมีความรู้ไม่เพียงพอ และเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดหายไปของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สมพล ดำรงเสถียร และ อาจารย์ เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และแนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย ซึ่งนอกจากนี้อาจารย์ทุกท่าน ยังได้สละเวลาอันมีค่า ในการช่วยตรวจทาน และปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยถือเป็นความเมตตาเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณอาจารย์ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ อาจารย์สุรศักดิ์ กังขาว อาจารย์สันติ กวินวงศ์ไพบูลย์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ปู่ ย่า พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อนและ คุณสิวกกร สุขเจริญ ที่ให้ความรัก และกำลังใจ

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเกียรติแก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

นฤมล โลหะรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญรูป.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 นโยบายและแผนงานต่างที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของชุมชนวัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี.....	8
2.3 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยว.....	25
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการการวิจัย.....	47
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4.1 การนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ.....	52
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย.....	87
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	87
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	94
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
ประวัติผู้เขียน.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่อำเภอบางกรวย.....	17
4.1 แสดงการจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยง.....	73
4.2 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรม.....	75
4.3 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง.....	76
4.4 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร.....	77
4.5 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายดา.....	78
4.6 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก.....	79
4.7 แสดงจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชากรท้องถิ่น.....	80
4.8 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรม.....	81
4.9 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง.....	82
4.10 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร.....	84
4.11 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายดา.....	85
4.12 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก.....	85

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณชุมชนวัดชลอ อ.เมือง จ.นนทบุรี.....	4
2.1 แสดงแผนที่ประเทศไทยและจังหวัดนนทบุรี.....	9
2.2 แสดงแผนที่จังหวัดนนทบุรี.....	10
2.3 แสดงแผนที่อำเภอบางกรวย.....	11
2.4 แสดงแผนที่ชุมชนวัดชลอ.....	11
2.5 แสดงคลองบางกอกน้อยในสมัยก่อน.....	15
2.6 แสดงแม่น้ำเจ้าพระยาและการขุดคลองลัด.....	16
2.7 แสดงเส้นทางคมนาคม.....	18
2.8 แสดงพระอุโบสถวัดชลอ.....	20
2.9 แสดงย่านอาคารที่พักอาศัย.....	23
2.10 แสดงบริเวณที่ว่างโล่ง.....	23
2.11 แสดงทางสัญจรเข้ามายังชุมชน.....	24
2.12 แสดงที่หมายคาของชุมชน.....	24
2.13 แสดงที่อาคารพาณิชย์และร้านค้าริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย.....	25
4.1 แสดงอาคารที่พักอาศัยในบริเวณชุมชนวัดชลอ.....	54
4.2 แสดงวิถีชีวิตริมคลอง.....	54
4.3 แสดงอาคารพาณิชย์-ที่พักอาศัยบริเวณถนนบางกรวย-ไทรน้อย.....	54
4.4 แสดงศาลาการเปรียญและศูนย์ฝึกอาชีพในชุมชนวัดชลอ.....	55
4.5 แสดงอาคารร้านค้าแผงลอยที่เกาะตัวไปตาม ถ.บางกรวย-ไทรน้อย.....	55
4.6 แสดงอาคารร้านค้าแผงลอยในบริเวณโดยรอบวัดชลอ.....	56
4.7 แสดงอาคารร้านค้าและรูปแบบสถาปัตยกรรมป้ายหน้าร้านที่แตกต่าง.....	56
4.8 แสดงขาดการจัดการที่จอดรถให้แก่ชุมชนทำให้เกิดความไม่ประทับใจ.....	56
4.9 แสดงย่านสถานที่ราชการชุมชนวัดชลอ.....	57
4.10 แสดงย่านสถานที่ราชการชุมชนวัดชลอ.....	57
4.11 แสดงแผนที่ผลการสำรวจ ย่าน.....	58
4.12 แสดงที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อมในโรงเรียนวัดชลอ.....	58
4.13 แสดงที่ว่างโล่งภายในชุมชนวัดชลอ.....	59
4.14 แสดงที่ว่างโล่งประเภทลานกิจกรรมด้านหน้าวัดชลอ.....	59
4.15 แสดงที่ว่างโล่งประเภทลานกิจกรรมริมคลองบางกอกน้อย.....	60

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.16 แสดงพื้นที่เทียบปริมาณโคลงบางกอกน้อย.....	60
4.17 แสดงที่ลานจอดรถโดยสารในชุมชนที่เชื่อมกับพื้นที่วัดชะลอ.....	61
4.18 แสดงพื้นที่ขายอาหารสำเร็จรูปปริมาณโคลงบางกอกน้อย.....	61
4.19 แสดงการจอดรถที่ไม่มีระเบียบ บริเวณโดยรอบชุมชนวัดชะลอ.....	62
4.20 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจที่ว่างโล่ง.....	62
4.21 แสดงที่จอดรถลานค้าขายสินค้าแผงลอยบริเวณชุมชนวัดชะลอ.....	63
4.22 แสดงที่ถนนภายในชุมชนวัดชะลอ.....	63
4.23 แสดงที่ลานจอดรถบริเวณท่าหน้าวัดชะลอ.....	63
4.24 แสดงปัญหาการจัดการจัดการที่จอดรถหน้าวัดชะลอ.....	64
4.25 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจทางสัญจร.....	64
4.26 แสดงที่หมายดาป้ายบอกทางเข้าวัดชะลอ.....	65
4.27 แสดงที่หมายดา ชุมประตู่ทางเข้าวัด.....	65
4.28 แสดงที่หมายดาป้ายแสดงชื่อร้านค้า.....	65
4.29 แสดงที่หมายดาพระอุโบสถรูปเรือหงส์.....	66
4.30 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจที่หมายดา.....	66
4.31 แสดงสิ่งก่อสร้าง ศาลาพักผ่อนที่เขียว.....	67
4.32 แสดงสิ่งก่อสร้าง ห้องน้ำบริเวณหลังศาลาการเปรียญ.....	67
4.33 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ม้านั่งพักผ่อน.....	68
4.34 แสดงสิ่งประกอบบริเวณและศาลาพักผ่อนหน้าวัดชะลอ.....	69
4.35 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ป้ายบอกข้อมูลข่าวสาร.....	69
4.36 แสดงป้ายแสดงชื่อร้านค้า.....	69
4.37 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ตู้บริการ ATM. และธนาคารไทยพาณิชย์.....	70
4.38 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ป้ายบอกชื่อชุมชน.....	70
4.39 แสดงสิ่งประกอบบริเวณป้ายโฆษณาริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย.....	70
4.40 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ดั่งขยะ โดยมากเป็นดังขยะสำเร็จรูป.....	71
4.41 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ไฟฟ้าแสงสว่างชุมชนวัดชะลอ.....	71
4.42 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ไฟฟ้าแสงสว่างปริมาณโคลงบางกอกน้อย.....	71
4.43 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชุมชนวัดชลอตั้งอยู่บริเวณ โถงน้ำของแม่น้ำอ้อม(แม่น้ำเจ้าพระยาเดิม) จากการสืบค้นชุมชนแห่งนี้ ได้ตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่เป็นปึกแผ่นมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น เพราะพระอุโบสถของวัดชลอ มีศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยา เมื่อสมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัด เมื่อ พ.ศ.2081 ชุมชนวัดชลอจึงน่าจะ ได้จัดตั้งเป็นหลักฐานมั่นคงอยู่ก่อนแล้ว

ในอดีตชุมชนวัดชลอยังมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ว่ามีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยอยุธยาหน้าวัดมีตลาดทางน้ำ (ตลาดน้ำ) ดังที่หนังสือ เด็กคลองบางหลวง ของกาญจนกพันธุ์ (ขุนวิจิตรมาตรา-สง่า กาญจนาคพันธุ์) ได้เล่าถึงตลาดน้ำในคลองต่างๆของจังหวัดนนทบุรี เมื่อปี พ.ศ.2485 ได้อย่างน่าสนใจว่า

“...ปากคลองบางกรวยตรงวัดชลอ ของสวนในแถวบางขุน บางขุนกอง บางศรีทอง บางกรวย มารวมขายนั่น ตลาดสวนคิดเวลาเช้าเวลาเดียวสายหน่อยก็เลิกหมด...” แสดงว่าเมื่อปี พ.ศ.2458 ปากคลองบางกรวย เป็นตลาดน้ำที่คึกคักมาก แต่ปัจจุบันนี้เงียบเหงา บรรยากาศแบบนั้นไม่มีอีกแล้ว ไม่เพียงแต่มีตลาดน้ำที่มีความคึกคักเท่านั้น แต่ลักษณะภาพรวมของอำเภอบางกรวยก็ปรากฏว่ามีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก ในสมัยรัตนโกสินทร์มีทางรถไฟเอกชนสายพระยารพษ์ผ่านหลังวัด และในระหว่างที่เกิดสงครามโลก ครั้งที่ 2 กรมการศาสนาได้อพยพข้าราชการมาหลบภัยอยู่ที่ศาลาวัดชลอ และยังคงเป็นสถานที่ตั้งสถานที่หน่วยงานราชการที่สำคัญหลายหน่วยงาน ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางกรวย สถานีอนามัย โรงเรียนประถมศึกษา ห้องสมุดประชาชน และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวัดชลอ โบราณสถานสำคัญ คือ พระอุโบสถหลังเก่า ลักษณะทรงไทย รูปเรือ อำเภอโบราณ ตัวพระอุโบสถตั้งอยู่ในเรือ หน้าบันเป็นรูปพระพุทธรเจ้าและพระสาวกและพระประธานในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปหินทรายแดง ขนาดหน้าตักกว้าง 3 ศอก 9 นิ้ว สมัยอยุธยาตอนต้น

นอกจากความสำคัญทางประวัติศาสตร์แล้ว บริเวณโดยรอบชุมชนวัดชลอยังเป็นที่ตั้งของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีชื่อเสียง เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ สวนผัก สวนผลไม้ และวิถีชีวิตวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในชุมชนที่จะดูได้ยากในปัจจุบัน

จากการสอบถามวัดชลอในปัจจุบันยังคงมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมจะเป็นชาวต่างชาติที่โดยสารมาทางเรือจากท่าช้างร่อง เข้ามาทางแม่น้ำบางกอกน้อยแต่ก็ยังมีชาวไทยเข้ามาดูบ้างอย่างประปราย

เนื่องด้วยในปัจจุบันการพัฒนาชุมชนทำให้เกิดการขยายตัวของเมือง สถานที่ราชการที่สำคัญได้ย้ายสถานที่ตั้งไปยังบริเวณ ใกล้เคียงคงจะเหลือไว้แต่โรงเรียนประถมศึกษา ทำให้ภายในชุมชนวัดชลอขาดการเอาใจใส่จากหน่วยงานราชการทำให้ในบริเวณชุมชนวัดชลอเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

การขาดความเป็นระเบียบของประชาชน โดยรอบซึ่งจะมีผลกระทบต่อวัดชลอที่เป็นสถานที่อนุรักษ์ทางด้านสถาปัตยกรรม เนื่องจากผู้คนยังเข้ามาใช้บริการทางด้านพาณิชยกรรม โดยเฉพาะตลาดสด ท่าเรือและท่ารถวัดชลอ ปัญหาที่เกิดขึ้นยังไม่ถูกแก้ไขทำให้ชุมชนเกิดความไม่สวยงาม การสะสมของขยะ ความแออัดริมทางเท้า การวางของขายกันอย่างเกะกะ การเกิดปัญหาเกิดแหล่งชุมชนเสื่อมโทรม ทำให้มาทำลายศักยภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

ในสภาวะที่เกิดขึ้นกับสังคมเมืองในปัจจุบัน คนนิยมที่จะท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากในสถานที่ต่างๆ ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวนิยมไป เช่น ตลาดน้ำวัดคอนทวาย เกาะเกร็ด หรือการไปไหว้พระ 9 วัดที่จังหวัดอยุธยา

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันการเสียประโยชน์ของพื้นที่ที่จะมีมากขึ้นในอนาคต และรูปแบบของการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยที่คำนึงถึงโบราณสถาน โดยรอบ และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี โดยที่จะทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชม โดยพิจารณาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนในปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว เพื่อนำมากำหนดรูปแบบของการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมด้านกายภาพพื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี
- 1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชนในการท่องเที่ยว ในเชิงอนุรักษ์ ชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ในเชิงอนุรักษ์ชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี โดยทำการศึกษาสภาพแวดล้อม ทางกายภาพและพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยพิจารณาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวครั้งนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ใช้แนวคิดของเดชา บุญกล้า (2531 : 41) เป็นกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย มีแนวทางในการศึกษาองค์ประกอบของภูมิทัศน์เมือง ดังนี้

1. ย่าน
2. ที่ว่างโล่ง
3. เส้นทางสัญจร
4. ที่หมายตา
5. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

1.3.2 กรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยว

คู่มือการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2531 : 31-35) ได้เสนอว่า

สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ได้แก่ สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังที่จะเห็น ได้แก่ภูมิทัศน์ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทยในลักษณะแตกต่างที่เคยเห็น

สิ่งที่ประชากรของเมืองคาดหวัง การคาดหวังของประชากรผู้ที่อยู่อาศัยในเมืองนั้น อาจมีความคาดหวังที่สนะ และค่านิยมที่แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวเล็กน้อยหรือตรงกันข้าม ประชากรพื้นถิ่นอาจมีแนวโน้มที่ต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงที่ไม่จำเจเหมือนเดิม ต้องการการพัฒนาที่ทันสมัยแบบชาวตะวันตก ซึ่งสวนทางกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเฉพาะภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมแบบตะวันออก แต่ทั้งนี้ก็มีข้อปัญหาใหญ่เพราะค่านิยมเป็นสิ่งที่สามารถอธิบาย และชี้แจงให้เข้าใจได้ง่าย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตพื้นที่

ขอบเขตการวิจัยแนวทางการการพัฒนา ชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี มีขอบเขตที่ตั้งแต่บริเวณสะพานบางกรวย และด้านริมแม่น้ำบางกอกน้อย ชุมชนวัดชลอ มีเนื้อที่ประมาณ 2.2 ตารางกิโลเมตร

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มประชากร อาศัยอยู่ในชุมชนวัดชลอ ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนวัดชลอ จำนวน 160 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 800 คน (ที่มา : งานทะเบียนราษฎร เทศบาลเมืองบางกรวย มกราคม 2549)

2. กลุ่มนักท่องเที่ยว คือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอจำนวน 30 ต่อวัน (ที่มา : ททท. ภาคกลางเขต6)

กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชาชนที่อาศัยบริเวณพื้นที่ 91 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ YAMANE กำหนดความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$
2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวภายในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน

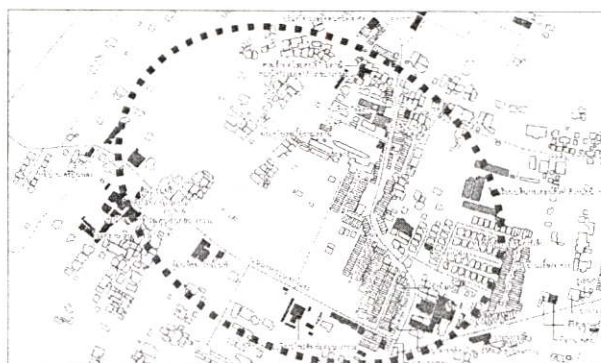
1.4.3 ตัวแปรที่ทำการศึกษา ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ

1.4.3.1 ลักษณะทางด้านกายภาพของชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี ได้แก่

- การใช้ประโยชน์ของพื้นที่
- ระบบการจราจร
- ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- ลักษณะขนาดชุมชน
- สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

1.4.3.2 พฤติกรรมความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ

จ.นนทบุรี

ภาพที่ 1.1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณชุมชนวัดชลอ อ.เมือง จ.นนทบุรี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ชุมชนวัดชลอ หมายถึง ชุมชนที่มีสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่และมีการตั้งถิ่นฐานมาเป็นระยะเวลานาน

แนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี หมายถึง การพัฒนาพื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลอ มีรูปแบบกิจกรรมชัดเจนเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยที่ไม่ทำลายโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีคุณค่า

ประชากรท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มคนในพื้นที่ที่อาศัย ในบริเวณชุมชนวัดชลอ ผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการ

นักท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มคนที่เดินทางมาท่องเที่ยว บริเวณชุมชนวัดชลอ และวัดชลอ จ.นนทบุรี

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนวัดชลอ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและวิถีชีวิตของประชากร สภาพทาง เศรษฐกิจ สังคมที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ของชุมชนวัดชลอ

กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวตาม ความสนใจ ความถนัดหรือความชำนาญที่ได้ฝึกฝนมา เช่นการขี่จักรยาน หรือการพายเรือ

สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่เป็น โครงสร้างหรือ สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่จัดให้มีขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรม ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะภูมิประเทศแหล่งน้ำ พืชพรรณธรรมชาติ ลักษณะภูมิอากาศบริเวณชุมชนวัดชลอ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไป จากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอสาระสำคัญและเนื้อหา ดังนี้

- 2.1 นโยบายและแผนต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี
- 2.3 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 นโยบายและแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละที่ไม่ต่ำกว่า 250,000-300,000 ล้านบาท ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ต้องมีการวางแผน วางนโยบาย วางแผน และวางกลยุทธ์ ในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ไปจนถึงระดับประเทศเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ซึ่งมีนโยบายและแผนการท่องเที่ยวที่สำคัญประกอบไปด้วย

2.1.1 แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ

เป้าหมายระยะเวลา ณ ปี พ.ศ.2555 เพื่อให้ การท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ ในมาตรฐานสากล ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว การบริการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเป้าหมายระยะสั้น ระหว่างปี พ.ศ.2547-2552 “เที่ยวไทย...รักไทย” โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทยไปในทิศทางที่จะช่วยอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน มีกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่สำคัญ 9 กลยุทธ์ คือ

1. การบริหารแผนแม่บท
2. ไทยเที่ยวไทย
3. พื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวไทย
4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
5. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา
6. ส่งเสริมให้ไทยมีบทบาทนำด้านการท่องเที่ยวในอินโดจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

7. พัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้มีเอกลักษณ์ไทยในระดับมาตรฐานสากล
8. ส่งเสริมการท่องเที่ยวซ้ำ และขยายจำนวนวันท่องเที่ยว

9. ส่งเสริมไทยเป็นศูนย์กลางจัดนิทรรศการ ศูนย์ประชุม และจับจ่ายใช้สอยระดับนานาชาติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548 : 25)

2.1.2 แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรีที่ผ่านมาจังหวัดนนทบุรี เป็นประเภทประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ และการท่องเที่ยวทางน้ำ ที่สำคัญ รวมทั้งประเพณีต่างๆ ฉะนั้นภาพรวมของการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี จึงเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นด้านศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันเกิดเป็นภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตาม การที่จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ระหว่างกรุงเทพมหานคร และจังหวัดปทุมธานี ซึ่งทั้งสองจังหวัดมีความโดดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวและเป็นปลายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่งยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาให้เป็นที่รู้จัก ข้อเสนอแนะและโครงการในการพัฒนาระยะแรก คือ การเสนอให้มีการพัฒนาและอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการปรับปรุงท่าเรือ นอกจากนั้นได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวตามลำคลอง โดยที่เน้นลักษณะของตลาดน้ำ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมริมเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ และการปรับปรุงบริเวณชายสินค้าและหัตถกรรมพื้นเมือง

ข้อเสนอแนะและโครงการระยะสั้น

- การปรับปรุง พัฒนา อนุรักษ์สภาพแวดล้อม การฟื้นฟูการทำศิลปะ หัตถกรรม พื้นบ้าน การจัดให้มีสถานที่ขายผลผลิตทางเกษตรกรรม และหัตถกรรม จัดให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น และศูนย์วัฒนธรรมพื้นถิ่น ปรับปรุงทางเดินเท้า ท่าเรือ และการจัดภูมิทัศน์และสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยว

- การควบคุมสภาพแวดล้อมของบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้มาตรการทางกฎหมายอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติผังเมือง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 เพื่อควบคุมการใช้ที่ดินและอาคารให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม โดยเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม ซึ่งห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินในการจัดสรรด้านพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม และโรงงานซึ่งจะมีมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนการออกกฎกระทรวง ห้ามมิให้มีการปลูกสร้างอาคารบางชนิดบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว

- การปรับปรุงสภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวโดยที่คำนึงถึงอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย

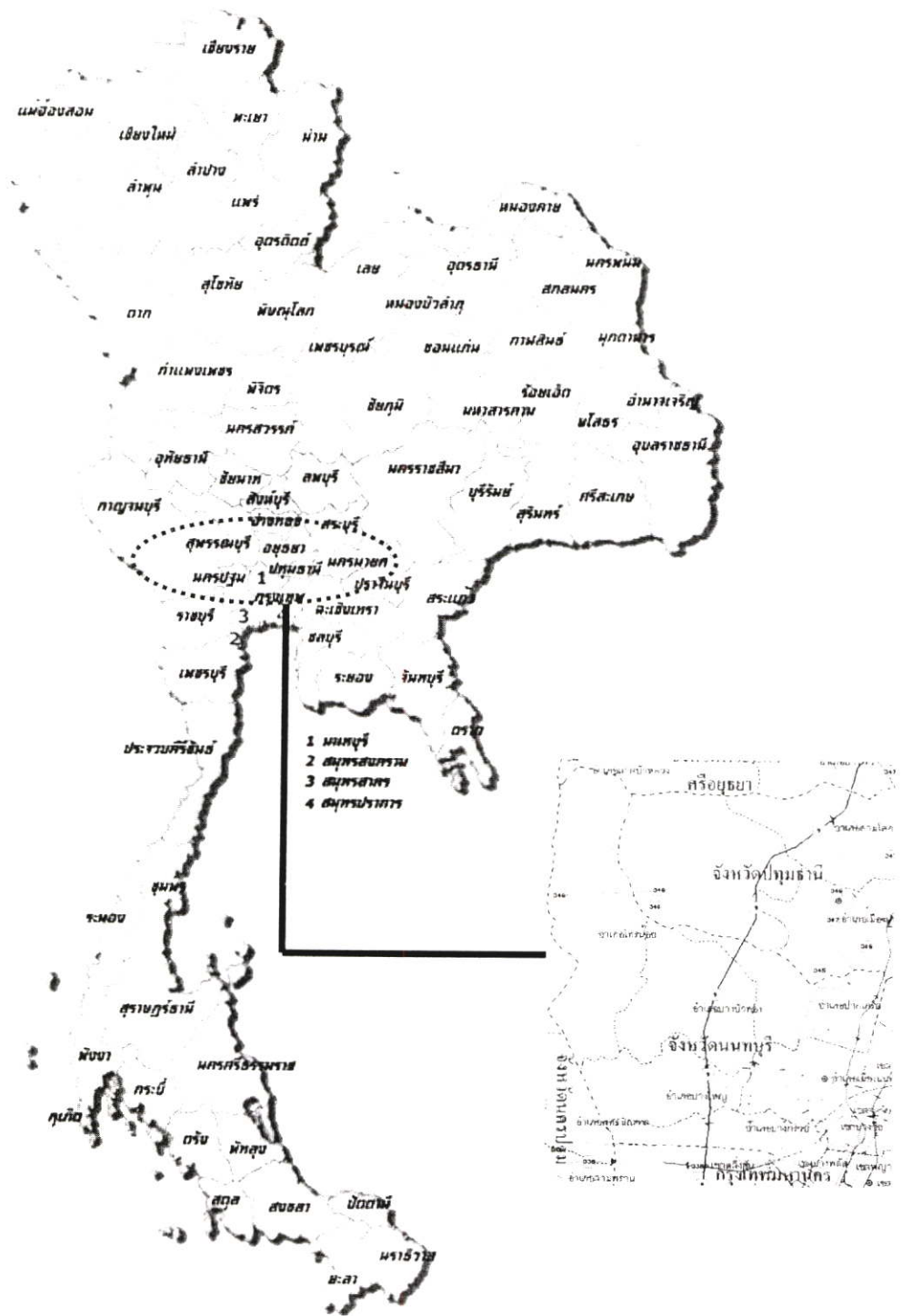
- การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ ได้แก่ สวนผลไม้ บ้านไทยริมน้ำและการฟื้นฟูตลาดน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กลมกลืน โดยไม่ลดคุณค่าและความสำคัญและเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

2.2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของชุมชนวัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

2.2.1 ด้านกายภาพ

2.2.1.1 ลักษณะที่ตั้ง

อำเภอบางกรวย มีพื้นที่อยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลาก มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 1-2 เมตร เดิมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลผ่านจังหวัดนนทบุรี มีความคดเคี้ยวมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณบ้านตลาดขวัญหน้าเมืองนนทบุรีเก่า แม่น้ำเจ้าพระยาจะไหลแยกไปทางทิศตะวันตก ไปตามคลองแม่น้ำอ้อม ซึ่งเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิม ผ่านปากคลองบางกอกใหญ่ แล้ววกลงใต้ ผ่านอำเภอบางกรวย มาออกตรงวัดเขมาภิรตาราม เมื่อมีการขุดคลองลัดทำให้น้ำเปลี่ยนทางเดิน คลองลัดจึงกลายเป็นแม่น้ำไป เมื่อปี พ.ศ.2019 โดยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ได้โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดจากคลองบางกรวยซึ่งเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิมริมวัดชลอไปออกวัดจี้เหล็ก (วัดสุวรรณคีรี) และจัดตั้งเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ.2447 เดิมเรียกว่า “อำเภอบางใหญ่” โดยอาคารที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งอยู่ในเขตที่ดินวัดชลอริมคลองบางกอกน้อย ตำบลวัดกระโจม ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นตำบลวัดชลอ อำเภอบางใหญ่สมัยก่อนนั้น เป็นรูปแหลมคล้ายกรวย ยื่นออกไปทางแม่น้ำเจ้าพระยา คนส่วนมากเรียกเล่นๆ ว่า หัวแหลมบ้าง กรวยบ้าง ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อจากอำเภอบางใหญ่มาเป็นอำเภอบางกรวย เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2473 แล้วหลังจากนั้น ก็ได้มีการเปลี่ยนชื่ออำเภอบางแม่นาง มาเป็นอำเภอบางใหญ่แทน ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบางกรวย เป็นที่ราบลุ่ม ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านทิศตะวันตกมีพื้นที่มีคลองเป็นจำนวนมาก ได้แก่ คลองบางกอกน้อย คลองมหาสวัสดิ์ คลองบางกรวย พื้นที่อำเภอบางกรวยมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งหมด 8.4 ตารางกิโลเมตร

รูปที่ 2.1 แสดงแผนที่ประเทศไทยและจังหวัดฉะเชิงเทรา¹

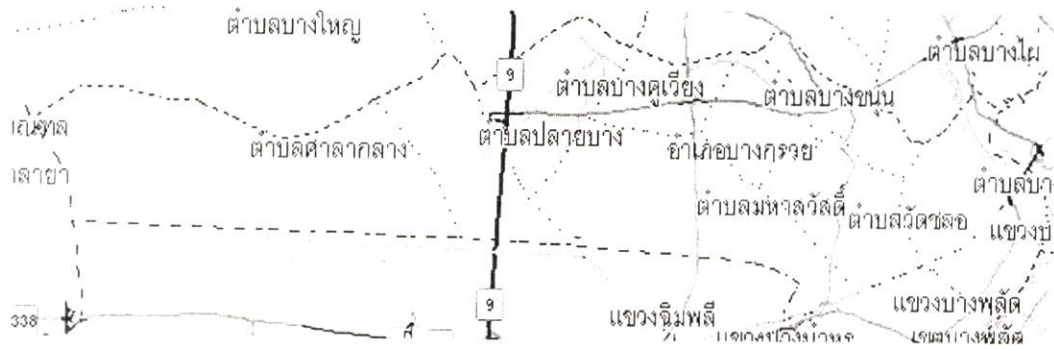
ชุมชนวัดชลอ

พื้นที่ศึกษาประกอบไปด้วย ย่านที่มีการตั้งถิ่นฐานเดิม คือตั้งอยู่บริเวณ ริมคลองบางกอกน้อย คลองบางกรวยและคลองย่อยสายต่างๆ ส่วนย่านการตั้งถิ่นฐานใหม่ คือ ชุมชนที่เกาะมาทางถนนทางด้านหลังของวัดชลอ รูปทรงของชุมชนจะเป็นแนวเส้น (Liner) เกาะไปตามเส้นทางคมนาคมทั้งคลองและถนน ซึ่งวัดชลอเป็นชุมชนย่านเก่า เนื่องจากโครงสร้างชุมชนใช้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน ในบริเวณรอยต่อของชุมชนเก่ากับใหม่เป็นสวนผลไม้ ถานวัด สนามฟุตบอลของโรงเรียนลานโล่งสถานที่ราชการซึ่งเป็นที่ว่างที่สำคัญ โดยเฉพาะที่ลานวัดนั้นจะเป็นสถานที่อเนกประสงค์คือ ใช้สำหรับจัดงานวันในเทศกาล งานบุญต่างๆ ใช้เป็นที่พักผ่อน นั่งเล่นของพระและฆราวาสทั่วไป ใช้เป็นที่เล่นกีฬาของเด็กๆ หรือใช้เป็นที่ประชุมของชาวบ้านเป็นต้น ชุมชนวัดชลอมีพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังนี้

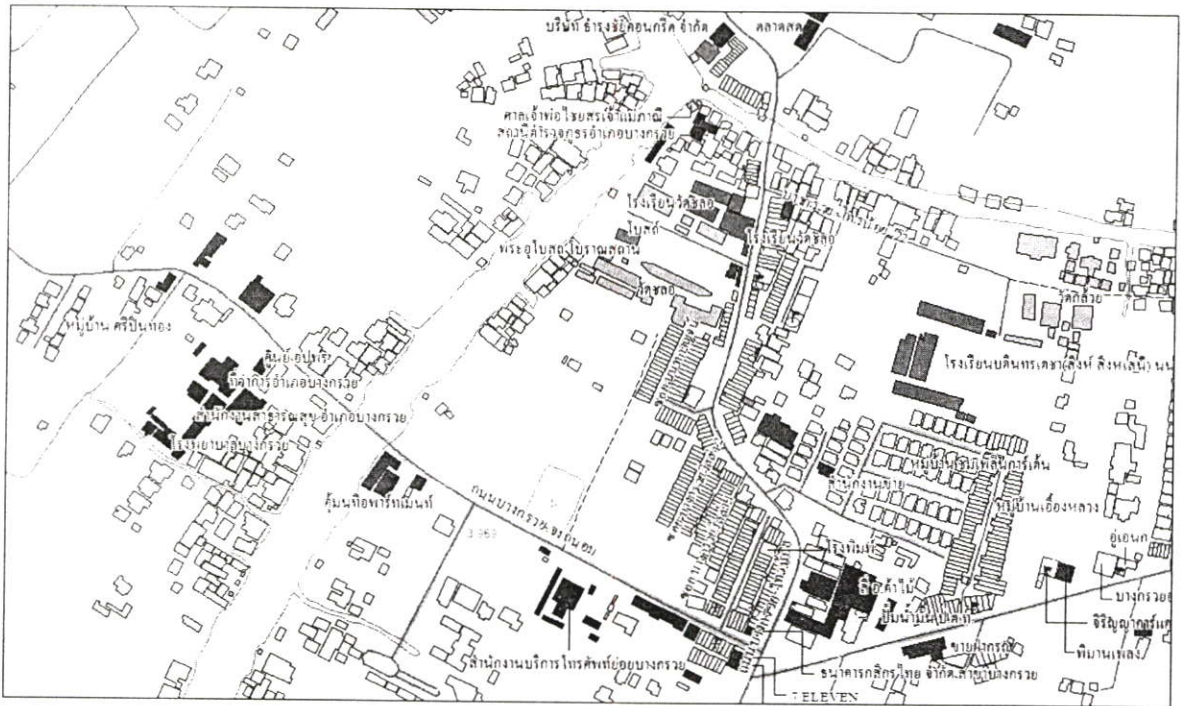
ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลบางสีทอง ตำบลบางไผ่ ตำบลบางขนุน
ทิศใต้	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร (แขวงบางขุนนนท์ แขวงบางบำหรุ เขตบางกอกน้อย)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลบางขนุน ตำบลมหาสวัสดิ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร (ตำบลบางพลัด ตำบลบางอ้อและแม่น้ำเจ้าพระยา)

รูปที่ 2.2 แสดงแผนที่จังหวัดนนทบุรี

รูปที่ 2.3 แสดงแผนที่อำเภอบางกรวย

รูปที่ 2.4 แสดงแผนที่ชุมชนวัดชลอ

2.2.1.2 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนวัดชลอ ส่วนใหญ่ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะเป็นที่ดินเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางถึงหนาแน่นน้อย ในช่วงปี พ.ศ.2534-พ.ศ.2539 เฉพาะเทศบาลเมืองบางกรวย การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพักอาศัย พาณิชยกรรม ราชการ อุตสาหกรรม เพิ่มขึ้น ทำให้การใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรมลดลง โดยดูจากการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน ซึ่งจากการสำรวจพบว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ อยู่ในเขตเทศบาลและมีการขยายตัวต่อเนื่องกับชุมชน ซึ่งอยู่บริเวณโดยรอบนั้น โดยมีย่านการค้า พาณิชยกรรมอยู่บริเวณกลางเทศบาลบางกรวย เป็นกลุ่มอาคารพาณิชยกรรม พักอาศัยบนถนน บางกรวย-ไทรน้อย และ บางกรวย-จตุรรม

2.2.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ชุมชนวัดชลอ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีระดับความสูงของพื้นดินเฉลี่ยประมาณ 2 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีแม่น้ำและลำคลองหลายสายไหลผ่าน เมื่อถึงฤดูฝนทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมขังบริเวณที่อยู่อาศัยและพื้นที่ประกอบอาชีพของประชาชน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนและของทางราชการเกือบทุกปี

2.2.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

จากสภาพภูมิอากาศของชุมชนวัดชลอซึ่งตั้งอยู่ในภาคกลางได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ระหว่างเดือนพฤษภาคมจนถึงประมาณเดือนตุลาคมในขณะนี้เป็ฤดูฝน ส่วนในเดือนพฤศจิกายนจนถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมหนาวและอากาศแห้ง ระยะเวลาจึงเป็นฤดูหนาวและมีอุณหภูมิต่ำสุด สำหรับระยะระหว่างเดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนพฤษภาคมเป็นฤดูร้อน โดยมีอุณหภูมิสูงสุดประจำปีในเดือนเมษายน และมีฝนตกน้อยเป็นครั้งคราวในช่วงฤดูร้อน

2.2.1.5 เขตการปกครอง

เทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสุขาภิบาลวัดชลอและสุขาภิบาลบางกรวย ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลบางกรวย เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2537 โดยครอบคลุมพื้นที่ 8.4 ตร.กม. ประกอบด้วย 2 ตำบล คือ ตำบลบางกรวยและตำบลวัดชลอ (มีเขตการปกครองตามพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเทศบาลเมืองบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พ.ศ.2537 เล่ม 111 ตอนที่ 36 ก ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2537) และต่อมาเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2545 ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลเมืองบางกรวย โดยเปลี่ยนแปลงฐานะจากเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมืองตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 119 ตอนที่ 122 ก. ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2545

2.2.1.6 การพัฒนาทางประวัติศาสตร์

ประวัติความเป็นมา

บริเวณพื้นที่ชุมชนวัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ตั้งอยู่ริมคลองบางกอกน้อยจรดคลองบางกรวย เป็นที่มีความสำคัญทางการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองเก่ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เมื่อก่อนสมัยพระชัยราชาธิราชกรุงศรีอยุธยา นั้น กรุงเทพฯ และธนบุรียังเป็นแผ่นดินใหญ่เดียวกัน เพราะแม่น้ำเจ้าพระยาเดิมไหลลงมาจากทางเหนือวกเข้าคลองบางกอกน้อยและออกไปคลองบางกอกใหญ่ ต่อมาในสมัยสมเด็จพระราชาธิราชโปรดให้ขุดคลองลัดเพื่อย่นระยะการเดินทาง ตามพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ(ตอนแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเสือ) กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่าปีจอ

จุลศักราช 900 พ.ศ.2083 ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ขุดคลองลัดที่บางกรวย แต่วัดชลอมาทะลุวัดชีเหล็ก เพราะในเวลานั้นลำแม่น้ำอ้อมวัดชีเหล็กอยู่ในคลองบางกอกน้อยตรงปากคลองบางละมวดคล้องชัน ซึ่งเป็นแม่น้ำเก่า คลองแต่วัดชีเหล็กไปจนถึงวัดชลอ ซึ่งยังอยู่ในแม่น้ำอ้อมมาจนถึงทุกวันนี้ และสันนิษฐานจากหลักฐานอิฐมอญทำการปั้นเผาในสมัยแรกๆ พระอุโบสถกว้าง 8 เมตร ยาว 17 เมตร ลักษณะรูปทรงเรือสำเภาโบราณ ตัวอุโบสถตั้งอยู่ในเรือ หน้าบันเป็นพระพุทธรเจ้าและสาวก ซึ่งในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ พระองค์ฝึกไฟในบวรพระพุทธศาสนา ประกอบกับบ้านเมืองไทยไม่มีการรบ ชาวบ้านจึงมีเวลาว่างมากเมื่อสิ้นฤดูเก็บเกี่ยวพืชผลต่างก็หันมาบำรุงพระพุทธศาสนา ศาสนาวัตถุได้ถูกสร้างขึ้นอย่างมากมาย ไม่มีที่บังคับแต่ทว่าเกิดจากน้ำใจจริงของพวกชาวบ้าน ดังนั้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา จึงมีการสร้างวัดขึ้นมากที่สุดตามแผนที่ภูมิศาสตร์ เราสามารถพบว่าใน 5 จังหวัดต่อไปนี้ ซึ่งเป็นเขตติดต่อกันและกันนั้นก็คือ อยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และนนทบุรี ทุกจังหวัดที่กล่าวมาแล้วนี้ล้วนมีชื่อเสียงทางด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เครื่องรางของขลังด้วยกันทั้งสิ้น

ต่อมาประมาณปีพุทธศักราช 2275 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ได้ทรงเสด็จชลมารค มาตามลำน้ำเจ้าพระยา ผ่านจังหวัดนนทบุรี เรือมาทางคลอง“ลัด”ในปัจจุบันเรียกว่า “คลองบางกรวย” พระองค์ทรงทอดพระเนตร 2 ฟากคลอง (ในเวลานั้นบ้านเรือนยังไม่มีถนนเหมือนเดี๋ยวนี้) ทรงดำริว่า “ที่ตรงนี้น่าจะสร้างวัดขึ้นมาสักวัดหนึ่ง ชาวบ้านจะได้มีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ บรรดาเหล่าเสนาอมาตย์น้อยใหญ่เมื่อได้ฟังต่างพากันตกใจกลัว จึงได้คร่ำครวญว่าพวกเจ้ากลัวอะไร ก็ได้ทรงรับคำกราบบังคมทูลว่า “ที่ตรงนี้มีอาถรรพ์ ในอดีตกาลเคยมีเรือสำเภาจากเมืองจันทร์มาถึงที่ตรงนี้ก็เกิดล่มจมลงด้วยแรงพายุจัด มีลูกเรือจมน้ำตายเป็นอันมาก ที่บริเวณดังกล่าว ทำมาค้าขายไม่ขึ้น แลเมื่อก่อนเกิดหายนะแก่บริเวณนี้” เหล่าเสนาอมาตย์พากันทูลถวายเรื่องราว ในอดีตกาลให้พระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ทรงทราบ แทนที่จะทรงเห็นด้วยตามเสนาอมาตย์กราบบังคมทูล พระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ ทรงรับสั่งว่าสร้างวัดเสียดตรงนี้แหละดี เรื่องร้ายๆจะได้ไม่เกิดขึ้น ชาวบ้านจะได้มีที่ทำกินเพิ่มขึ้นอีก การสร้างวัดตรงที่บริเวณดังกล่าวเป็นไปอย่างยากลำบาก มีอุปสรรคนา นับประการ จนทหารที่มาช่วยก่อสร้างวัดทอดอหอดค้ำใจ บางคนถึงกับหนี กลับกรุงศรีอยุธยาไปเลยก็มี แต่ในที่สุดการสร้างวัดดังกล่าวก็ได้เสร็จลงแต่เรื่องราวลึกลับ ยังไม่จบสิ้นง่ายๆ เพราะในคืนนั้นได้เกิดเหตุอาเพศฝนตกหนักฟ้าผ่าลงกลางโบสถ์ นับเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ใจไม่น้อย พระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ ทรงเสียดศยาศิษฐานกับเทพดาฟ้าดินว่ามาครแม่เฒ่าระองค์มีบุญญาภิหารจริงขอให้บอกเหตุผลในการแก้เคล็ดด้วย และในคืนนั้นเองพระองค์ทรงได้พระสุบินนิมิตไปว่า มีชายจีนชามากราบทูลขอให้พระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ ทรงปลดปล่อยพวกคนซึ่งเป็นผีตายโหงเพราะเรือล่ม พระองค์ได้ทรงตรัสไปว่าจะให้ทำอะไร ขอให้บอก ชายชราจีนได้กราบบังคมทูลว่าอยากให้พระองค์สร้างวัดที่ตรงนี้อีกแต่ทุกอย่างต้องเป็นตามเคล็ดลับ นั่นคือการสร้างโบสถ์เป็นรูปเรือสำเภา หากสร้างเป็นอย่างอื่นกลัวโดนฟ้าผ่าอีกแน่นอน เมื่อทรงคืนจากพระบรรทม พระองค์มีความเชื่อเป็นอย่างมากว่าความฝันนั้นเปรียบเสมือนกลาง บอกเหตุเป็นการเตือนจากวิญญาณของภูตผีปีศาจที่สิงสถิตอยู่ ณ. ที่นี้

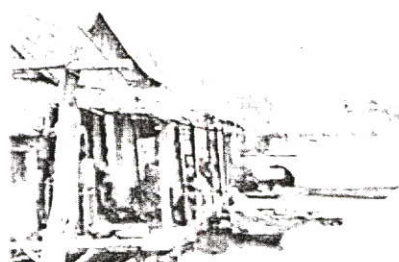
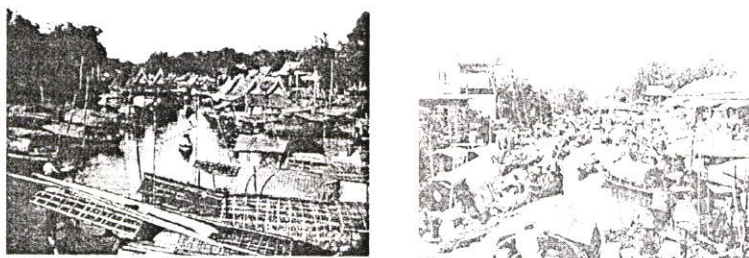
ดังกล่าว ในที่สุดวัดที่มีโบสถ์เป็นรูปเรือสำเภาก็ได้สร้างแล้วเสร็จครั้งนี้ไม่มีเหตุอาเพศใดๆ เกิดขึ้น ทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ ได้ทรงพระราชทาน นามวัดดังกล่าวว่า “วัดชลอ” นี้คือตำนานที่มาของวัดที่ต้องคำสาป เพราะหลังจากนั้นเป็นต้นมา วัดชลอ ก็ถูกปล่อยให้รกร้างว่างเปล่ามาโดยตลอดเพิ่งจะมีพระภิกษุมหาจำพรรษา ในสมัยรัชกาลที่ 3 หรือรัชกาลที่ 4 นั่นเอง จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่

การพัฒนาทางประวัติศาสตร์

จากประวัติความเป็นมาที่กล่าวมาจะเห็นว่า พื้นที่บริเวณวัดชลอเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของการตั้งถิ่นฐานริมคลองบางกอกน้อยมีประวัติความสำคัญและมีเอกลักษณ์ที่พอจะสรุปได้พอสังเขป ดังนี้

พื้นที่ดังกล่าวมีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น โดยเริ่มชุมชนที่เกาะตัวกันอยู่ริมคลองบางกอกน้อยจรดคลองบางกรวยและประกอบอาชีพเพาะปลูกเป็นสวนผลไม้และไร่นา เมื่อสิ้นฤดูเก็บเกี่ยวพืชผลต่างหันมาบำรุงพระพุทธศาสนา ศาสนาวัตถุได้ถูกสร้างขึ้นอย่างมากมาย ไม่มีการบังคับแต่ทว่าเกิดจากน้ำใจจริง ของพวกเขาบ้าน แต่มิได้สร้างเป็นรูปเรือสำเภาจึงเกิดฟ้าผ่า เนื่องจากที่ตรงนี้มีอาถรรพ์ ในอดีตกาลเคยมีเรือสำเภาจากเมืองจันทร์มาเมืองไทยมาถึงที่ตรงนี้ได้เกิดล่มจมลงด้วยแรงพายุจัด มีเรือจมน้ำ ตายเป็นอันมาก ที่บริเวณดังกล่าว ทำมาค้าขายไม่ขึ้น แล้วยังก่อให้เกิดหายนะแก่บริเวณนี้

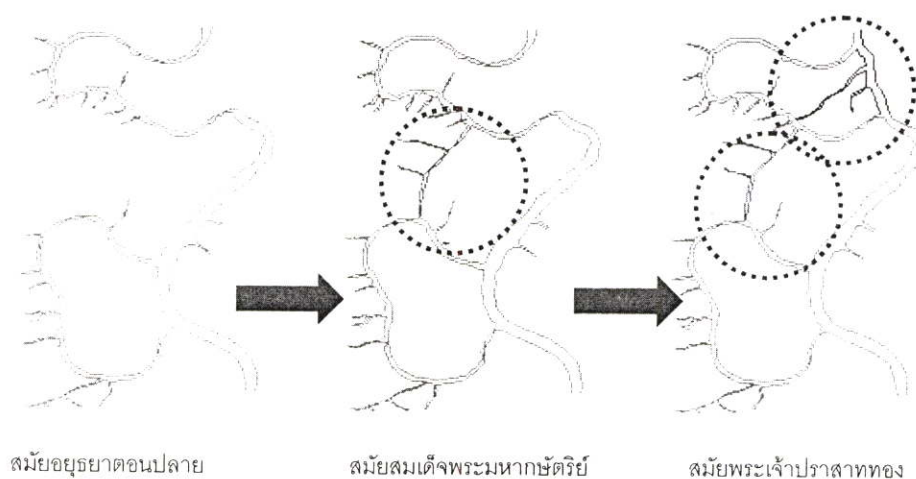
ต่อมาประมาณปีพุทธศักราช 2275 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ได้ทรงเสด็จทางชลมารค มาตามลำน้ำเจ้าพระยา ผ่านจังหวัดนนทบุรี เรือยนต์ทางคลอง “ลัด” ในปัจจุบันเรียกว่า “คลองบางกรวย” พระองค์ทรงทอดพระเนตร 2 ฟากคลอง ทรงดำริว่า “ที่ตรงนี้น่าจะสร้างวัดขึ้นมาสักวัดหนึ่ง ชาวบ้านจะได้มีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ จึงได้สร้างขึ้น แต่เนื่องจากที่ตรงนี้มีอาถรรพ์ดังกล่าวข้างต้น พระองค์จึงได้สร้างพระอุโบสถเป็นรูปเรือ หลังจากนั้นวัดชลอ จึงปล่อยให้เป็นวัดร้างมาจนถึงรัชกาลที่ 3 ซึ่งสามารถสันนิษฐานจากรูปแบบสถาปัตยกรรมสถานี่ดำรงบางกรวยในพื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลอ และพระอุโบสถวัดโพธิ์บางโอ ซึ่งได้มีการบูรณะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพที่ 2.5 คลองบางกอกน้อยในสมัยก่อน

เส้นทางสัญจรทางน้ำในช่วงสมัยอยุธยาตอนต้น ยังมีความสำคัญอยู่มาก โดยเฉพาะทางด้านคลองบางกรวย ทำให้เกิดกิจกรรมมากมายทางประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นวัฒนธรรมในสมัยก่อนอย่างชัดเจน เช่น รูปแบบบ้านพักอาศัยที่อยู่ติดริมคลอง ที่มีชานยื่นมาที่ท่าหน้าเพื่อเป็นทางที่ไช้ทำกิจกรรม อาบน้ำ ชักผ้า ลงเรือ เป็นต้น ในเวลาต่อมาสมัยรัชกาลที่ 9 ประมารปี พ.ศ.2520 การสัญจรเริ่มหมดความสำคัญลง ถนนหนทางเข้ามาแทนการสัญจรทางเรือ เพื่อการขยายตัวของเมืองให้มีความสะดวกมากขึ้น ทำให้สามารถเชื่อมกับชุมชนใกล้เคียงสะดวกมากขึ้นจากที่เคยเป็นสวนผลไม้ก็กลายมาเป็นถนนมากบ้าง ชุมชนใหม่เพื่อขยายตัวของเมืองตามภาวะการณ์เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับ

พื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลอเป็นย่านการค้า และสถานที่ราชการที่สำคัญในจังหวัดนนทบุรี ตอนใต้ย่านหนึ่งมาตั้งแต่อดีต ซึ่งในปัจจุบันก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ ทำให้ชุมชนวัดชลอมีการขยายตัวที่ให้บริการด้านเครื่องอุปโภคและบริโภคกับประชาชนที่มาใช้บริการสถานที่ราชการ และท่าเรือถือว่าเป็นจุดศูนย์กลางที่สำคัญจุดหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและความสำคัญอีกแห่ง

ภาพที่ 2.6 แสดงแม่น้ำเจ้าพระยาและการขุดคลองลัด

ความสำคัญทางด้านศิลปะและสถาปัตยกรรม

ความสำคัญด้านที่ตั้งและการวางผังเมือง

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ย่านที่มีการตั้งถิ่นฐานเดิม คือ ตั้งอยู่บริเวณริมคลองบางกอกน้อย คลองบางกรวยและคลองย่อยสายต่าง ๆ ส่วนย่านการตั้งถิ่นฐานใหม่ คือ ชุมชนที่เกาะมาตามถนนทางด้านหลังของวัดชลอ รูปทรงของชุมชนจะเป็นแนวเส้น (Liner) เกาะไปตามเส้นทางคมนาคม ทั้งคลองและถนน ซึ่งวัดชลอเป็นชุมชนย่านเก่า เนื่องจากโครงสร้างชุมชนใช้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน ในบริเวณ รอยต่อระหว่างชุมชนเก่ากับใหม่เป็นสวนผลไม้ ลานวัด สนามฟุตบอลของโรงเรียน ลานโล่งสถานที่ราชการซึ่งเป็นที่ว่างที่สำคัญ โดยเฉพาะที่ลานวัดนั้นจะเป็นสถานที่เอนกประสงค์ คือ ใช้สำหรับจัดงาน วัดในเทศกาลงานบุญต่าง ๆ ใช้เป็นที่พักผ่อน นั่งเล่นของพระและฆราวาสทั่วไป ใช้เป็นสถานที่เล่นกีฬาของเด็ก ๆ หรือใช้เป็นที่ประชุมของชาวบ้าน เป็นต้น

ความสำคัญทางด้านโบราณคดี

ตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีความสำคัญคือ เป็นชุมชนเก่าที่ตั้งถิ่นฐานริมคลองบางกอกน้อย คลองบางกรวย และคลองย่อยสายต่าง ๆ โดยรอบบริเวณของชุมชนจะเป็นที่ตั้งของวัด ซึ่งคนในชุมชนจะใช้วัดเป็นที่พบปะสังสรรค์กัน แต่ปัจจุบันการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชนจะเกาะไปตามถนนบางกรวย-ไทรน้อย

ความสำคัญทางด้านศิลปสถาปัตยกรรม

ศิลปกรรมสถาปัตยกรรมที่สำคัญของชุมชนคือ วัดต่าง ๆ อาคารบ้านเรือนต่าง ๆ เช่น เรือไทยโบราณ อาคารทรงมนิลาและปั้นหย่า อาคารพาณิชย์พักอาศัย และอาคารพื้นบ้านหรือร่วมสมัย ซึ่งถือเป็นหลักฐานที่สะท้อนถึงวิวัฒนาการวิถีชีวิต สถาปัตยกรรมของชุมชน

2.2.2 การเมืองการปกครอง

2.2.2.1 ประชากร

ประชากรของตำบลวัดชลอ และตำบลบางกรวยในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย มีดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชากรในพื้นที่อำเภอบางกรวย

ตำบล	เนื้อที่/ ตร.กม.	หมู่บ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร			ความ หนาแน่น ประชากร ต่อพื้นที่
				ชาย	หญิง	รวม	
วัดชลอ	-	10	4598	6154	6877	13031	4998 คน/ ตร.กม.
บางกรวย	-	9	10754	13679	15273	28952	
รวม	8.4	19	15.352	19833	22150	41983	

ที่มา : งานทะเบียนราษฎร เทศบาลเมืองบางกรวย มกราคม 2549

2.2.3 การบริการขั้นพื้นฐาน

2.2.3.1 การคมนาคม

ระบบการคมนาคมขนส่งและระบบถนน จากการศึกษพบว่า ระบบคมนาคมขนส่งบริเวณชุมชนวัดชลอ มีดังนี้

- ถนน มีเส้นทางที่สำคัญๆ หลายเส้นทางผ่านทางเชื่อมต่อกกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอและตำบลต่างๆ
- แม่น้ำ/คลอง ที่ใช้ในการสัญจรทางน้ำ มีลำคลองไหลผ่าน คือ คลองบางกอกน้อย คลองบางกรวย คลองวัดสนามนอก คลองวัดโพธิ์เผือก คลองชอย 16 หมู่บ้านเทพประทาน

2.2.3.2 โครงข่ายการคมนาคมและการเชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ

โครงสร้างของชุมชนวัดชลอประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม บริเวณใหญ่ๆ คือ บริเวณวัดชลอ(ถนนบางกรวย-ไทรน้อย) และบริเวณแยกถนนบางกรวย-จงดอนม จากการศึกษพบว่า

- ถนน มีเส้นทางหลักที่สำคัญๆ หลายเส้นทางผ่านทางเชื่อมต่อกกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอ ตำบลต่างๆ คือ

ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนหมายเลข 3215 เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องทาง ยาวประมาณ 5.3 กม.

ถนนบางกรวย-จงดอนม กว้างประมาณ 12 ม. ยาวประมาณ 23 กม. มีส่วนที่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ลาดยาง 16 กม.

ถนนสุขาภิบาล 1,2,3 รวมทั้งหมดประมาณ 800 ม.

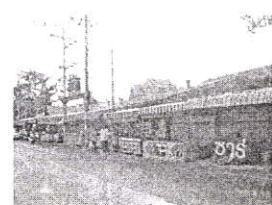
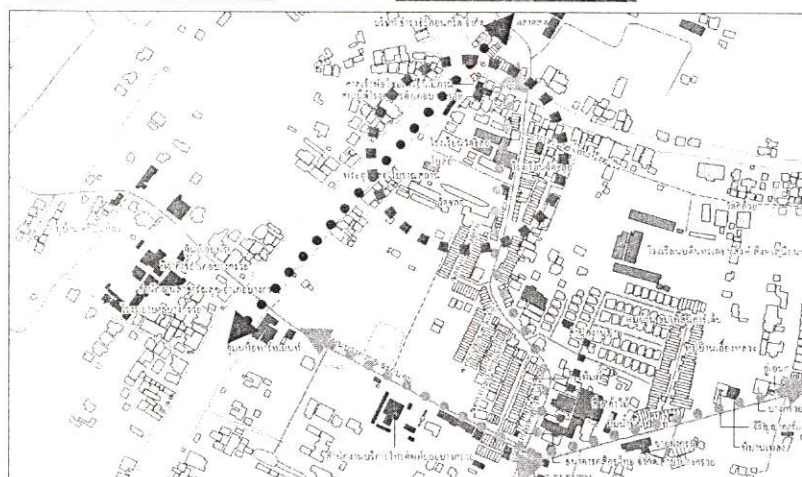
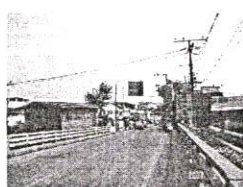
ถนนเทิดพระเกียรติ ซึ่งเริ่มจากแยกบางกรวย-ไทรน้อยทางรถไฟสายใต้ยาวประมาณ 2 กม.

- รถประจำทางที่ผ่านการเข้าถึงพื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลอมีดังนี้

สายทำน่านนท์-บางกรวย	(รถเมล์เล็ก)
สายบางบัวทอง-ทำน่านนท์	(สาย 1003 รถเมล์เล็ก)
สายพระราม 6-วัดโตนด	(รถสองแถวเมล์เล็ก)
สายพระราม 7-วัดชลอ	(รถเมล์เล็ก)

แม่น้ำ/คลอง ที่ใช้ในการสัญจรทางน้ำ ส่วนใหญ่เป็นเรือของชาวบ้าน ในละแวกนั้น นอกเหนือจากนั้นจะเป็นเรือเอกชนหรือเรือรับจ้าง และเรือโดยสารประจำทาง โดยเริ่มต้นจากท่าช้าง-บางใหญ่

นอกเหนือจากโครงข่ายคมนาคมที่กล่าวมา การเชื่อมโยงของพื้นที่ระหว่างชุมชนก็เป็นสิ่งที่สำคัญอีกเช่นกัน ซึ่งเส้นทางที่ได้สะดวกได้แก่ สะพานข้ามคลองบางกอกน้อยหน้าวัดชลอ ทางเดินภายในชุมชนเป็นต้น

ภาพที่ 2.7 แสดงเส้นทางคมนาคม

2.2.3.2 การประปา

หน่วยงานซึ่งให้บริการน้ำประปาในเขตเทศบาล คือการประปานครหลวงเขตบางใหญ่

2.2.3.3 การสื่อสาร

1. มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 1 แห่ง
2. สำหรับโทรศัพท์นั้น มีสำนักบริการโทรศัพท์นครหลวง ให้บริการ โทรศัพท์กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2.2.4 ด้านเศรษฐกิจ

2.2.4.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจและรายได้

ประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพพนักงานบริษัท พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ทำการพาณิชย์และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กและการทำสวนต่างๆ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยคนละ 119,283 บาท/ปี โดยแยกประเภทดังนี้

- เกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนผลไม้ ปลูกผัก ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
 - การพาณิชย์กรรมและบริการ ได้แก่ สถานีบริการน้ำมัน ตลาดนัด
- ทำเทียบเรือธนาคาร
- อุตสาหกรรม ได้แก่ ทำกรอบรูป โรงงานทำขนมปัง โรงหล่อ โรงพิมพ์
 - การประมง ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในบ่อ และตามร่องสวน

บทบาททางเศรษฐกิจของชุมชนวัดชลอ

ชุมชนวัดชลอมีบทบาททางเศรษฐกิจ ซึ่งพิจารณาจากจำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามหมวดอาชีพในพื้นที่นอกเขตเมืองและจังหวัดนนทบุรี ซึ่งอาชีพที่คนในชุมชนนิยมประกอบอาชีพ คือ ค้าขาย เกษตรกรรม แรงงาน เป็นต้น

2.2.4.2 การพาณิชย์กรรมและการบริการ

1. สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรมและการบริการ
 - สถานีบริการน้ำมัน 3 แห่ง
 - ตลาดสด 2 แห่ง
2. สถานประกอบการค้าบริการ
 - ธนาคารมี 8 แห่ง
 - สถานที่จำหน่ายอาหาร ตาม พรบ.สาธารณสุข พ.ศ.2535

จำนวน 198 แห่ง

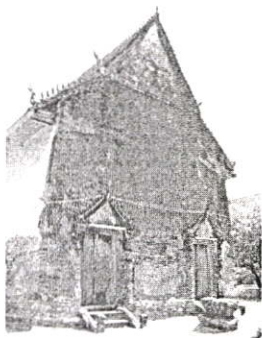
2.2.4.3 การอุตสาหกรรม

มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กในพื้นที่ 6 แห่ง คือ โรงงานทำกรอบรูป โรงงานทำขนมปัง กิจการโรงพิมพ์ โรงหล่ออัลลอยด์ โรงงานผลิตลม

2.2.4.4 การท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ศึกษามีสถาปัตยกรรมสำคัญ ได้แก่

- อุโบสถวัดชลอ สันฐานจากพระประธานเป็นพระพุทธรูปหินทราย หน้าตักกว้าง ๓ สอก ๕ นิ้ว เป็นศิลปกรรมสมัยอยุธยาตอนต้น และจากซากเจดีย์รวมถึงพระเครื่องเก่า ๆ ซึ่งรูปแบบของพระอุโบสถมีลักษณะทรงไทย รูปเรือสำเภาโบราณ ตัวพระอุโบสถตั้งอยู่ในเรือน้ำบันเป็นรูปพระพุทธรเจ้าและพระสาวก มีประตูทางเข้า 1 ช่อง แต่มีประตูทางออก 2 ช่อง
- สถานีตำรวจบางกรวย สันนิฐานจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมว่าก่อสร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 หรือ 6 เรือนลักษณะเป็นไม้ ได้ถูกสูงหลังคาทรงปั้นหยาผสมจั่ว โดยใช้กระเบื้องหางว่าวเป็นวัสดุผนังที่ยอดหน้าจั่วจะมีเสากลึงข้างบนและเลี่ยมปลายแหลม
- ศาลาทำน้ำวัดชลอ หลังคามีหน้าจั่วประดับลายฉลุตรงครีบริชชายคาแบบขนมปังขิง มีลักษณะลายละเอียดหน้าจั่วเขียนว่าวัดชลอ อาจสร้างปลายสมัยรัชกาลที่ 5
- กุฏิสงฆ์วัดชลอ เป็นกุฏิคอก 2 ชั้น รูปแบบทางสถาปัตยกรรมสร้างในสมัยรัชกาลที่ 6
- อาคารบ้านเรือนต่าง ๆ ได้แก่ เรือนไทยโบราณ อาคารทรงมนิลาและปั้นหยา อาคารพาณิชย์พักอาศัย อาคารพักอาศัยพื้นบ้านและร่วมสมัย
- สวนผักและสวนผลไม้ ที่อยู่บริเวณด้านหลังวัดชลอ เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา ใกล้กับทะเลน้ำท่วมถึง ซึ่งมีทั้งน้ำจืดและน้ำเค็มดินเป็นดินตะกอนที่เกิดจากการพัดพาของน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก

ภาพที่ 2.8 แสดงภาพพระอุโบสถวัดชลอ

2.2.4.5 ด้านสังคม

1. การศึกษา

โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวยมี 13 แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา 12 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอีก 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี จำนวน 7 แห่ง

2.2.4.5 ศาสนา

เทศบาลเมืองบางกรวยมีวัดจำนวน 17 วัด ประชากรในเขตเทศบาลร้อยละ 97 นับถือศาสนาพุทธ อีกร้อยละ 3 นับถือศาสนาอิสลามและคริสต์

2.2.4.5 วัฒนธรรม

ประเพณีและวัฒนธรรม

อำเภอบางกรวยเป็นอำเภอหนึ่งที่มีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น ทำให้เกิดกิจกรรมมากมายทางประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นวัฒนธรรมในสมัยก่อนอย่างชัดเจน เป็นย่านการค้าและสถานที่ราชการที่สำคัญในจังหวัดนนทบุรีตอนใต้ ย่านหนึ่งมาแต่อดีต มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานผ่านการพัฒนาการมาหลายยุคหลายสมัย จนมาถึงปัจจุบัน

- ประเพณีทำบุญตักบาตรพระ 108 เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาช้านานในอำเภอบางกรวย โดยจัดขึ้นหลายวัดด้วยกันตามลำน้ำในคลองบางกอกน้อย จะจัดขึ้นในวัน 8 ค่ำ เดือน 12 เป็นประจำทุกปี โดยประเพณีจะเริ่มก่อนตั้งแต่ตอนบ่ายของวันแรม 7 ค่ำ เดือน 12 จะมีการแห่พระพุทธรูปที่มีชื่อเสียงของแต่ละวัดไปตามลำน้ำ โดยจัดขบวนแห่อย่างสวยงาม มีการรำประกอบด้วย จุดประสงค์ของการแห่ขบวนนี้ก็เพื่อประกาศให้ประชาชนทราบว่ามีการทำบุญตักบาตรพระ 108 ในวันรุ่งขึ้น การแห่ขบวนนี้ทุกวัดจะทำพร้อมกันหมด รุ่งขึ้นพิธีจะเริ่มตั้งแต่เวลา 15.00 น. ประชาชนจะมาร่วมทำบุญตามลำน้ำอย่างแน่นขนัด โดยเรือพายและเรือเครื่อง มีการเตรียมอาหารคาวหวานมาอย่างพร้อมมูล

- ประเพณีสงกรานต์ เป็นเทศกาลที่มีความสำคัญประจำปีจะมีการทำบุญเฉลิมฉลองกันในแต่ละวัด จะมีการรดน้ำดำหัวขอพรผู้ใหญ่และจะมีการสงน้ำพระและการทำบุญรักษาศีล ซึ่งเป็นประเพณีที่มีมาช้านาน

- ประเพณีการออกพรรษา จะเริ่มทำบุญกัน ในวัน แรม 1 ค่ำ เดือน 11 โดยจะมีการไปทำบุญตักบาตรที่วัดในแต่ละวัด จะมีการใส่บาตรด้วยข้าวต้มลูกโยน ซึ่งเป็นประเพณีของไทยที่ทำสืบทอดกันมาช้านานและจะหาดูได้ยากในปัจจุบัน

เทศกาลและงานประเพณีทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จะทำให้นักท่องเที่ยวพลั่งไหลกันเข้ามาในอนุภาคแห่งนี้เพิ่มมากขึ้น เป็นผลดีในการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวในอนุภาคนี้อย่างต่อเนื่อง

2.2.5 ด้านสาธารณสุข

1. โรงพยาบาลในเขตพื้นที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	1	แห่ง
2. โรงพยาบาลเอกชน	1	แห่ง
3. ศูนย์บริการสาธารณสุข	1	แห่ง
4. คลินิกเอกชน	7	แห่ง
5. สถานีอนามัย	2	แห่ง
6. ศูนย์บริการสาธารณสุขมูลฐานชุมชนเทศบาล	36	แห่ง
7. บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาลทุกแห่งทุกสังกัดในเขตพื้นที่		
7.1 โรงพยาบาลบางกรวย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข		
7.2 ศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดเทศบาลเมืองบางกรวย		
- พยาบาล	3	คน
- นักวิชาการสุขาภิบาล	2	คน
- เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	1	คน

2.2.6 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รถดับเพลิงจำนวน 4 คันแยกเป็น (แยกตามขนาดบรรจุน้ำ)

1. คันที่ 1 จุน้ำได้ 4000 ลบ.ม
2. คันที่ 2 จุน้ำได้ 4000 ลบ.ม.
3. คันที่ 3 จุน้ำได้ 2000 ลบ.ม.
4. คันที่ 4 จุน้ำได้ 2000 ลบ.ม.
5. รถยนต์ดับเพลิงจำนวน 1 คัน
6. รถยนต์ตรวจการ 4 ประตู 1 คัน
7. เครื่องดับเพลิงชนิดหาลาม 4 เครื่อง
8. อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 272 คน

2.2.7 ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

1. ปริมาณขยะ 60 ตัน/วัน ขยะที่เก็บขนได้ 60 ตัน/วัน
2. รถยนต์ที่ใช้จัดเก็บขยะ รวม 25 คัน
3. รถคูตลอกท่อระบายน้ำ 6 ล้อ 1 คัน
4. ที่ดินสำหรับกำจัดขยะที่กำลังใช้ จำนวน 68 ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 8 ถนนบางกรวย-

ไทรน้อย ต.คลองขวาง อ.ไทรน้อย อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี (เทศบาลเมืองบางกรวย. 2549)

ปัญหาและข้อจำกัดของพื้นที่

1. ย่าน

แบ่งออกได้ดังนี้ ย่านที่พักอาศัยริมคลองบางกอกน้อย ย่านชุมชนที่พักอาศัยบริเวณโรงเรียน วัดชลอ ย่านอาคารพาณิชย์พักอาศัย ย่านอาคารการศึกษาและวัฒนธรรม ปัญหาที่พบในแต่ละย่านคือยังสร้างเสริมภาพลักษณ์ให้มีความประทับใจหรือเอกลักษณ์ของย่านยังไม่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เข้ามาเยือนไม่สามารถเข้าใจจินตภาพของเมืองว่าเป็นไปในทิศทางใดกันแน่

ภาพที่ 2.9 แสดงย่านอาคารที่พักอาศัย

2. ที่ว่างโล่ง

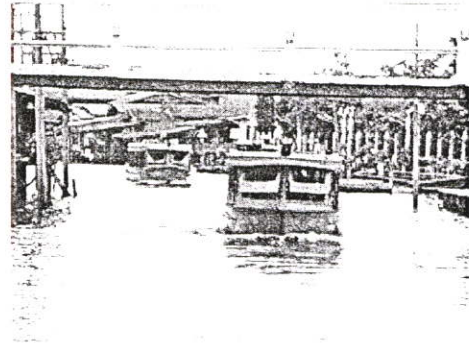
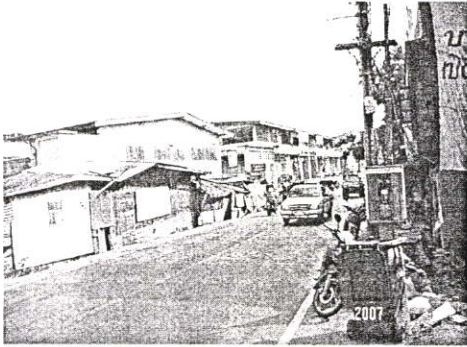
ลักษณะที่โล่งและที่ว่างสาธารณะในพื้นที่ศึกษาได้แก่ คลองบางกอกน้อย คลองบางกรวย ลานวัด สนามกีฬาของโรงเรียนวัดชลอ ปัญหาที่พบคือพื้นที่ที่เป็นลานนั้น ขาดการเตรียมทางเดินเท้าร่วมทางเดิน พื้นที่ที่ว่างโล่งพอเพียงในการจัดรถแต่ขาดการเตรียมพื้นที่ให้เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงที่ตั้ง

ภาพที่ 2.10 แสดงบริเวณที่ว่างโล่ง

3. เส้นทางสัญจร

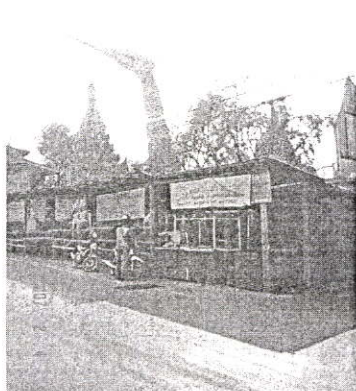
เส้นทางสัญจรที่จะเข้ามายังชุมชนวัดชลอมี 3 ทางได้แก่ทางถนนบางกรวย-ไทรน้อย และถนนบางกรวยจงถนอม และเส้นทางคลองบางกอกน้อย ปัญหาทางด้านถนนมีความคับแคบ เป็นหลุมไม่เหมาะที่จะนำรถเข้ามา ขาดไหล่ทางเดิน เส้นทางจราจร ทางขนานสำหรับจอดรถซื้อสินค้า จนขาดสภาพชุมชนที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว ทางน้ำยังขาดการบำรุงรักษาสภาพท่าเรือและบริเวณโดยรอบทำให้สภาพพื้นที่เกิดความไม่น่าสนใจและดึงดูด

ภาพที่ 2.11 แสดงทางสัญจรเข้ามายังชุมชน

4. ที่หมายตา

ส่วนใหญ่อยู่ที่อุโบสถวัดชลอ ซึ่งมีความเด่นสง่า เมื่อมองจากถนนบางกรวย-ไทรน้อย ปัญหาที่เกิดขึ้นเห็นได้ชัดจากการสร้างอาคารบุกรุก รุกล้ำ หรือบดบังที่หมายตา ทำให้ที่หมายตาถูกลดความสำคัญลงหรือไม่สามารถเห็นที่หมายตาได้อย่างชัดเจนชัดเจน ด้านถนนที่เป็นสิ่งก่อสร้างไม่มีการกำหนดสีหรือวัสดุท้องถิ่นเพื่อเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชน

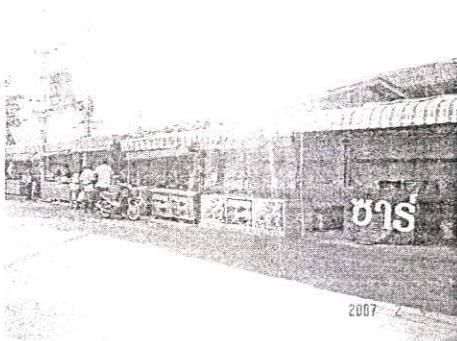
ภาพที่ 2.12 แสดงที่หมายตาของชุมชน

5. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบชุมชน

มีศูนย์กลางของพื้นที่ที่จะอยู่ที่บริเวณ โดยรอบวัดชะลอและบริเวณริมคลองบางกอกน้อย แต่ขาดทางเดินเชื่อมที่ไม่มีร่มเงา จากบริเวณทางเข้าไปยังพื้นที่ บริเวณด้านหน้าอาคารที่พักอาศัยและอาคารพาณิชย์พักอาศัย ควรมีการก่อสร้างถนนให้มีสภาพสวยงาม พร้อมรองรับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมสถานที่

การปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างจะเป็นสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นที่เป็นเฉพาะตัวของแต่ละอาคาร หรือแม้แต่วิวบ้านกำแพงลอย ปลูกสร้างติดๆ กันตามความชอบ ปราศจากสิ่งก่อสร้างที่เป็นตัวเชื่อมให้เกิดบรรยากาศในการท่องเที่ยว

ป้ายบอกชื่อทางเข้าชุมชนมีขนาดเล็กไม่ชัดเจนสะดุดตาชวนให้ระลึกถึง การปลูกต้นไม้ข้างทางน่าจะเป็นต้นไม้เอกลักษณ์ประจำถิ่น สลับกับพรรณไม้ที่ให้ร่มเงาตลอดเส้นทางเพื่อให้มีลักษณะของเส้นทางท่องเที่ยว ไฟส่องข้างทางมีขนาดชำรุด ขนาดเอกลักษณ์ของชุมชนไป

ภาพที่ 2.13 แสดงที่อาคารพาณิชย์และร้านค้าริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย

2.3 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว

2.3.1 แนวคิดในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

เดชา บุญกล้า (2531 : 4, 1) การพัฒนาใด ๆ ก็ตามจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์นั้นต้องสอดคล้องกับปรัชญาและแนวความคิดที่มีเหตุผล และเกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมือง เพื่อการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกันจะต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชากรของเมือง ผู้รับผิดชอบ และผู้ดำเนินการพัฒนา

เควิน ลินซ์ ผู้ที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการค้นคว้าและวิเคราะห์รูปแบบของเมืองผู้หนึ่ง ได้กล่าวไว้เป็นทฤษฎี ที่มีผู้ยอมรับโดยทั่วไปว่า ภาพรวมของเมืองจะเกิดขึ้นได้ด้วยความขัดแย้งของการรวมตัวขององค์ประกอบ 5 ประการ คือ เส้นทาง, ขอบเขต, ย่าน, ที่รวมกิจกรรม และที่หมายตา (Path, Edge, District, Node And Landmark)

- เส้นทาง (Path) ได้แก่ ถนน แม่น้ำ คลอง ทางเท้า ที่ใช้เป็นทางสัญจรของเมือง เส้นทางเหล่านี้ย่อมจะเป็นโครงข่ายเชื่อมส่วนต่าง ๆ ของเมืองเข้าด้วยกัน มีถนนสายหลัก ถนนสายรอง ผู้มาเยี่ยมชมหรือแม้กระทั่งผู้อยู่อาศัยในเมืองนั้น ไม่สามารถจำถนนทุกสายได้อย่างแน่นอน แต่อย่างน้อยที่สุดระบบโครงข่ายของเส้นทางที่เชื่อมโยงส่วนสำคัญของเมือง ควรมีความชัดเจนพอที่บุคคลที่จะเข้าใจและจำได้อย่างง่ายดาย

- ขอบเขต (Edge) ได้แก่แนวเชื่อมต่อระหว่างของที่มีความแตกต่างกันสองสิ่ง เช่น ขอบเขตของเมือง ได้แก่แนวที่เห็นได้ จากความแตกต่างของความหนาแน่นของอาคาร ขอบเขตย่าน ได้แก่ แนวที่เห็นความแตกต่างระหว่างบรรยากาศและกิจกรรม ขอบเขตบางครั้งก็เป็นเพียงสิ่งที่รู้สึกได้ กล่าวคือเป็นขอบเขตที่มีลักษณะกลมกลืน ก่อ ๆ เปลี่ยนจากลักษณะหนึ่งไปอีกลักษณะหนึ่ง บางครั้งก็มีความชัดเจนมาก มีการเปลี่ยนทันทีทันใด เช่นกำแพงล้อมรอบเมือง หรือคูน้ำล้อมรอบบริเวณ เป็นต้น

- ย่าน (District) ได้แก่บริเวณที่เป็นที่รวมของสิ่งที่คล้ายคลึงกัน เช่น ย่านพักอาศัย เป็นบริเวณที่มีบ้านพักอาศัยเป็นส่วนใหญ่ ย่านธุรกิจมักมีอาคารหนาแน่นมีการจราจรหนาแน่น และมีผู้คนเดินขวักไขว่ เป็นต้น

- ที่รวมกิจกรรม (Node) ได้แก่บริเวณที่มีการรวมตัวของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างหนาแน่นกว่าบริเวณอื่น ๆ เช่น ตลาดเป็นบริเวณที่มีผู้คนและการจราจรหนาแน่น บริเวณสี่แยกเป็นบริเวณที่ถนนมาตัดกัน มีการจราจรหนาแน่นกว่าบริเวณอื่น เป็นต้น

- ที่หมายตา (Landmark) ได้แก่ สิ่งที่มีความเด่นจากสิ่งอื่น ๆ ที่สามารถใช้เป็นจุดอ้างอิงหรือจุดสังเกตได้จากระยะไกล เช่น อนุสาวรีย์ ภูเขา หอคอย เป็นต้น หรืออาจสังเกตได้ในระยะใกล้ เช่น ทะเล ลานกว้าง อาคารที่มีสิ่งแปลกออกไปจากอาคารอื่น ๆ

ภาพรวมของเมือง เป็นการรวมตัวขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 ส่วนนี้เข้าด้วยกัน หากการรวมตัวเกิดเป็นสภาพที่ชัดเจน กล่าวคือเข้าใจได้ถึงระบบถนนหลัก รู้ตำแหน่งของย่านที่รวมกิจกรรมที่หมายตาในเมืองนั้น ๆ ได้ดี ถือได้ว่าเมืองนั้น ๆ มีสารูปที่ชัดเจนพอที่บุคคลที่ไปเยี่ยมชมจะเกิดความสัมพันธ์ที่ติดกับเมืองนั้น ๆ

Visual Survey (Spreigen, Pual DI, AIA, 1965 : 55-60) วิธีการนี้จะทำให้เราทราบว่าเมืองควรมีการปรับปรุงเมื่อไร และควรมีการเสริมสร้างสิ่งใดขึ้นในจุดใดบ้างภายในเมืองนั้น ซึ่งการทำ Visual Survey สามารถได้กับเมืองทุกเมืองทุกขนาด ไม่ว่าจะป็นบริเวณศูนย์กลางเมือง หรือชานเมืองก็ตาม

2.3.2 แนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยว

คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2531 : 31-35) ได้เสนอว่าการพัฒนาใด ๆ ก็ตาม จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องสอดคล้องกับปรัชญาและแนวความคิดที่มีเหตุผล และเกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมือง

เพื่อการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกัน จะต้องคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยว, ประชากรของเมือง, ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนาทั้งสามฝ่ายนี้ต่างก็มอง หรือคาดถึงผลที่จะได้รับแตกต่างกันไปกล่าวคือ

2.3.2.1 สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ได้แก่สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังที่จะเห็น ได้แก่ ภูมิทัศน์ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทยในลักษณะแปลกจากที่เคยเห็นซึ่งอาจมีดังนี้

1. เอกลักษณ์พื้นถิ่น เช่น รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นไทยพื้นถิ่นนั้นมีใช้สากล หรือเหมือนพื้นถิ่นอื่น ๆ หรือเหมือนของต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศตะวันตก
2. ภูมิทัศน์และบรรยากาศเมืองร้อน ต้นไม้พื้นเมืองและสิ่งแวดล้อมที่มีได้เปลี่ยนสภาพเดิมมากนัก
3. วิธีการดำเนินชีวิตประจำวันของคนพื้นถิ่น และการได้มีส่วนร่วมได้สัมผัสกับประชากรเจ้าของเมือง
4. ความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความร่มรื่นของสิ่งแวดล้อมตลอดจนบรรยากาศที่ผ่อนคลายแบบตะวันออก
5. การสัญจรทางเท้าที่เป็นระบบพอควร มีความสะดวก ปลอดภัยและง่ายในการเทียบเคียงกับแผนที่
6. ระบบป้ายข้อมูล ที่มีภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล ที่ช่วยให้การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นไปได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งใน 3 ข้อหลังนี้เป็นความหวังทั่วไป

2.3.2.2 สิ่งที่ประชากรของเมืองคาดหวัง การคาดหวังของประชากรผู้อยู่อาศัยในเมืองนั้น อาจมีความคาดหวังที่สั้น และกำนิคมที่แตกต่างไปจากนักท่องเที่ยวเล็กน้อยหรือตรงกันข้าม ประชากรพื้นถิ่นอาจมีแนวโน้มที่ต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงที่ไม่จำเจเหมือนเดิม ต้องการพัฒนาที่ทันสมัยแบบชาวตะวันตก ซึ่งสวนทางกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมแบบตะวันออก แต่ทั้งนี้ก็มิใช่ปัญหาใหญ่เพราะกำนิคมเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายและชี้แจงให้เข้าใจง่าย แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ประชากรท้องถิ่นคาดหวังจากการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองอาจเป็นดังนี้

1. ได้มีที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น
2. ได้อยู่อาศัยและดำเนินชีวิตในสิ่งแวดล้อม และภูมิทัศน์ที่ดี มีความรื่นรมย์และสร้างความปีติมากขึ้นกว่าเดิม
3. เกิดความภาคภูมิใจต่อเมืองของตนยิ่งขึ้น
4. ได้รับประโยชน์อื่นร่วมกับนักท่องเที่ยว เช่น ความสะดวกในการเดิน และระบบป้ายข้อมูลต่าง ๆ

2.3.2.4 พฤติกรรมการมาท่องเที่ยว

เชซา บุญคำ (2531 : 14) ได้นิยามไว้ว่า พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวของผู้มาเที่ยวสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ผู้มาท่องเที่ยวที่มาโดยลำพัง ได้แก่ ผู้มาท่องเที่ยวที่มีได้ใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยวแต่มาด้วยตนเอง ผู้มาท่องเที่ยวประเภทนี้ได้รับคำแนะนำจากเอกสารการท่องเที่ยวจึงไม่คาดหวังในเรื่องความสะดวกสบายของการเดินทาง และการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวมากนัก แต่มักให้ความสำคัญในเรื่องของการดำเนินทิศทางก่อนข้างสูง และมีความต้องการรู้ทิศทางในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก

2. ผู้มาท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่ม ได้แก่ ผู้มาท่องเที่ยวใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยวมักต้องการรวมกลุ่ม และการได้รับการบอกเล่าเกี่ยวกับรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยว และมีความต้องการในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างสูง สำหรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน พอจำแนกได้ดังนี้

1. การชมเมืองโดยรวม ได้แก่ การเดินทางหรือนั่งรถไปตามเส้นทางสำคัญ ๆ ของเมือง

2. การเข้าชมสถานที่สำคัญและสถานที่ที่น่าสนใจ มักเป็นสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม

3. การขึ้นที่สูงเพื่อชมเมือง อาจเป็นหอคอย ดึกสูง อาจจัดเป็นร้านอาหารหรือจุดชมเมืองในเวลาากลางคืน

4. การชมการเล่นพื้นเมือง หรือขบวนในงานเทศกาล

5. การจับจ่ายซื้อของ ส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ระลึกผลิตภัณฑ์พื้นเมือง

6. การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย

2.3.2.5 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

1. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความอยากรู้อยากเห็นด้านต่าง ๆ เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างออกไป ทั้งทางด้านการเมือง ด้านสมาคม และบุคคล ด้านลักษณะพิเศษของสภาพธรรมชาติ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ กล่าวคือ การได้รับรู้เรื่องราวที่แตกต่างไปจากที่ตนเองเคยได้รับรู้นั่นเอง

2. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวันได้ การไปเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งบริเวณที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ งานศิลปะและการดนตรี หรือความบันเทิงอย่างอื่น ๆ ซึ่งอาจรวมถึงการท่องเที่ยวตามสวนสนุก สวนสัตว์ ฟับ และการจับจ่ายซื้อของไว้ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของผู้ท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความสนใจทางด้านศาสนาและไสยศาสตร์ ซึ่งได้แก่การแสวงบุญ การนมัสการ ศาสนาสถานหรือเกจิอาจารย์ที่มีชื่อที่ผู้มาท่องเที่ยวนับถือรวมถึงการท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หรือศาสนา และกิจกรรมทางศาสนา

4. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากอาชีพและธุรกิจของผู้ท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางเพื่อสำรวจค้นคว้าการประชุม การสัมมนา การดูงาน การศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนการเดินทางทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือเป็นเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ท่องเที่ยวเอง

5. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น การเดินทางมาเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องเพื่อนฝูงในต่างถิ่น มักเกิดขึ้นในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ

ด้วยวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้มาท่องเที่ยวสามารถเลือกท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของตนในสถานที่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.3.2.6 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

แต่แรกนั้นการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่โดยธรรมชาติก่อน ต่อมาก็มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่ง เรียกว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่อย่างมากมาย จนสามารถแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะกำเนิดระยะเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น และตามลักษณะอันโดดเด่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งการท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้ดังนี้

1. ลักษณะการกำเนิดแหล่งท่องเที่ยว

แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์มิได้จัดสร้างขึ้น มักจะได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศาสนา และทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี กิจกรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น เช่นวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

1.2 แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อาจมีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาหรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจก็ได้เป็นแหล่งที่ดึงดูดผู้มาท่องเที่ยวได้เช่นกัน ได้แก่ ศูนย์การค้า สถานเริงรมย์ สวนสัตว์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และพิพิธภัณฑ์

2. ระยะเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แหล่งท่องเที่ยวถาวร คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดปี แต่อาจมีช่วงที่ผู้มาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากขึ้นเช่น ในวันหยุดพิเศษ วันนักขัตฤกษ์ ซึ่งเป็นได้ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ฯลฯ

2.2 แหล่งท่องเที่ยวชั่วคราว คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นเฉพาะวันหรือเฉพาะช่วงระยะเวลาสั้น ๆ มักจะเป็นวันที่มีการเฉลิมฉลอง หรือวันที่มีเทศกาล

ต่าง ๆ อาจเป็นทางศาสนา การแข่งขัน การประกวดหรืออื่น ๆ เช่น เทศกาลหุ่นฟาง จังหวัดชัยนาท เทศกาลหมอย่างจังหวัดตรัง

3. ลักษณะอันโดดเด่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เดชา บุญค้ำ (2531 : 14) ได้กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ภายในเมือง สามารถแบ่งตามลักษณะเด่นของความน่าสนใจ และกิจกรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว อาจแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ พระราชวัง สิ่งก่อสร้างและอาคารที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ ประสาท ป้อมปราการ
2. ประเภทศาสนสถาน ได้แก่ วัด โบสถ์ เจดีย์ ศูนย์กิจกรรมทางศาสนา ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ชายหาด ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา น้ำตก น้ำพุ ทะเลสาบ หนองบึง
3. ประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ศูนย์วิจัย หรือย่านที่มีการผลิตสินค้าประจำถิ่น มีประเพณีประจำถิ่น
4. ประเภทสถานเริงรมย์ ได้แก่ โรงละคร และการแสดง ร้านอาหาร หรืออาจเป็นย่านที่มีกิจกรรมกลางคืน
5. ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ประเภทอื่น ๆ ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สวนสนุก

ทั้งนี้การที่สถานที่ใดจะได้ชื่อว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว มิใช่ว่าจะเป็นสถานที่ที่น่าสนใจในตัวเองเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยอื่นประกอบให้สามารถดึงดูดผู้คนให้เดินทางเยี่ยมชมสถานที่นั้นได้ด้วย ปัจจัยที่กล่าวถึงนั้นคือ

2.3.2.7 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว

1. สภาพการเข้าถึง หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ให้มีความสะดวกสบายเหมาะสมต่อการเดินทางท่องเที่ยว เช่น พิจารณาจากลักษณะการเดินทางว่า เป็นอย่างไร โดยรถยนต์หรือการเดินทางเท้า และสภาพของเส้นทางเหล่านี้เอื้ออำนวยต่อการเดินทางเพียงพอหรือไม่ สามารถเข้าถึงในทุกฤดูกาลหรือไม่ ในกรณีที่เป็นถนนจะดูว่าความกว้าง มีสภาพเป็นคอนกรีต ลาดยาง ลูกกรัง หรือถนนดิน ซึ่งเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ต่อบริการท่องเที่ยว ถ้าเป็นแม่น้ำลำคลองต้องใช้เรือแพนั้น มีสิ่งกีดขวางหรือไม่ ทำเทียบเรือมีความเหมาะสมปลอดภัยหรือไม่ เพียงใด เป็นต้น โดยที่ถ้าพบว่าเกิดความไม่สะดวกขึ้นในส่วนใดก็จะพัฒนาในส่วนนั้นให้สะดวกเหมาะสมขึ้นเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น ด้วยสภาพการเข้าถึงที่สะดวกสบายต่อการเข้าถึงพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ นั่นเอง

2. สิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ซึ่งหมายถึง บริการพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว และระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่

ในบริเวณพื้นที่นั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวจะสามารถใช้บริการได้ว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานพยาบาล สถานีตำรวจ ศูนย์บริการผู้มาท่องเที่ยว ที่นั่งพักผ่อนรอพบกลุ่ม ของผู้มาท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ ถังขยะ ป้ายบอกทาง ร้านอาหาร เป็นต้น ถ้าพบว่าเกิดความไม่สะดวก หรือความไม่พอเพียงขึ้นมาในส่วนใดก็จะมาพัฒนาในส่วนนั้นให้มีความสะดวก พอเพียงและเหมาะสมขึ้น เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้เข้ามาพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้น ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ นั่นเอง

3. สิ่งดึงดูดใจ และการต้อนรับ หมายถึงสภาพภูมิทัศน์เมือง สิ่งแวดล้อม

สารรูป เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และการต้อนรับจากคนพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่นับได้ว่ามีความสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ในการดึงดูดการท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เพราะการท่องเที่ยวนั้นขายความสวยงาม ความแตกต่าง ความพิเศษ ความเป็นตัวของตัวเอง แหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก เนื่องจากสิ่งสำคัญที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน ผู้มาท่องเที่ยวให้จดจำสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ว่าแตกต่าง และมีความโดดเด่นกว่าที่อื่นอย่างไร ก็ด้วยคุณค่าในตัวเองของแหล่งท่องเที่ยว และในทางรูปธรรมการดูแลรักษาสภาพภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวก็จะช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นคงความสวยงามน่าเข้าชม คงความมีเอกลักษณ์ และจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ คงความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างยาวนานสืบต่อไป แม้แต่การสร้างระบบการกำจัดขยะ หรือระบบน้ำเสียที่ดี การดูแลรักษาต้นไม้ใบหญ้าในบริเวณโดยรอบ การจัดกลุ่มของสิ่งอำนวยความสะดวกให้กลมกลืนกันเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีแก่พื้นที่

ส่วนในทางนามธรรมนั้น สิ่งดึงดูดใจที่สุดของการท่องเที่ยว คือ ความมีเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นเอง ด้วยนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพราะต้องการสัมผัสถึงความมีอยู่จริงเป็นอยู่จริงที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นของแหล่งท่องเที่ยวนั้นหากมาพบกับสภาพของ “วัฒนธรรมข้อมแมว” ด้วยการพยายามทำทุกอย่างเพื่อเอาใจนักท่องเที่ยวจนลืมนึกถึงความเป็นเอกลักษณ์แล้วนักท่องเที่ยวก็จะไม่หลงเหลือความน่าสนใจให้แก่แหล่งท่องเที่ยวนั้นอีกต่อไป การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ก็จะค่อย ๆ เบาลงจนหดหายไปในที่สุด ทำให้กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดการหยุดชะงัก และไม่ประสบความสำเร็จได้

4. การต้อนรับ ส่วนในเรื่องของการต้อนรับนักท่องเที่ยวของผู้คนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน อธิษาศัยไมตรี การไม่เอาเปรียบ ความปลอดภัย การช่วยเหลือทัศนคติที่ดี และความเป็นมิตร สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการสร้างบรรยากาศท่องเที่ยวและภาพพจน์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นทั้งสิ้น เนื่องจากความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยาของมนุษย์โดยปกติทั่วไปคงไม่มีใครนิยมไปท่องเที่ยวยังแหล่งที่มีความตรงกันข้ามกับสิ่งเหล่านี้แน่นอน

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ทำให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เพื่อคงคุณค่าการเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยาวนาน

อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการผลักดันให้เกิดระบบการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตามมา และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นในส่วนนี้จะเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้ประชาชนตื่นตัวรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เพื่อคงสภาพแหล่งท่องเที่ยวของคนให้เป็นแหล่งรายได้แก่ท้องถิ่นสามารถเกิดขึ้นได้อย่างไม่รู้จัก ทรายใดที่ยังคงอนุรักษ์ค่าของแหล่งท่องเที่ยวไว้ได้ เป็นการหลีกเลี่ยงรายได้ที่ฉาบฉวยจากหลักการที่มุ่งพัฒนาต่อการท่องเที่ยวอย่างเดียวโดยมิได้คำนึงถึงการถนอมรักษาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหลักแห่งการพัฒนานี้ได้ถูกเรียกว่าเป็นการพัฒนานี้ได้ถูกเรียกว่าเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

ปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้มาท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในเรื่องปัจจัยเหล่านี้ และยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความประทับใจที่ต้องการที่จะกลับมาเที่ยวในโอกาสต่อไป ในทางกลับกันผู้มาท่องเที่ยวจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้น หากเกิดปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเกิดขึ้น เช่น

2.3.2.8 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว

จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้มาท่องเที่ยวและนำทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ พบว่าการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในปัจจุบันผู้มาท่องเที่ยวมักประสบปัญหาดังนี้

1. ขาดการบอกทิศทางในแหล่งท่องเที่ยวและส่วนบริการต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งควรมีการบอกทิศทางที่ชัดเจนขึ้น อาจเป็นรูปของป้ายบอกทางด้วยอักษรด้วยแผนที่รูปภาพ หรือการออกแบบสถานที่ที่สามารถสื่อสารการเข้าถึงจุดต่าง ๆ ได้โดยง่าย
2. ขาดความสะดวกสบายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากในกิจกรรมท่องเที่ยว นั้น ผู้มาท่องเที่ยว นั้น ผู้มาท่องเที่ยวต้องการสิ่งบริการอื่น ๆ ประกอบในการท่องเที่ยวด้วย เช่น บริการด้านห้องน้ำ ห้องส้วม ศาลา หรือบริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจของกลุ่มท่องเที่ยวของตน เป็นต้น ซึ่งบริการเหล่านี้มักมีจำนวนไม่เพียงพอ หรือไม่ก็คุณภาพไม่ดีพอ
3. การที่แหล่งท่องเที่ยว นั้นขาดเอกลักษณ์ เนื่องจากถูกทำลาย เพราะการเข้าชมของผู้มาท่องเที่ยว หรือการที่ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ประพฤติดังใจชอบในการแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองจนทำให้เกิดผลเสียต่อแหล่งท่องเที่ยว และสภาพธรรมชาติบริเวณโดยรอบเช่น การปลูกสร้างอาคารสูงบดบังวัดหรือโบราณสถานที่สวยงามซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ทำลายทัศนียภาพ หรือการทิ้งขยะเกลื่อนกลาด การขูดขีดผนังกำแพงหรือต้นไม้ของผู้มาท่องเที่ยวและการปล่อยน้ำเสียจากกิจการของคนลงในแม่น้ำลำคลองของบรรดาผู้ประกอบการทำให้แหล่งท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบเสื่อมสภาพ สูญเสียเอกลักษณ์ที่เคียงงดงาม เป็นต้น
4. ความไม่สะดวกในการเข้าถึงจุดต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพราะถนนนั้นมีความคับแคบเกินไป เกรงจะเกิดอันตรายระหว่างคนเดินเท้ากับผู้ที่ใช้ยานพาหนะขึ้นได้

5. แหล่งท่องเที่ยวมีความแออัด หรือขาดการระบายอากาศที่ดี เนื่องจากมีผู้มาท่องเที่ยวเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยววนั้น ๆ มากจนเกินไปกว่าที่ความสามารถของสถานที่นั้น ๆ จะรองรับได้

6. ขาดความต่อเนื่องของเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้การเข้าชมสถานที่ที่น่าสนใจสำหรับผู้มาท่องเที่ยวไม่อาจจะกระทำได้ เนื่องจากไม่มีทางเดินที่ต่อเนื่องกัน หรือบาทวิถีกับแคว้นเกินไป

7. อากาศร้อนมีฝุ่นมาก และเสียงดังหนวกหูจากขบวนพาหนะ ทำให้บรรยากาศในแหล่งท่องเที่ยวไม่สงบ ร่มรื่น ไม่น่าเข้ามาชม

2.3.3 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว

การพัฒนาใด ๆ ก็ตามจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์นั้นต้องสอดคล้องกับปรัชญาและแนวความคิดที่มีเหตุผล และเกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกันจะต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชากรของเมือง ผู้รับผิดชอบ และผู้ดำเนินการพัฒนา

เดชา บุญกล้า (2534 : 10, 1) ได้ให้ความหมายของ “ภูมิทัศน์เมือง” หมายถึง องค์ประกอบของเมืองที่มองเห็นได้ด้วยตา และมีผลกระทบต่อความรู้ทางด้านสุนทรีย์ ได้แก่ ต้นไม้ อาคาร ป้ายโฆษณา สาธารณูปโภค เป็นต้น

เดชา บุญกล้า (2534 : 4, 1) การพัฒนาใด ๆ ก็ตามจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์นั้นต้องสอดคล้องกับปรัชญาและแนวความคิดที่มีเหตุผล และเกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมือง เพื่อการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกันจะต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่นักท่องเที่ยว ประชากรของเมือง ผู้รับผิดชอบ และผู้ดำเนินการพัฒนา

เควิน ลินซ์ ผู้ที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการค้นคว้าและวิเคราะห์รูปแบบของเมืองผู้หนึ่ง ได้กล่าวไว้เป็นทฤษฎี ที่มีผู้ยอมรับโดยทั่วไปว่า ภาพรวมของเมืองจะเกิดขึ้นได้ด้วยความขัดแย้งของการรวมตัวขององค์ประกอบ 5 ประการ คือ เส้นทาง, ขอบเขต, ย่าน, ที่รวมกิจกรรม และที่หมายตา (Path, Edge, District, Node And Landmark)

- เส้นทาง (Path) ได้แก่ ถนน แม่น้ำ คลอง ทางเท้า ที่ใช้เป็นทางสัญจรของเมืองเส้นทางเหล่านี้ย่อมจะเป็นโครงข่ายเชื่อมส่วนต่าง ๆ ของเมืองเข้าด้วยกัน มีถนนสายหลัก ถนนสายรอง ผู้มาเยี่ยมชมหรือแม้กระทั่งผู้อยู่อาศัยในเมืองนั้น ไม่สามารถจำถนนทุกสายได้อย่างแน่นอน แต่อย่างน้อยที่สุดระบบโครงข่ายของเส้นทางที่เชื่อมโยงส่วนสำคัญของเมือง ควรมีความขัดแย้งพอที่บุคคลที่จะเข้าใจและจำได้อย่างง่ายดาย

- ขอบเขต (Edge) ได้แก่แนวเชื่อมต่อระหว่างของที่มีความแตกต่างกันสองสิ่ง เช่น ขอบเขตของเมือง ได้แก่แนวที่เห็นได้ จากความแตกต่างของความหนาแน่นของอาคาร ขอบเขตย่าน ได้แก่แนวที่เห็นความแตกต่างระหว่างบรรยากาศและกิจกรรม ขอบเขตบางครั้งก็เป็นเพียงสิ่งที่รู้สึกได้

กล่าวคือเป็นขอบเขตที่มีลักษณะกลมกลืนคล้าย ๆ เปลี่ยนจากลักษณะหนึ่งไปอีกลักษณะหนึ่ง บางครั้งก็มีความชัดเจนมาก มีการเปลี่ยนทันทีทันใด เช่นกำแพงล้อมรอบเมือง หรือคูน้ำล้อมรอบบริเวณ เป็นต้น

- ย่าน (District) ได้แก่บริเวณที่เป็นที่รวมของสิ่งที่คล้ายคลึงกัน เช่น ย่านพักอาศัยเป็นบริเวณที่มีบ้านพักอาศัยเป็นส่วนใหญ่ ย่านธุรกิจมักมีอาคารหนาแน่นมีการจราจรหนาแน่น และมีการคนเดินขวักไขว่ เป็นต้น

- ที่รวมกิจกรรม (Node) ได้แก่บริเวณที่มีการรวมตัวของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างหนาแน่นกว่าบริเวณอื่น ๆ เช่น ตลาดเป็นบริเวณที่มีผู้คนและการจราจรหนาแน่น บริเวณสี่แยกเป็นบริเวณที่ถนนมาตัดกัน มีการจราจรหนาแน่นกว่าบริเวณอื่น เป็นต้น

- ที่หมายตา (Landmark) ได้แก่ สิ่งที่มีความเด่นจากสิ่งอื่น ๆ ที่สามารถใช้เป็นจุดอ้างอิงหรือจุดสังเกตได้จากระยะไกล เช่น อนุสาวรีย์ ภูเขา หอคอย เป็นต้น หรืออาจสังเกตได้ในระยะใกล้ เช่น ทะเล ลานกว้าง อาคารที่มีสิ่งแปลกออกไปจากอาคารอื่น ๆ

ภาพรวมของเมือง เป็นการรวมตัวขององค์ประกอบหลักทั้ง 5 ส่วนนี้เข้าด้วยกัน หากการรวมตัวเกิดเป็นสภาพที่ชัดเจน กล่าวคือเข้าใจได้ถึงระบบถนนหลัก รู้ตำแหน่งของย่านที่รวมกิจกรรมที่หมายตาในเมืองนั้น ๆ ได้ดี ถือได้ว่าเมืองนั้น ๆ มีสารูปที่ชัดเจนพอที่บุคคลที่ไปเยี่ยมชมจะเกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับเมืองนั้น ๆ

Visual Survey (Spreigen, Pual DI, AIA, 1965 : 55-60) วิธีการนี้จะทำให้เราทราบว่าเมืองควรมีการปรับปรุงเมื่อไร และควรมีการเสริมสร้างสิ่งใดขึ้นในจุดใดบ้างภายในเมืองนั้น ซึ่งการทำ Visual Survey สามารถได้กับเมืองทุกเมืองทุกขนาด ไม่ว่าจะเป็นบริเวณศูนย์กลางเมือง หรือชานเมืองก็ตาม

โสภาคย์ ผาสุกนิรันดร์ (2537 : 10-17) กล่าวว่าไว้ว่าสภาพแวดล้อมชุมชนหมายถึง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในสังคม เช่น อาคารบ้านเรือน ถนน สะพาน และอื่น ๆ รวมไปถึงเครื่องหมายสัญลักษณ์สื่อสารโทรคมนาคมต่าง ๆ หรืออีกนัยหนึ่งอาจหมายถึง ถาวรวัตถุรอบ ๆ ตัวที่มนุษย์สร้างขึ้นให้ได้พบเห็นอยู่เป็นประจำวันในสังคม

2.3.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการสำรวจเมือง Visual survey

Visual Survey (Spreigen, Pual DI, AIA, 1965 : 49-52) วิธีการนี้จะทำให้เราทราบว่าเมืองควรมีการปรับปรุงเมื่อไร และควรมีการเสริมสร้างสิ่งใดขึ้นในจุดใดบ้างภายในเมืองนั้น ซึ่งการทำ Visual Survey สามารถทำได้กับเมืองทุกเมืองทุกขนาด ไม่ว่าจะเป็นบริเวณศูนย์กลางเมือง หรือชานเมืองก็ตาม

2.3.4.1 ย่านและที่รวมกิจกรรม

เดชา บุญค้ำ (2531 : 4, 1) ได้ให้ความหมายของ “ย่าน”

ย่าน (District) หมายถึง บริเวณที่มีความคล้ายคลึงในวิถีกันในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนความคล้ายคลึงของสถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญมาในอดีตมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น โดยที่จะมีอาณาบริเวณขนาดพื้นที่เล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด เมืองบางเมืองอาจจะมีเพียงย่านเดียว ในขณะที่บางเมืองมีขนาดใหญ่ อาจจะมีถึงสิบย่าน โดยที่แต่ละย่านจะมีอาณาเขตที่แสดงขอบเขตที่แสดงขอบเขตได้ชัดเจน อาจเป็นอาณาเขตทางกายภาพที่เป็นธรรมชาติ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา หรือเป็นอาณาเขตที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ เช่น กำแพง แนวหรือกลุ่มต้นไม้ เป็นต้น

ย่าน (District) สำหรับเมือง ๆ หนึ่งจะประกอบไปด้วยหมู่บ้าน และอำเภอศูนย์กลางของเมือง เมืองส่วนบน ใจกลางเมืองส่วนพักอาศัยภายในเมือง บริเวณวิทยาลัย ส่วนเหล่านี้นับได้ว่าเป็นย่าน ซึ่งบางครั้งได้มีการกำหนดขอบเขตของบริเวณอย่างชัดเจน เช่น บริเวณมหาวิทยาลัย บริเวณปะปนกัน เช่น ในเมือง (Kevin Lynch, 1960 : 10)

เดชา บุญค้ำ (2531 : 4,1) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ที่รวมกิจกรรม” ว่า

ที่รวมกิจกรรม (NODE) หมายถึง บริเวณที่มีผู้คนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมากเพื่อประกอบกิจกรรมคล้ายคลึงกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเฉพาะช่วงเช้าของทุกวัน

อาทิตย์ เช่น บริเวณตลาดนัดคลองเตย ตลาดบางกะปิ หรือจะเป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์อย่างบริเวณตลาดนัดสวนจตุจักร หรือเป็นช่วงระยะเวลาพิเศษที่ติดต่อกันหลาย ๆ วัน เช่น บริเวณจัดงานแสดงสินค้าที่สวนอัมพร เป็นต้น

ศูนย์รวม (Nodes) จะเป็นศูนย์กลางของกิจกรรม แม้ว่าที่ศูนย์กลางที่เห็นนั้นเป็นจุดที่เด่นของเมืองเช่นกัน แต่ก็ยังมีข้อแตกต่างกันที่จุดประสงค์ของการใช้กิจกรรม ที่หมายตาเป็นวัตถุที่มองเห็น แต่ศูนย์กลางของกิจกรรม ตัวอย่างเช่น บริเวณอนุสาวรีย์คุณหญิงโม เป็นทั้ง Landmark และเป็นทั้ง Node (Kavin Lynch, 1960 :33)

ซึ่งกล่าวโดยรวม ๆ แล้วที่รวมกิจกรรมก็คือ ย่านชนิดหนึ่งที่มีความหนาแน่นค่อนข้างสูงและเกิดจากการรวมตัวกันเพื่อกิจกรรมมากกว่าลักษณะทางกายภาพอื่น ๆ ตามปกติบริเวณที่รวมกิจกรรมจะมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และลักษณะทางกายภาพของบริเวณที่จะสร้างขึ้นเป็นแบบถาวรหรือแบบที่รื้อถอนได้สะดวกตามแต่ความถี่ของการมีกิจกรรม และจะถูกสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นด้วย

เดชา บุญค้ำ (2531 : 4,2) ได้แบ่งประเภทของย่านและที่รวมกิจกรรมออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ย่านประวัติศาสตร์ ส่วนมากจะเป็นย่านที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ และอนุรักษ์รูปแบบของอาคารที่จะสร้างขึ้นใหม่

2. ย่านพาณิชย์ เป็นย่านที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของเมืองเป็นย่านค้าขาย แรกเปลี่ยนสินค้า
3. ย่านริมน้ำเป็นย่านมีสถานบริการให้ความบันเทิงริมน้ำอยู่รวม ๆ กัน จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. ย่านอุตสาหกรรม เป็นย่านที่มีการประกอบอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันและสำคัญจนกลายมาเป็นย่านอุตสาหกรรมที่รองรับการท่องเที่ยวได้
5. ย่านที่พักอาศัย เป็นย่านที่พักอาศัยของชุมชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีศิลปวัฒนธรรม และความเป็นอยู่เป็นพิเศษที่แตกต่างออกไป มีสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์
6. ย่านสถานที่ราชการเป็นย่านที่มีอาคารสถานที่ราชการต่าง ๆ

ในแต่ละเมืองไม่จำเป็นต้องมีย่านต่าง ๆ เหล่านี้ทุกย่านเสมอไป หรือแม้แต่นครเดียวกันอาจมีลักษณะที่แตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับรายละเอียดปลีกย่อยอีกหลายประการในการพัฒนาเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวนั้น ย่านต่าง ๆ ภายในเมืองควรจะได้รับ การจัดแบ่งประเภท เพื่อที่ว่าการพัฒนาจะได้สามารถเอาลักษณะเด่นๆ เหล่านี้มาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์กับการท่องเที่ยวได้

2.3.4.2 ข้อพิจารณาในการปรับปรุงย่านและที่รวมกิจกรรม

เดชา บุญค้ำ (2534 : 4, 3-6) ได้กล่าวถึงข้อพิจารณาในการปรับปรุงย่าน และที่รวมกิจกรรมในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองจะมีแนวทางที่แตกต่างกันไปตามลักษณะแต่ละเมือง และจำเป็นจะต้องมีการศึกษาถึงปัญหาในแต่ละพื้นที่เสียก่อน จึงจะสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงได้ โดยอาศัยแนวทางในการปรับปรุงโดยสังเขป ดังนี้

1. การปรับปรุงจินตภาพของย่าน โดยอาศัยการควบคุมการออกกฎข้อบังคับพระราชบัญญัติหรือเทศบัญญัติขึ้นมาควบคุมเฉพาะย่านได้ เช่น การควบคุมรูปแบบของสถาปัตยกรรม การควบคุมความหนาแน่นควบคุมรูปแบบของป้าย เป็นต้น
2. การแก้ปัญหาความขัดแย้งของการจราจร เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อเส้นทางสัญจร การเดินเท้า เพิ่มพื้นที่พักผ่อนภายในเมือง
3. การส่งเสริมกิจกรรม เพื่อช่วยให้ย่านมีจุดสนใจของคนในเมืองและนักท่องเที่ยวมากขึ้นเช่น จัดเทศกาล นิทรรศการ งานเฉลิมฉลองต่าง ๆ
4. การปรับปรุงสิ่งประกอบภูมิทัศน์ เช่น ชุม ศาลา ที่พักอาศัยรถประจำทาง ม้านั่ง เสาไฟฟ้า กระบะต้นไม้ เป็นต้น
5. การปรับปรุงขอบเขต เช่น การใช้ต้นไม้เป็นตัวกำหนดขอบเขต การใช้วัสดุพื้น สิ่งประกอบถนน เพื่อให้เมืองมีอาณาเขตที่ชัดเจน

2.3.4.3 ที่ว่างโล่ง

โศกาศ์ ผาสุกนินันต์ (2537 : 98) ได้ให้ความหมายของพื้นที่โล่งว่า พื้นที่โล่ง หมายถึง ภูมิสถาปัตยกรรมชาติ เช่น ท้องทุ่ง พื้นที่รกร้าง และหุบเขา พื้นที่ว่างเปิดโล่งนี้เป็นภูมิประเทศฉากหลังของสิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น และเชื่อมต่อกันกับถนน และการบริการอื่น ๆ ฉากหลังนี้มักถูก นับรวมเข้ากับการได้รับผลกระทบจากการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งโดยการใช้สอยทางกายภาพและการมองชม รวมทั้งทัศนียภาพจากทางอากาศ

Lawrence Halprin (1968 : 89-95) ได้กล่าวว่าที่โล่งว่างเป็นที่โล่งว่างปราศจากอาคารปกคลุมล้อมรอบด้วยอาคารหนาแน่น ใช้ในการสัญจร การรับอากาศและแสงแดดป้องกันเพลิงไหม้ และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

การพิจารณาคูลค่าทางทัศนียภาพของที่โล่ง

ระนาบทางนอน ได้แก่ พื้นผิวประดิษฐ์ เช่น ถนน ทางเดิน ลาน และพื้นผิวธรรมชาติ เช่น สนามหญ้า ทุ่งโล่ง ฯลฯ

ระนาบทางตั้ง ได้แก่ รูปร่างหน้าตาของอาคาร หอนาฬิกา ต้นไม้ ฯลฯ

ระนาบเหนือศีรษะ ได้แก่ ท้องฟ้า หลังคา

ตัวประกอบที่ว่างอาจให้ทัศนียภาพ ทั้งประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ ม้านั่ง โคมไฟ รูปปั้นต่าง ๆ ที่อยู่ในที่โล่ง

เดชา บุญค้ำ (2531 : 5, 1-5, 14) ได้กล่าวถึง พื้นที่โล่งในแหล่งท่องเที่ยวแยกออกเป็น 3 ประเภทที่สำคัญ คือ

1. สวนหย่อม

ที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อม หมายถึง สวนขนาดเล็กซึ่งไม่มีการเข้าไปใช้งานมากนัก หรือมีแต่เพียงเล็กน้อย แต่จะมีประโยชน์ในแง่ของการตกแต่งเพื่อความร่มรื่นสวยงามของเมืองมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากขนาดของพื้นที่ที่มีความกว้างไม่มากพอที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ การเข้าถึงสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสำหรับการเข้าไปพักผ่อนนั่งเล่น เช่น หัวมุมถนน วงเวียน เกาะกลางถนน สี่แยก เป็นต้น เกณฑ์ประการสำคัญของการออกแบบปรับปรุงสวนหย่อม คือ การดูแลลำบาก หรือรักษาจะต้องง่าย สะดวก ประหยัด ในที่นี้กล่าวถึงเฉพาะสวนหย่อมในพื้นที่ที่เป็นสาธารณะ และอยู่ในการดูแลของเทศบาลเมือง

สวนหย่อมจัดว่าเป็นที่ว่างโล่งของเมือง และเป็นส่วนที่ตกแต่งเมืองให้เกิดความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นส่วนที่เพิ่มพื้นที่สีเขียวเพิ่มความร่มรื่นให้กับถนนและทางเท้า

ประเภทสวนหย่อม

1. สวนหย่อมตกแต่งเพื่อความสวยงาม ได้แก่ บริเวณที่มีขนาดเล็ก หรือการเข้าถึงลำบากไม่เหมาะแก่การใช้สอย เช่น เกาะกลางถนน อนุสาวรีย์ หัวมุมสี่แยก เป็นต้น

2. สวนหย่อมที่สามารถใช้งานได้ ได้แก่ เกาะกลางถนนที่มีการสัญจรเบาบางมีการเข้าถึงได้ พื้นที่ว่างระหว่างอาคารที่ใช้เป็นสนามเด็กเล่น เป็นต้น

ข้อพิจารณาในการปรับปรุง “ที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อม”

1. ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม โดยการออกแบบควรมองประกอบไปกับตึกและอาคารโดยรอบ ขนาดสัดส่วนของถนน ที่ว่างระหว่างอาคาร และสีของบริเวณโดยรอบในการออกแบบนั้นควรมองภาพรวมประกอบไปกับบริเวณ โดยรอบมิใช่มองเฉพาะสวนหย่อมนั้น ๆ เท่านั้น

2. ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง สวนหย่อมเหล่านี้จะต้องไม่เป็นที่กีดขวางการสัญจรของเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบทางเดินเท้า และควรคำนึงถึงการสัญจรของรถยนต์หรือพาหนะอื่น ๆ ที่จะผ่านโดยไม่ปลูกต้นไม้หรือสิ่งก่อสร้างใด ๆ ปิดบังการมองเห็นตามบริเวณสำคัญ เช่น หัวมุมถนน ลีแยก ทางโค้ง ทางเลี้ยวต่าง ๆ

3. การพิจารณาการใช้งาน ควรพิจารณาว่าการใช้งานนั้น ๆ จะไม่เป็นปัญหาต่อการสัญจรหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และกิจกรรมนั้น ๆ เป็นกิจกรรมที่คนในบริเวณนั้นต้องการ เช่น การใช้เป็นที่นั่งพักผ่อน เป็นสนามเด็กเล่นขนาดย่อม เป็นต้น

4. ความสะดวกในการบำรุงรักษา ในการปรับปรุงบริเวณสวนหย่อมเหล่านี้จำเป็นต้องคำนึงถึงความสวยงามในระยะยาว รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีผลต่อระดับความต้องการดูแลรักษา

5. คำนึงถึงประโยชน์อื่น ๆ ที่จะได้รับ เช่น การเพิ่มร่มเงาให้กับบริเวณด้วยการปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา การทำขอบของสวนให้สามารถนั่งพักได้บ้างหากสภาพแวดล้อมอำนวย เป็นต้น

2. ลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

ลาน (Plaza) หมายถึง บริเวณเปิดโล่งกลางแจ้งซึ่งเป็นพื้นลาดแข็ง ถูกล้อมรอบหรือล้อมอยู่เพียงบางส่วนด้วยอาคาร ลานนี้อาจลาดผิวด้วยวัสดุต่าง ๆ กัน เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูอิฐ พื้นปูหิน พื้นปูกระเบื้อง หรือวัสดุหลาย ๆ อย่างผสมกัน และอาจมีพื้นที่บางส่วนแบ่งเป็นแปลงปลูกต้นไม้แปลงปลูกหญ้าปนอยู่ด้วยได้

ลานนี้เป็นบริเวณซึ่งแยกขาดจากการสัญจรด้วยรถยนต์ จากการจอดรถ เป็นบริเวณสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจเป็นที่รวมของผู้คน นักท่องเที่ยว หรือเป็นบริเวณที่เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ในเมืองหรือชุมชนที่มีความหนาแน่นมาก “ลาน” เป็นส่วนเปิดโล่งของเมืองเพื่อรับแสงสว่าง เพื่อการพักผ่อนของลม และเพื่อช่วยผ่อนคลายความแออัดของเมือง

1. ประเภทของลาน สามารถแบ่งตามการใช้สอยออกได้เป็น 5 ประเภทคือ

1.1 ใช้เพื่อการสัญจรหรือเป็นทางเท้า

1.2 เพื่อใช้การพบปะสังสรรค์

1.3 ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

1.4 ใช้เพื่อประโยชน์ทางการมองเห็น

1.5 ใช้เพื่อประโยชน์หลาย ๆ อย่าง เช่น เป็นพื้นที่แสดงศิลปวัฒนธรรม

2. ข้อพิจารณาในการปรับปรุง “ลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์”

2.1 การแยกกิจกรรมและการสัญจรที่เหมาะสม ลานควรมีขอบเขตที่แน่ชัด แยกออกจากระบบสัญจรรวมของเมืองเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและความสะดวก

2.2 การเลือกใช้วัสดุ ควรเป็นพื้นผิวแข็งเพื่อความถาวรแข็งแรง ทนทาน สวยงาม และกลมกลืนกับวัสดุของสิ่งที่อยู่โดยรอบ และในบริเวณลานเดียวกันอาจมีการใช้วัสดุหลายชนิดได้

2.3 คำนึงสภาพอากาศของบริเวณ ลานจะเป็นที่ร้อนไม่ร่มรื่น เกิดแสงสะท้อนและไอร้อน ควรปลูกต้นไม้ให้ร่มเงาเพื่อลดความร้อน

2.4 การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรคำนึงถึงผู้ใช้ที่เป็นเด็ก คนชรา หรือผู้ที่มีความพิการด้วย

3. บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลองที่มีตามธรรมชาติ

จัดเป็นที่เปิดโล่งที่ช่วยลดความแออัดหนาแน่นของเมืองเป็นบริเวณที่ลมพัดผ่าน และเพิ่มแสงสว่างให้แก่เมือง ดังนั้น การปรับปรุงบ่อน้ำ สระน้ำเดิมที่มีอยู่ให้เพิ่มความน่าสนใจขึ้นเพื่อกิจกรรมใช้สอยให้มากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเช่นกัน

บ่อน้ำหรือสระน้ำบางแห่งที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์สมควรมีการปรับปรุงขึ้นมาให้มีการใช้งานเป็นที่พักผ่อนได้ด้วย ทั้งนี้เพราะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดีอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงระบบการวางผังเมืองบริเวณที่เปิดโล่งของเมือง และเป็นแหล่งน้ำสำหรับการบริโภคด้วย

ข้อพิจารณาในการปรับปรุงบริเวณชาน้ำ

จะต้องจัดก่อสร้างเขื่อน เพื่อความแข็งแรงพร้อมทั้งปรับแต่งรูปทรงของบ่อน้ำ โดยเฉพาะในเมืองที่มีการใช้สอยพื้นที่ริมน้ำมาก ควรทำให้เกิดความทนทานต่อการเหยียบย่ำ และเพื่อช่วยป้องกันมิให้ตลิ่งพังทลาย และควรเพิ่มความสวยงามและน่าสนใจด้วยการใช้น้ำพุรูปต่าง ๆ และยังมีประโยชน์ในการช่วยเพิ่มออกซิเจนให้กับน้ำ ช่วยในการหมุนเวียนของน้ำไม่ให้เน่า

จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น ที่ว่างโล่งในแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้เป็นสวนหย่อม ลานเอนกประสงค์ บ่อน้ำ สระน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ข้อพิจารณาในการปรับปรุงที่ว่างโล่งต้องคำนึงถึงความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม พิจารณาถึงการใช้งานของกิจกรรมให้เป็นกิจกรรมที่คนในบริเวณนั้นต้องการ การบำรุงรักษา การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.3.4.4 เส้นทางสัญจร

เดชา บุญค้ำ (2531 : 6, 10) ได้แบ่งประเภทของถนนในเมืองออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. ถนนสายประธาน ได้แก่ ถนนเชื่อมระหว่างเมือง
2. ถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนที่ตัดผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของเมือง
3. ถนนสายรอง ได้แก่ ถนนที่แยกย่อยออกจากถนนสายหลัก
4. ถนนสายย่อย ได้แก่ ถนนที่แยกออกจากถนนสายรอง
5. ถนนสายเข้า ได้แก่ ถนนที่แยกเข้าสู่สถานที่ต่าง ๆ

ถนนในระดับสายหลัก สายรอง และสายย่อย และทางเข้า เป็นของถนนที่อยู่ในเมือง และถนนที่มีความสำคัญมากกับทัศนียภาพของเมืองในส่วนรวม คือ ถนนสายหลักและถนนสายรอง เนื่องจากถนนสองระดับนี้เป็นส่วนเชื่อมโยงจุดสำคัญ ๆ ของเมือง ทั้งที่หมายคา ย่านสำคัญ สถานที่สำคัญในระดับเมือง ซึ่งคนส่วนใหญ่จะต้องใช้และผ่านไปมาเป็นประจำจึงเป็นถนนที่สื่อความหมายของตัวเมือง ได้ดีที่ผู้มาเยี่ยมชมควรประทับใจในทัศนียภาพในแนวถนนเหล่านี้

ทางเดินเท้า มีหน้าที่หลักเช่นเดียวกับถนน คือ รองรับบริการสัญจร และมีความสำคัญมากทัดเทียมกับถนนทางเท้าอาจเป็นทางเดินที่ขนานไปกับแนวถนนก็ได้ หรืออาจแยกต่างหากจากแนวถนนก็ได้ประเภทของทางเดินเท้า สามารถแบ่งออกได้ คือ

- 1.1 ทางเท้าขนานไปกับแนวถนนได้แก่ ทางเดินเท้าที่อยู่ขนานสองข้างของแนวถนน
- 1.2 ทางเท้าเป็นทางลัดได้แก่ ทางเท้าที่ลัดไปตามซอยหรืออยู่ด้านหลังอาคาร
- 1.3 ทางเท้าระหว่างอาคารพาณิชย์หรือย่านทางเดินเท้า ได้แก่ บริเวณที่คนสามารถเดินติดต่อกันได้ทั้งบริเวณโดยไม่มีทางรถยนต์เข้าไปยุ่งเกี่ยว
- 1.4 ทางเท้าชั่วคราว ได้แก่ การปิดถนนบางสายใช้เป็นทางเดินหรือเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ

เดชา บุญค้ำ (2531 : 6, 5) ได้กล่าวถึงเส้นทางนักท่องเที่ยวว่า

สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้ และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวนี้

ในหลายกรณีเส้นทางนักท่องเที่ยวเกิดขึ้นมาโดยอัตโนมัติจากการท่องเที่ยวหลาย ๆ กลุ่ม ใช้เส้นทางเดิมซ้ำอยู่เป็นประจำในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสนใจ เส้นทางนี้อาจจะเป็นทางรถยนต์ ทางเท้า ทางเรือ หรืออื่น ๆ

เส้นทางประจำสำหรับนักท่องเที่ยว อาจเป็นการใช้เส้นทางร่วมกับทางสัญจรปกติของเมือง หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาใหม่เฉพาะเป็นพิเศษสำหรับพาหนะที่รับนักท่องเที่ยวในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากพอสมควรมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดในระดับสูง

ประเภทของเส้นทางที่สัญจรสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ คือ เส้นทางเท้า ทางรถยนต์ หรือรถโดยสาร ทางจักรยาน ทางเรือ หรือแพ รถไฟหรือรถราง พาหนะอื่น ๆ

ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

1. การกำหนดเส้นทางควรเริ่มต้นจากการพิจารณาดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ภายในเมือง จัดลำดับความสำคัญความน่าสนใจไว้ด้วย จากนั้นจึงเป็นการพิจารณาว่าจะสามารถเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยวิธีใดบ้าง

2. การจัดเส้นทางในลักษณะวงบรรจบเพราะทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม อาจจัดให้มีการเดินทาง 2 ลักษณะ ก็ได้ เช่น เริ่มต้นด้วยการเดินไประยะหนึ่งแล้วเปลี่ยนเป็นการสัญจร โดยทางเรือในขากลับ

3. การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างภายในเมือง เพื่อเสนอเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยว ที่มีเวลามากน้อยแตกต่างกัน นอกจากนั้นยังอาจจัดเส้นทางนักท่องเที่ยวหลายเส้นทาง ที่มีความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว

4. การให้ข้อมูลข่าวสารในเส้นทาง ด้วยระบบป้ายหรือด้วยวิธีอื่นเพื่อช่วยบอกทิศทาง ระยะทาง เช่น การช่วยนักท่องเที่ยวในการกำหนดทิศทางตนเองด้วย “ที่หมายตา” (Landmark) การสร้างให้เกิดความต่อเนื่องกันของเส้นทางด้วยการใช้วัสดุปูพื้นที่ทางเท้าที่เหมือนกันไปตลอดทาง เป็นต้น

5. การปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของเส้นทางมักจะเป็นจุดอยู่ในย่านใจกลางเมืองเอง เป็นจุดที่เข้าถึงได้ง่าย มีข้อมูลต่าง ๆ รวมอยู่ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะใช้ในการตัดสินใจวางแผนการเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้บริการ

6. ความต่อเนื่องกับเส้นทางทัศนารภายนอกเมือง เส้นทางทัศนารนี้ไม่ควรจะจำกัดทำอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรได้พิจารณาถึงความต่อเนื่องกับเส้นทางนักทัศนารภายนอกเมืองด้วย ซึ่งอาจเป็นเส้นทางเดียวกันหรือต่อเนื่องกันเป็นบางส่วนก็ได้

จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นทางสัญจร คือ ถนนภายในเมืองซึ่งแบ่งถนนออกเป็นสายประธาน สายหลัก สายรอง สายย่อย ส่วนเส้นทางนักท่องเที่ยวเป็นทางสัญจรที่กำหนดขึ้น

2.3.4.5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

สิ่งก่อสร้าง เดชา บุญค้ำ (2531 : 12, 1-12, 5) ได้กล่าวถึงสิ่งก่อสร้างในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวดังนี้

1. อาคารบริการนักท่องเที่ยวหรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ต้องอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ง่าย และอยู่ในบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวผ่านเป็นจำนวนมากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์จะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ เช่น

- 1.1 ส่วนบริการ เช่น การแลกเปลี่ยนเงินตรา
- 1.2 ที่ทำการตำรวจท่องเที่ยว
- 1.3 ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก
- 1.4 ห้องน้ำ ห้องส้วม

1.5 บริเวณที่นั่งพักคอยที่นัดพบ

1.6 อื่น ๆ เช่น ห้องนิทรรศการ ห้องแสดงงาน

2. ศาลาพักรายเป็นอาคารโล่ง มีจุดประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวนั่งพักหลบแดด หลบฝนหรือเป็นจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ

3. ห้องน้ำ ห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่ขอมักจัดให้มีเพียงห้องส้วมและส่วนที่ล้างมือเท่านั้น ควรอยู่ในที่ที่ไม่โดดเด่นจนเกินไป

4. ร้านขายของ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม อาจเป็นอาคารถาวร หรือเป็นซุ้มที่มีขนาดเล็กมีโครงสร้างเบา หรือเป็นรถเข็นก็ได้

ส่วนสิ่งประกอบบริเวณนั้น เดชา บุญค้ำ (2531 : 12,5-12,33) ได้กล่าวถึงสิ่งประกอบบริเวณในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวดังนี้

1. ประเภทที่นั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้ในงานสาธารณะสามารถจำแนกออกได้ตามลักษณะการใช้งาน ดังนี้

1.1 ที่นั่งที่ใช้นั่งเพียงชั่วคราว ใช้นั่งเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น นั่งรอรถประจำทาง นั่งพักระหว่างการเดินทางเพียงชั่วคราวเพื่อที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

1.2 ที่นั่งแบบนั่งเพื่อความผ่อนคลาย ได้แก่ การนั่งพักผ่อน

1.3 โต๊ะ และเก้าอี้ เช่น บริเวณพักคอยที่ต้องการมีที่วางของหรือที่ต้องการมีเก้าอี้เล็ก ๆ น้อย ๆ

2. ป้าย มีหน้าที่ในการสื่อสารความหมาย เช่น ป้ายชี้ทาง ป้ายบอกกฎเกณฑ์หรืออื่น ๆ ที่คนใช้บริเวณหรือสัญจรไปมาควรรู้ สามารถแบ่งได้ดังนี้

2.1 ป้ายบอกสถานที่

2.2 ป้ายบอกทิศทาง

2.3 ป้ายบอกกฎข้อบังคับ

2.4 ป้ายบอกข้อมูล

3. ซุ้มโฆษณา จัดทำขึ้นเพื่อการสื่อสาร การให้ข้อมูลต่าง ๆ สำหรับผู้สัญจรโดยทางรถยนต์ และผู้สัญจรด้วยทางเท้า มีประโยชน์ในการให้ข้อมูลทั้งนักท่องเที่ยวและสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

4. ถังขยะ และถังรองรับขยะมูลฝอย เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูล โดยต้องคำนึงถึงตำแหน่ง รูปแบบ และลักษณะให้เหมาะสมในแต่ละบริเวณนั้นด้วย

5. กระบะต้นไม้ กระถางต้นไม้ เป็นลักษณะสำหรับดินเพื่อปลูกต้นไม้ อาจเป็นแบบถาวรหรือแบบยกย้ายตำแหน่งได้

6. ที่ดื่มน้ำเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรจัดเตรียมไว้ ควรอยู่ในตำแหน่งที่มีคนผ่านไปผ่านมา เช่น ทางเท้า สวนสาธารณะ ทางเข้า-ออก

7. รั้ว กำแพง และเสากั้นการจราจร
 - 7.1 รั้วสำหรับคนเดิน รั้วหรือราวกันไม่ให้คนเดินเข้าไปในบริเวณ
 - 7.2 รั้วสำหรับรถยนต์ ใช้เป็นแนวเพื่อความปลอดภัย
 - 7.3 เสากั้นการจราจร คือ เสาที่แสดงขอบเขตการสัญจร
8. บ่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก เป็นน้ำที่ใช้สำหรับภูมิทัศน์เมืองที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความสวยงาม
9. ไฟฟ้า แสงสว่าง นอกจากทำหน้าที่ให้ความสว่างแล้ว ยังเป็นสิ่งประกอบสถานที่ เพื่อช่วยในการแสดงสัดส่วนของพื้นที่ และยังช่วยส่งเสริมความสวยงามอีกด้วย
10. ทางเดินมีหลังคม เพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและยังช่วยชี้นำทิศทางการเดินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
11. ชุมทางเข้า ทำขึ้นเพื่อเป็นที่หมายคานให้ผู้สัญจรไปมาสามารถกำหนดตำแหน่งการเข้าออกได้ง่ายขึ้นชัดเจนขึ้น
12. รูปปั้น อนุสาวรีย์ หอนาฬิกา เป็นส่วนตกแต่งเมืองเพื่อความสวยงามเป็นจุดดึงดูดความสนใจและเป็นที่ยุทธศาสตร์
13. หาบแร่แฝงลอย เป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว เศชา บุญคำ (2531 : 8, 6) ยังได้กล่าวถึงข้อพิจารณาในการเลือกรูปแบบของสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณไว้ดังนี้
 1. คำนึงถึงรูปแบบเดิมของท้องถิ่น
 2. คำนึงถึงความกลมกลืนของสิ่งประกอบบริเวณทั้งหมด
 3. คำนึงถึงการใช้งานกลางแจ้ง
 4. คำนึงถึงการใช้งานของคนจำนวนมาก
 5. คำนึงถึงรูปแบบที่ไม่โดดเด่น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2531 : 15, 11) ทำการวิจัย การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยสรุปปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้

1. ย่าน ขาดความชัดเจนการใช้ที่ดิน คือ ส่วนราชการบางหน่วยงานมีที่ตั้งอยู่ในอาคารพาณิชย์ที่อยู่แถวกันกับร้านค้าประเภทต่าง ๆ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่องานราชการ แนวทางแก้ กำหนดการใช้ที่ดินและขอบเขตให้ชัดเจน โดยกำหนดเป็นย่านพาณิชย์กรรม ย่านสถาบัน และสถานที่ราชการอื่น ๆ ส่วนย่านพาณิชย์อาจเสริมสร้างบรรยากาศ โดยเปลี่ยนจากถนนเป็นทางเดินเท้า ในย่านการค้าเพิ่มลานเพื่อสร้างความน่าสนใจเป็นระยะ ๆ ไปตามทางเพิ่มความชุ่มชื้นร่มเย็น และบรรยากาศของการพักผ่อนหย่อนใจด้วยการจัดวางตำแหน่งของน้ำพุขนาด

เล็กตามบริเวณพักผ่อนนั่งเล่น ร่วมกับการจัดวางเก้าอี้ที่นั่งหรือที่นั่งค้ำกาแฟ ทางอาหารว่างภายนอกอาคาร

2. ที่ว่างโล่ง ตัวอาคารสโมสรเรือใบ บดบังทัศนียภาพที่ดีของทะเล รวมทั้งมีที่จอดรถและจอดสกูตเตอร์เกาะเกาะอยู่ตามริมชายหาด

แนวทางแก้ไข ไม่ควรมีอาคารใด ๆ สร้างอยู่ด้านซิดริมทะเล โดยเฉพาะอาคารขนาดใหญ่ถาวร แต่ควรเปิดพื้นที่โล่งเพื่อมุมมองที่ดีไปสู่ชายทะเลให้มากที่สุด

3. เส้นทางสัญจร ถนนริมหาดมีการรुक้ำทางเท้าสาธารณะ การตั้งหาบเร่แผงลอยทำให้นักท่องเที่ยวต้องมาเดินบนถนน นอกจากนี้มีการคิดป้ายโฆษณาทำลายทัศนียภาพธรรมชาติและภูมิทัศน์ของเมือง

แนวทางแก้ไข กำหนดให้มีการถอยร่นอาคาร และขยายทางเท้า โดยห้ามมิให้มีการตั้งหาบเร่แผงลอย

4. ทิวทัศน์และที่หมายตา ขาดความชัดเจน หรือบรรยากาศที่ชี้้นำให้ผู้ขับขี่ยานยนต์รับรู้ได้ว่าเป็นทางเข้าหลักสู่เมืองพัทยา มุมมองตลอดสองข้างทางของถนนขาดความน่าสนใจ

แนวทางแก้ไข เน้นทางแยกเข้าเมืองด้วยกลุ่มต้นไม้ ทำให้เกิดความเด่นชัดของทางเข้ามากขึ้น อาจจะด้วยการใช้ต้นไม้เมืองร้อนชายทะเลประกอบกับการใช้รูปปั้นหรือที่หมายตาที่สร้างขึ้นเพื่อให้สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล เช่น กลุ่มต้นไม้มะพร้าว กลุ่มสนทะเล เป็นต้น

5. สิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรม บาร์เบียร์ในบริเวณสามแยกพัทยาไปจนถึงพัทยาได้มีการก่อสร้างอาคารที่หนาแน่นมาก รวมทั้งอาคารนั้นมีความหลากหลายในรูปทรงสีสรรรวมทั้งป้ายโฆษณาตั้งเกาะตามทางเดินเท้า

6. ป้ายโฆษณา มีการใช้สิ่งประกอบภูมิทัศน์ที่หลากหลาย ขาดความเป็นสัญลักษณ์ของเมืองท่องเที่ยวชายทะเล

แนวทางแก้ไข ควรมีการออกแบบใช้ป้ายต่าง ๆ ชูชมโฆษณาประชาสัมพันธ์ ม้านั่ง เสาไฟฟ้า รั้ว มีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

7. สิ่งประกอบบริเวณ ออกแบบให้มีความกลมกลืนกัน

จูปณี รัตนถาวร (2545 : 1) ทำการวิจัย แนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านกายภาพที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เพื่อเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อสร้างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชาชน และเจ้าหน้าที่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันทางกายภาพของพื้นที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำประกอบด้วยส่วนที่เป็นพื้นดินและพื้นน้ำมีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืช สัตว์ และวิถีชีวิตชาวบ้านน้ำที่น้ำสนใจแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย

จังหวัดพัทลุง มีดังนี้ บริเวณควนจีเสียนและควนเค็งในเขตแรมซาร์ จัดเป็นเขตหวงห้ามบริเวณป่าสงวนแห่งชาติคลองยวน, ป่าสงวนแห่งชาติป่าบ้านในลุ่ม- ป่าบ้านกุ่มแป, ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขียว จัดเป็นเขตสงวนสภาพธรรมชาติ บริเวณที่สำรวจพบว่าเป็นที่ล่อแหลม เกิดไฟป่าบ่อยและพื้นที่ถูกรายถูกรุกจัดเป็นเขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ บริเวณที่มีสภาพป่า พืช และสัตว์มีความสวยงาม น่าสนใจ จัดเป็นเขตศึกษาหาความรู้ในรูปการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยอนุญาตให้เข้าไปทำกิจกรรมได้ตามขีดความสามารถ ในการรองรับของพื้นที่ และกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ตามศักยภาพที่พื้นที่จะรองรับได้บริเวณที่ทำการเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย หน่วยพิทักษ์ป่า สถานีควบคุมไฟ ป่าควนเค็งและศูนย์ศิลปาชีพห้วยป่าเขียวในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เป็นเขตบริการ บริเวณพื้นที่ที่มีกรรมสิทธิ์ครอบครอง จัดเป็นเขตกิจกรรมพิเศษ

การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง มีดังนี้

1. เขตหวงห้าม กำหนดเป็นเส้นทางล่าคลองเดิมและทางเดินง่าย ๆ
2. เขตสงวนสภาพธรรมชาติ กำหนดเป็นเส้นทางล่าคลองเดิมและทางเดินง่าย ๆ
3. เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ กำหนดเป็นเส้นทางล่าคลองเดิมและทางเดินง่าย ๆ
4. เขตเพื่อการพักผ่อนและศึกษาหาความรู้ กำหนดเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติทางเรือ, เส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยจักรยาน, สถานที่พักผ่อนกางเต็นท์, บริเวณที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจและม้านั่งพักผ่อน

5. เขตบริการ กำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกดังนี้

1) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาเยือน ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว, ศูนย์สื่อความหมายธรรมชาติ, ห้องน้ำสาธารณะ, ท่าเทียบเรือท่องเที่ยว, ศาลาพักผ่อนริมน้ำ, อาคารห้องประชุม, ค่ายเยาวชนและบ้านพักรับรองแขกพิเศษ

2) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่ ได้แก่ อาคารที่ทำการเขตห้ามล่าสัตว์ป่า, อาคารร้านค้าสวัสดิการ, บ้านพักเจ้าหน้าที่, ป้อมยาม/ด่านตรวจ, ระบบกำจัดขยะ, ระบบบำบัดน้ำเสีย, ระบบน้ำใช้และดึงเก็บน้ำ, ระบบไฟส่องสว่างและระบบแสงสว่าง, อาคารซ่อมบำรุงเรือ

3) สิ่งอำนวยความสะดวกในเขตพื้นที่ธรรมชาติ ได้แก่ ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ, หอดูนก, ทางเดินเท้าและเส้นทางปั่นจักรยาน

6. เขตกิจกรรมพิเศษ ไม่มีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมสิทธิ์ครอบครอง

สมชาติ วินิจธนกิจ (2547 : 1) ทำการวิจัย แนวความคิดในการออกแบบชุมชนริมฝั่งลำตะคองเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านกายภาพที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ริมฝั่งลำตะคอง โดยคำนึงถึงศักยภาพที่ควรได้รับการส่งเสริม เช่น อ่างเก็บน้ำอภัยภูรังค์, เพลงโคราช, ผลิตภัณฑ์ชุมชนในเขตเทศบาลนครนครราชสีมา เพื่อสนองแนวทางการใช้ประโยชน์

พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันทางกายภาพของพื้นที่มีลักษณะเป็นแหล่งน้ำสายสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยชุมชนที่อาศัยอยู่ 2 ฝั่งลำน้ำและวิถีชีวิตชาวบ้านริมน้ำที่น่าสนใจ โดยมีแนวทางดังนี้

1. บริเวณอ่างน้ำอัยญาติ เป็นอ่างน้ำเพื่อผลิตน้ำประปาบางส่วนและเป็นสวนสาธารณะรอบอ่างโดยมีพิพิธภัณฑน์เป็นจุดดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ภายในพื้นที่ประวัติศาสตร์ของผู้ก่อตั้งอ่างเก็บน้ำ และพิพิธภัณฑน์ทางด้านสภาพแวดล้อมของ ลำตะคอง, ดันกำเนิดลำตะคองและมีจุดชมวิวยุโรปเมือง มีการพายเรือภายในอ่างน้ำสำหรับนักท่องเที่ยว

2. บริเวณเกาะลอย ชุมชนเพลงโคราชจะอยู่บริเวณชุมชนหลังวัดสามัคคีเป็นชุมชนเก่าแก่มีการรวมตัวกันของเพลงโคราช เพื่อง่ายต่อการติดต่อไปแสดงในงานต่าง ๆ โดยบริเวณรอบเกาะจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสวนสาธารณะชุมชน

3. บริเวณศาลาลอย-มหาชัย เป็นชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเดิมคือ วัดศาลาลอยและบริเวณนี้จะจัดให้เป็นสวนสาธารณะของชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยย้ายบ้านที่บุกรุกลำน้ำมาไว้บริเวณดังกล่าวและส่งเสริมอาชีพเพื่อให้เกิดรายได้ให้กับชุมชน อยู่อย่างยั่งยืน

4. บริเวณฝั่งลำตะคองชุมชนเกษตรสามัคคี 2 และชุมชนศาลาลอยล่องเรือชมธรรมชาติ และวัฒนธรรมของชุมชน บริเวณดังกล่าวมีธรรมชาติที่สมบูรณ์เหมาะแก่การศึกษาธรรมชาติสองฝั่งคลอง

5. บริเวณสวนไม้ดอกและสวนผักบริเวณชุมชนสำโรงจันทร์และบุกมะค่า เป็นบริเวณที่ชาวบ้านภายในชุมชนประกอบอาชีพทำสวนทำไร่เป็นส่วนใหญ่ โดยจะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และส่งเสริมให้ปลูกผักปลอดสารพิษโดยใช้ระบบไฮโดรโปนิคส์และผักกางมุ้ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสำรวจเอกสาร สังเกต/สัมภาษณ์/สนทนา และบันทึกภาพ เพื่อนำมาใช้ข้อมูลในการวิจัยและเป็นการเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี รวมถึงการประยุกต์ใช้พื้นที่ๆ มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับพื้นที่ๆ ศึกษาได้ ดังนั้นเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

- 3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
 - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม คือ ประชากรประกอบด้วย

1. กลุ่มประชากร อาศัยอยู่ในชุมชนวัดชลอ ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนวัดชลอ จำนวน 160 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 800 คน (ที่มา : งานทะเบียนราษฎร เทศบาลเมืองบางกรวย มกราคม 2549)

2. กลุ่มนักท่องเที่ยว คือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอจำนวน 30 ต่อวัน โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 20 คนและเป็นชาวต่างประเทศ 10 คน (ที่มา : ททท.ภาคกลางเขต6)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

1. ประชาชนที่อาศัยบริเวณพื้นที่ศึกษารวมทั้งสิ้น 800 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 91 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ YAMANE กำหนดความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$

2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวภายในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน

3.1.3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 121 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. **แบบสอบถาม** ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยสร้างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดในเครื่องมือ ดังต่อไปนี้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยว

ชุดที่ 2 สำหรับประชากรในท้องถิ่น

ชุดที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ จำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยว วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่แสดงถึงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชนวัดชลอ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ย่าน

ด้านที่ 2 ที่ว่างโล่ง

ด้านที่ 3 เส้นทางสัญจร

ด้านที่ 4 ที่หมายตา

ด้านที่ 5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

ชุดที่ 2 สำหรับประชากรในท้องถิ่น

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก รายได้ จำนวนปีที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมของชุมชนวิถีชีวิตรวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ย่าน

ด้านที่ 2 ที่ว่างโล่ง

ด้านที่ 3 เส้นทางสัญจร

ด้านที่ 4 ที่หมายตา

ด้านที่ 5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

2. **แบบสำรวจ** ผู้วิจัยทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลอ โดยใช้เครื่องมือในการสำรวจ ดังนี้

1. กล้องถ่ายรูปและวิดีโอเทป เพื่อให้ทราบลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะชุมชน ที่สามารถเข้าสำรวจถึงและถ่ายภาพได้
2. แผนที่เพื่อให้สำรวจรายละเอียดต่างๆของชุมชน ของเขตพื้นที่ๆ ทำการสำรวจและเพื่อใช้ในการสำรวจเส้นทางสัญจรภายในและแหล่งท่องเที่ยว

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำแบบสอบถาม และแบบสำรวจ ที่สร้างขึ้นแล้วเสร็จนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ทำการตรวจแบบสอบถามและแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของถ้อยคำและสำนวนภาษาและความชัดเจนในแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาจัดทำขึ้นใหม่เพื่อเป็นมาตรฐาน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบในเรื่องของความเที่ยงตรงในเนื้อหา โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. พระครูปลัดทองค์ จูตฺรังสี	เจ้าอาวาสวัดชลอ
2. นาย สิทธิพร อัจฉริยะประสิทธิ์	สมาชิกสภาเทศบาลเมืองบางกรวย เขต 1
3. นาง เจริญสุข ปึ้งหลังสิน	หัวหน้างานผังเมือง ระดับ 6
เทศบาลนครนนทบุรี

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาดำเนินการแก้ไขแบบสอบถาม แบบสำรวจ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้มา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ร้อยละ และจำแนกตามความคิดเห็น พฤติกรรม และความต้องการของประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

ข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่วิเคราะห์ด้วยแผนที่และภาพถ่ายแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยว

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ชุดที่ 2 สำหรับประชาชนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว

โดยแบบสอบถามให้เลือกตอบเป็น 2 ประเภท คือ เลือกตอบได้เพียงข้อเดียว และเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นปลายปิดมีตัวเลือกให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ นอกเหนือจากคำตอบที่ให้เลือก เกณฑ์ในการพิจารณาวิเคราะห์จากแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการออกแบบ ดังนี้

1. ข้อที่เลือกคำตอบให้เกณฑ์ตามความคิดเป็นส่วนใหญ่โดยข้อที่ได้ความถี่ร้อยละสูงสุดและมากกว่า 50 ขึ้นไป ถือเอาข้อมูลนั้นเป็นมูล เพื่อนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ
2. ข้อที่เลือกคำตอบมากกว่า 1 ข้อ ให้เกณฑ์ความคิดเห็นส่วนใหญ่โดยที่ข้อที่ได้ความถี่ร้อยละสูงสุด ถือเอาข้อนั้นเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจและแบบสอบถามมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวคิดส่วนหนึ่งประกอบกับทฤษฎีทางสถาปัตยกรรมเพื่อนำเสนอเป็นแนวคิดในการกำหนดรูปแบบของการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบสำรวจ เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแผนผังรูปภาพประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ย่าน
2. ที่ว่างโล่ง
3. เส้นทางสัญจร
4. ที่หมายคา
5. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

แบบสอบถาม เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของนักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่นบริเวณชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยว แบ่งเนื้อหาออกเป็น

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ จ.นนทบุรี

ชุดที่ 2 สำหรับประชาชนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิต และความต้องการของชุมชน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนวัดชลอ เพื่อการท่องเที่ยว

โดยทั้ง 3 ชุด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ย่าน
2. ที่ว่างโล่ง
3. เส้นทางสัญจร

4. ที่หมายคา
5. สิ่งก่อสร้าง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจด้วยตนเอง โดยเป็นการสำรวจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนวัดชลอ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งผลการสำรวจพบรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

4.2.1 การสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของชุมชนวัดชลอที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4.2.1.1 ย่านในพื้นที่ที่ทำการศึกษาที่เห็นได้ชัดและมีลักษณะเฉพาะ แบ่งได้เป็นประเภท ดังนี้

1. ย่านกลุ่มอาคารที่พักอาศัยและพาณิชย์พักอาศัย

- อาคารพักอาศัยบริเวณ โรงเรียนวัดชลอ มีลักษณะการสร้างตามรูปแบบที่ถ่ายทอดกันมาตามลักษณะของอาคาร ไม่มีการออกแบบเป็นพิเศษ

- อาคารพักอาศัยบริเวณริมคลองบางกอกน้อย รูปแบบของอาคารหากพิจารณาโดยรวมอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคาร โบราณซึ่งเป็นอาคาร โบราณสร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 และ 6 เป็นลักษณะอาคารเรือนปั้นหยา มนิลา

- อาคารพาณิชย์พักอาศัยที่ตัวไปตามแนวถนน มีลักษณะการปลูกติดกันไปเป็นแถวยาว มีการออกแบบอาคารที่ได้รับอิทธิพลสมัยใหม่ วัสดุมีความคงทนถาวร และมีการค้าขายแบ่งออกเป็นหลายๆ ประเภทด้วยกัน

2. ย่านกลุ่มอาคารซึ่งให้บริการแก่ชุมชนพักอาศัยและแยกเป็นประเภทย่อยได้แก่

- กลุ่มอาคารการค้าธุรกิจ และการบริการอื่น ได้แก่ชุมชนตลาด ร้านค้าย่อยและสถานที่ราชการซึ่งอยู่ในกลุ่มประโยชน์ใช้สอยรวม ร้านค้าย่อย และร้านค้ารายเร็วแผงลอย มีลักษณะติดกันเป็นฟีดใช้ตัวที่ทำการขายสินค้าเป็นตัวแบ่งกันระหว่างร้าน หลังคามุงด้วยสังกะสี ใช้ผ้าใบพลาสติกในการบังแดด สถานที่ราชการอื่นได้แก่ สถานีตำรวจ เป็นไม้ลักษณะของสถาปัตยกรรมเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ขาดการดูแลเอาใจใส่โดยรอบ

- อาคารการศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่โรงเรียนและวัดซึ่งอยู่ในบริเวณชุมชนวัดชลอ

4.2.1.2 ที่ว่างโล่ง พื้นที่ว่างโล่งในบริเวณพื้นที่ที่ศึกษามีอยู่ 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. ประเภทสวนหย่อม ในพื้นที่ที่ทำการศึกษายังขาดสวนหย่อมเพื่อตกแต่งให้เกิดความสวยงาม

2. ประเภทลานกิจกรรม ลานอเนกประสงค์ มีพื้นที่ที่ทำการศึกษาลานกิจกรรม และลานอเนกประสงค์หลายแห่งด้วยกัน ได้แก่ ลานอเนกประสงค์บริเวณรอบวัดชลอ

และบริเวณศาลาการเปรียญเป็นลานเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในบริเวณพื้นที่เมื่อก่อนคนในชุมชนได้ใช้พื้นที่ลานวัดประกอบกิจกรรมพบปะกันในงานวัด ทอดกฐิน แต่ในปัจจุบันพื้นที่เหล่านี้กลับกลายเป็นที่จอดรถประจำทาง ตลาดสด ทำให้ที่โล่งและที่ว่างหายไป กิจกรรมที่คนในชุมชนปฏิบัติมาค่อย ๆ หายไป

3. ประเภทคู คลอง ที่มีตามธรรมชาติในบริเวณพื้นที่ศึกษาพบว่า มีที่เด่นชัดคือ บริเวณริมคลองบางกอกน้อย จัดไว้เป็นแหล่งพักผ่อนออกกำลังกาย จัดงานประเพณี เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ส่วนนี้จะใช้สำหรับจัดงาน ตลาดนัด และงานรื่นเริง เช่น งานทำบุญตักบาตรพระ 108 งานสงกรานต์ และยังมีส่วนที่ต่อเนื่องกับชุมชนและพื้นที่วัด จึงเป็นจุดพักผ่อนของนักท่องเที่ยวได้ เพราะอยู่ใจกลางชุมชน

4.2.1.3 เส้นทางสัญจรในบริเวณพื้นที่ที่ศึกษาจะประกอบไปด้วยถนนสายหลัก ได้แก่ บางกรวย-ไทรน้อยและถนนบางกรวย-จงถนอม ถนนสายย่อยที่ใช้สัญจรภายในชุมชนวัดชลอ มีลักษณะค่อนข้างแคบ มีรถสองทางแต่ไม่มีไหล่ทางและทางเท้า ถนนบางกรวย-จงถนอม เป็นทางสัญจรอีกเส้นทางที่มีความสำคัญกับชุมชน และทางคลองบางกอกน้อยซึ่งในเส้นทางนี้จะมีเรือโดยสารที่มาจากท่าช้างและจากอำเภอบางใหญ่จะมีการใช้บริการเป็นอย่างมากในช่วงเช้าและเย็น เพื่อนำนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่ชุมชนวัดชลอ

4.2.1.4 ที่หมายตา ในบริเวณพื้นที่ที่ศึกษา สิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่นใช้เป็นี่หมายตา ประกอบไปด้วย พระอุโบสถที่เป็นรูปเรือหงส์ ซุ้มประตูทางเข้าวัด และอาคารพาณิชย์ที่เกาะตัวอยู่ตามถนนบางกรวย-ไทรน้อย

4.2.2 ผลการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

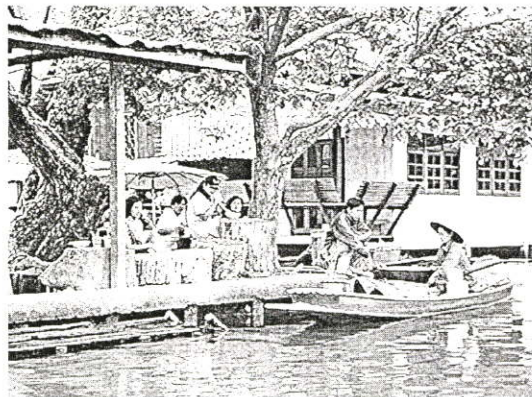
4.2.2.1 ผลการสำรวจย่าน

ย่านชุมชนวัดชลอ จากการสำรวจบริเวณชุมชนวัดชลอ พบว่ารูปแบบและวิถีชีวิตที่อยู่อาศัยแบบบ้านใกล้เรือนเคียง ภายในรั้ว อาจจะมีบ้านถึง 2-3 หลัง มีรูปแบบและวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความเรียบง่าย สาธารณูปโภคมีการพัฒนาแล้ว เช่น ถนน ไฟฟ้า การเดินทางเข้าถึงสะดวกแต่ไม่มีการจัดการที่จอดรถ ไม่มีทางเท้าที่ชัดเจน ขาดร่มทางเดินที่สามารถกำบังแดดได้ ขาดป้ายหรือจุดที่จะแสดงให้เห็นถึงการบ่งบอกให้มาชมหรือศึกษากับสถานที่นั้น เช่นเดียวกับกับย่านอาคารพักอาศัยริมคลอง สามารถดึงเอาลักษณะเด่นของการใช้สอยตามสภาพสังคมและวัฒนธรรมได้ เช่น ทำน้ำ ชานเอนกประสงค์ โรงเก็บเรือ ส่วนเก็บของใต้อาคาร เป็นต้น

รูปที่ 4.1 แสดงอาคารพักอาศัยในบริเวณชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.2 แสดงวิถีชีวิตริมคลอง

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.3 แสดงอาคารพาณิชย์-พักอาศัยบริเวณถนนบางกรวย-ไทรน้อย

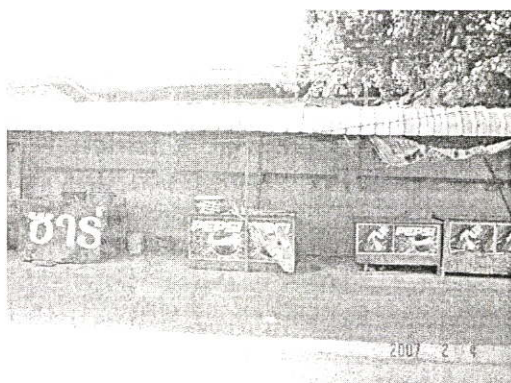
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.4 แสดงอาคารเปรียญและศูนย์ฝึกอาชีพในชุมชนวัดชลอ

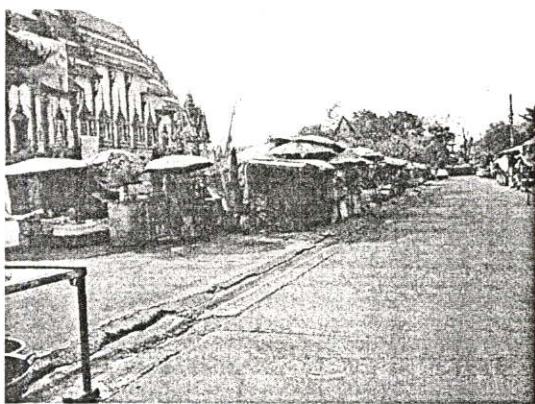
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

ย่านพานิชยกรรม เป็นย่านที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือร้านค้า กึ่ง ตลาดสด ร้านขายของเบ็ดเตล็ด มีความหนาแน่นปานกลางจะอยู่ริมถนน มีลักษณะอาคารที่มีความสูง 1-3 ชั้น รูปด้านสี่เหลี่ยม และวัสดุอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก รูปแบบของป้ายชื่อร้านจะมีความหลากหลายจนไม่สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นได้และในบริเวณรอบๆ วัดจะมีลักษณะเป็นร้านค้าแผงลอย มีลักษณะเป็นเพิงสังกะสีและเต็นท์ผ้าใบมีการนำเอาโต๊ะที่ไว้ตั้งขายของมากันทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเมื่อมองเข้าไปยังบริเวณวัด

รูปที่ 4.5 แสดงอาคารร้านค้าแผงลอยที่เกาะตัวไปตาม ถ.บางกรวย-ไทรน้อย

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.6 แสดงอาคารร้านค้าแผงลอยในบริเวณโดยรอบวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.7 แสดงอาคารร้านค้าและรูปแบบสถาปัตยกรรมป้ายหน้าร้านที่แตกต่าง

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.8 แสดงขาดการจัดการที่จอดรถให้แก่ชุมชนทำให้เกิดความไม่ประทับใจ

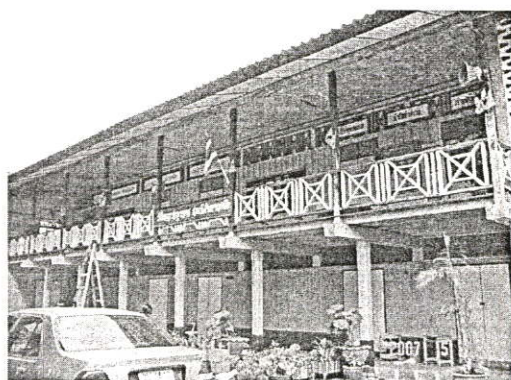
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

ย่านสถานที่ราชการ สถานที่ราชการสำคัญได้แก่ ศาลาการเปรียญ สถานที่ตำรวจบางกรวย
โรงเรียนวัดชลอ ศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

รูปที่ 4.9 แสดงย่านสถานที่ราชการชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2550

รูปที่ 4.10 แสดงย่านสถานที่ราชการชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

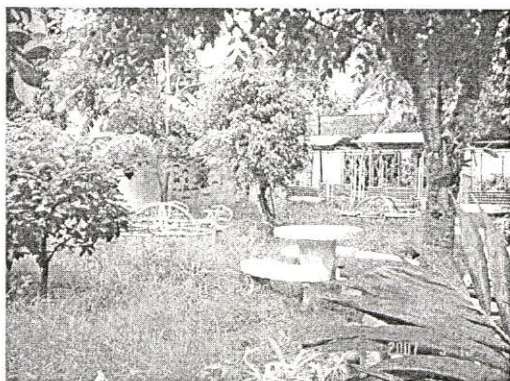

รูปที่ 4.11 แสดงแผนที่ผลการสำรวจ ย่าน

ที่มา : จากการสำรวจเดือนมกราคม 2550

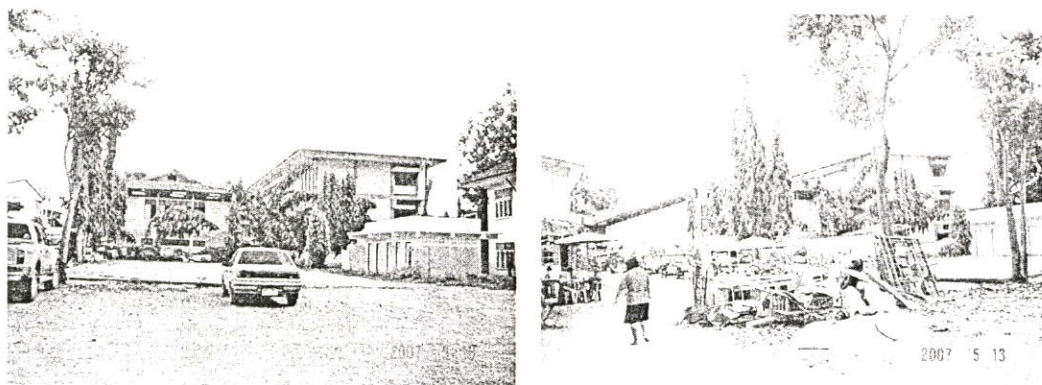
4.2.2.2 ผลการสำรวจที่ว่างโล่ง

ที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อม ยังขาดการพัฒนาให้มีรูปแบบที่สวยงาม เช่น ภายในโรงเรียนวัดชลอ

รูปที่ 4.12 แสดงที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อมในโรงเรียนวัดชลอ

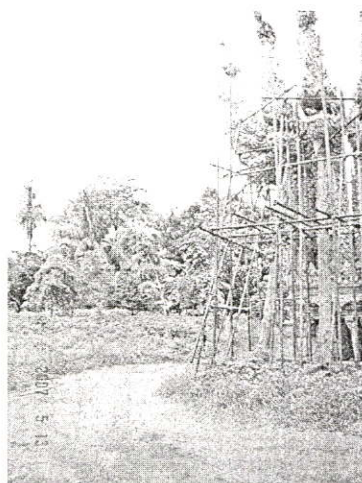
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.13 แสดงที่ว่างโล่งภายในชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

ที่ว่างโล่งประเภทลานกิจกรรม มีลานกิจกรรมที่สำคัญคือบริเวณด้านหน้าวัดชลอและบริเวณริมคลองบางกอกน้อยซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนสำหรับพักผ่อน รูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายทั้งสนามเด็กเล่น งานประเพณีลอยกระทงมีศาลานั่งพักที่มีสภาพขาดการดูแล ทางเดินปะปนกับคู่อิ่งและทางจักรยานยนต์ มีต้นไม้ขึ้นต้นปะปนกับลานพักผ่อน มีลานจอดรถรวมกันโดยไม่ได้แบ่งแยกประเภทรถ

รูปที่ 4.14 แสดงที่ว่างโล่งประเภทลานกิจกรรมด้านหน้าวัดชลอ

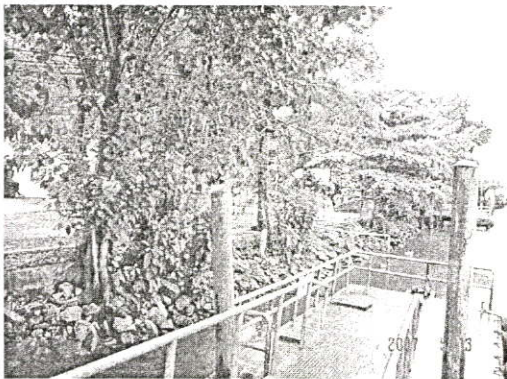
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.15 แสดงที่ว่างโล่งประเภทลานกิจกรรมริมคลองบางกอกน้อย

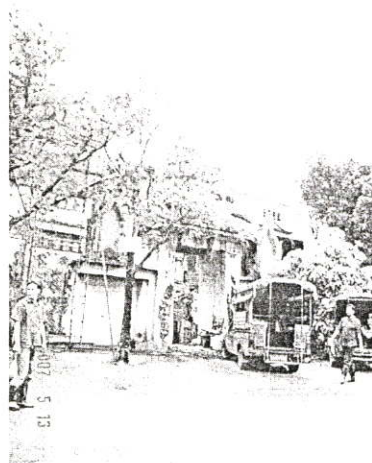
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

ลานรอบวัดชลอมีลักษณะเป็นลานโล่ง พื้นผิวปูนสภาพผุพังขาดการดูแล รกร้าง มีห้องน้ำสาธารณะใกล้กับศาลาการเปรียญ ขาดการจัดเตรียมที่จอดรถทั้งรถท่องเที่ยว รถส่งสินค้า รถจักรยานยนต์ โดยรอบจะมีร้านอาหารสำเร็จรูป ซึ่งจะเป็นที่นิยมของคนในชุมชนพื้นที่มีศักยภาพที่ดีในการที่จะจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นตลาดทางน้ำ

รูปที่ 4.16 แสดงพื้นที่เลียบริมคลองบางกอกน้อย

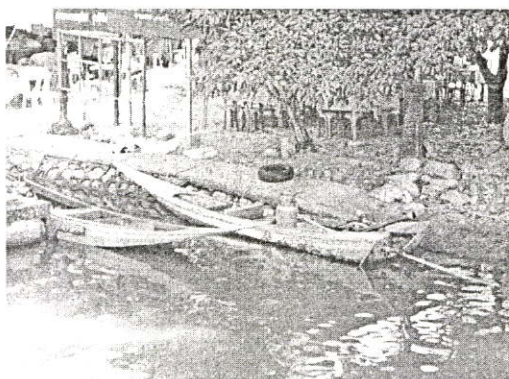
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.17 แสดงที่ลานจอดรถโดยสารในชุมชนที่เชื่อมกับพื้นที่วัดชลอ

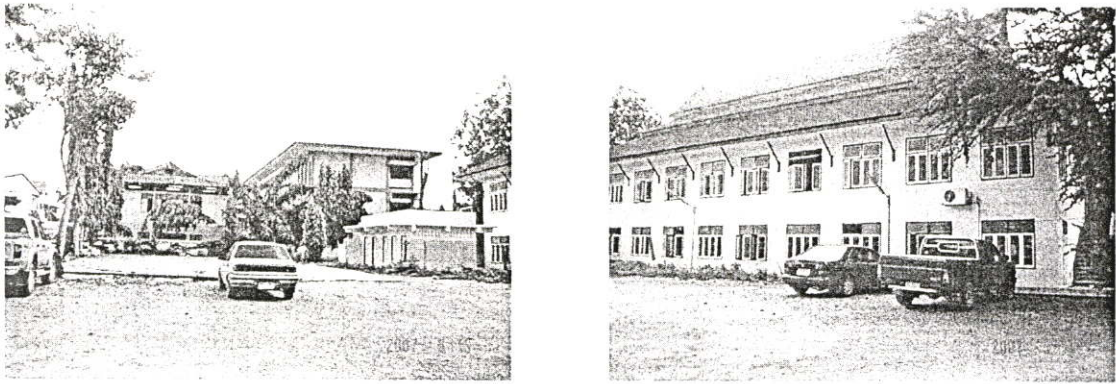
ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

ที่ว่างโล่งบริเวณท่าเรือ ได้มีการจัดขายอาหารสำเร็จรูป โดยที่ไปคบบังสายคาและทัศนียภาพที่นักท่องเที่ยวที่มาทางเรือจะมองมายังพระอุโบสถวัดชลอ ทำให้เกิดปัญหาเป็นแหล่งเสื่อมโทรมของพื้นที่จอร์จนยนต์ไม่มีระเบียบ เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ทางเดินไม่จัดให้ชัดเจน ขาดที่นั่งพักคอย ไม่มีชื่อสถานที่ ไม่มีการวางระบบไฟฟ้าแสงสว่างที่ดีทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการถูกไฟฟ้าดูด

รูปที่ 4.18 แสดงพื้นที่ขายอาหารสำเร็จรูปริมคลองบางกอกน้อย

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.19 แสดงการจราจรที่ไม่มีระเบียบ บริเวณ โดยรอบชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

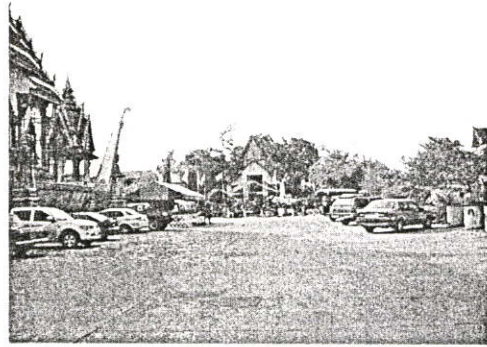
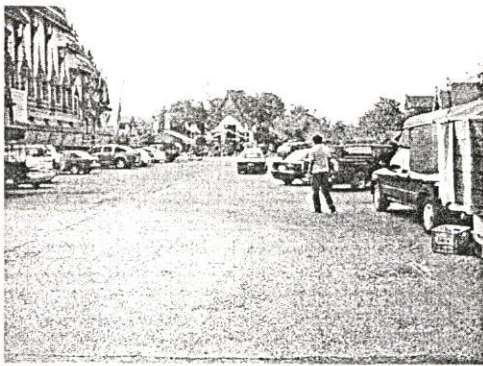

รูปที่ 4.20 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจที่ว่างโล่ง

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

4.2.2.3 ผลการสำรวจทางสัญจร

เส้นทางถนนบางกรวย-ไทรน้อย ที่นำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชนวัดชลอ ยังขาดการพัฒนาให้เกิดความรู้สึกถึงการชักนำเข้าสู่โครงการ ถนนผ่านศูนย์ราชการไม่มีการแบ่งแยกทางเดินเท้าออกจากทางสัญจรรถยนต์ บริเวณป้ายเชื้อเชิญเข้าสู่โครงการ ไม่มีการจัดตกแต่งภูมิทัศน์และสวนหย่อม ถนนบางกรวย-ไทรน้อย และถนนบางกรวย-จงถนอม ไม่มีทางสัญจรด้วยเท้าที่ชัดเจนส่วนมากจะเดินบนถนน ถนนทั้ง 2 เส้น ไม่มีทางเท้าและมีแผงลอยขายของกีดขวางทางจราจร บริเวณหน้าวัดชลอ ไม่มีการจัดที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบัสที่สถานีร ชุมชนวัดชลอถนนก่อนเข้าสู่โครงการ ไม่มีการจัดปลูกต้นไม้ทำให้มีสภาพความแห้งแล้ง ภายในชุมชนวัดชลอบางช่วงไม่มีทางเท้าให้คนสัญจร

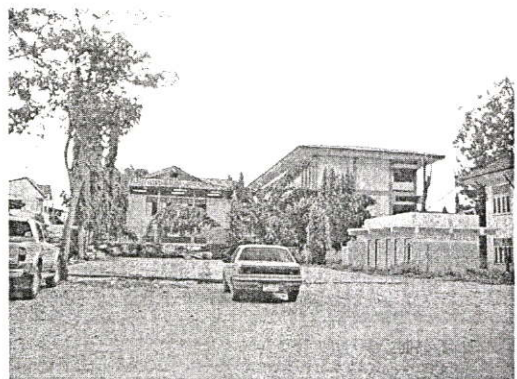
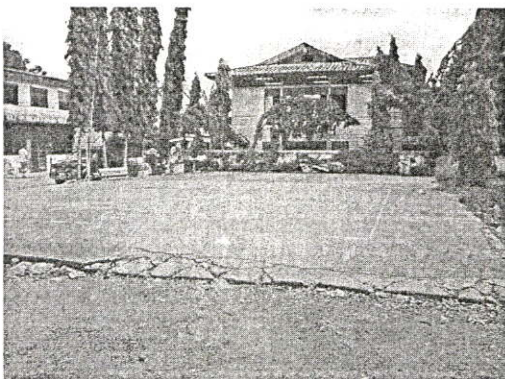
รูปที่ 4.21 แสดงที่จอดรถลานค้าขายสินค้าแผงลอยบริเวณชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

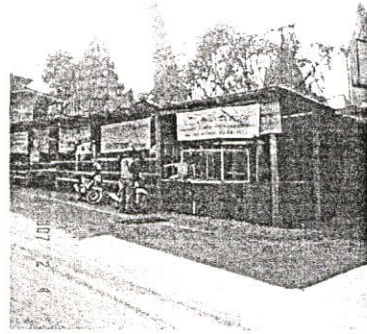
รูปที่ 4.22 แสดงที่ถนนภายในชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.23 แสดงที่ลานจอดรถบริเวณทำนน้ำวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.24 แสดงปัญหาการจัดการที่จอดรถหน้าวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.25 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจทางสัญจร

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

4.2.2.4 ผลการสำรวจที่หมายตา

ที่หมายตาที่ชัดเจนได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าชุมชนวัดชลอทั้ง 4 ทาง พระอุโบสถรูปเรือ หงส์ซุ้มประตูทางเข้าวัดชลอ ป้ายชื่อที่บอกทางเข้าวัดชลอ อาคารพาณิชย์ที่เกาะตัวไปตามแนวถนน บางกรวยไทรน้อย

รูปที่ 4.26 แสดงที่หมายตาป้ายบอกทางเข้าวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

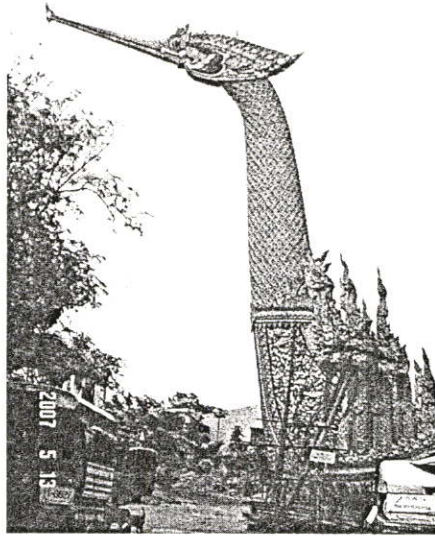
รูปที่ 4.27 แสดงที่หมายตา ชุมประตู่ทางเข้าวัด

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

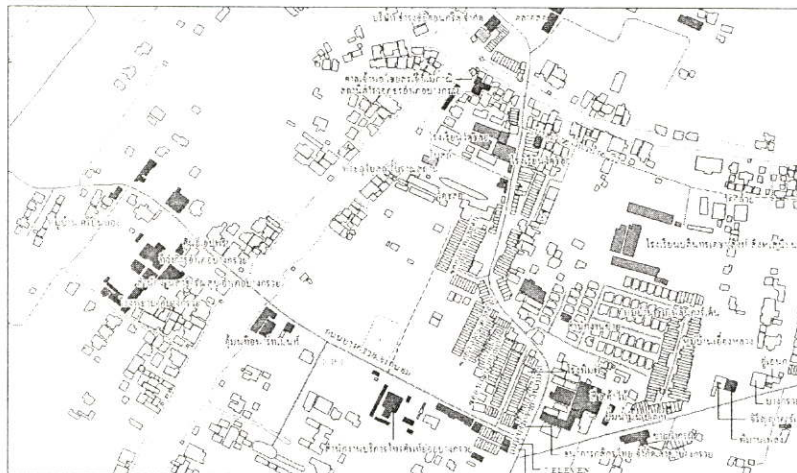
รูปที่ 4.28 แสดงที่หมายตาป้ายแสดงชื่อร้านค้า

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.29 แสดงที่หมายดาพระอุโบสถรูปเรือหงส์

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.30 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจที่หมายดา

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

4.2.2.5 ผลการสำรวจที่สิ่งประกอบบริเวณ

สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนช่วยเพิ่มสีสันและสร้างควมมีชีวิตชีวาให้กับเมือง

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของชุมชนวัดชลอยังไม่มีอาคารบริการนักท่องเที่ยว ศาลา นักท่องเที่ยว ที่มีอยู่ลักษณะเป็นการใช้พื้นที่ร่วมกับศาลาการเปรียญ

ร้านขายอาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยว บริเวณ ริมคลองบางกอกน้อยพบเพียงร้านขายอาหารตามสั่งและร้านก๋วยเตี๋ยว

ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว จะอยู่บริเวณด้านหลังศาลาการเปรียญ เพียงจุดเดียว บริเวณที่นั่งพักผ่อน ที่นัดพบ ไม่มีให้เห็นในพื้นที่

รูปที่ 4.31 แสดงสิ่งก่อสร้าง ศาลานักท่องเที่ยว

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.32 แสดงสิ่งก่อสร้าง ห้องน้ำบริเวณหลังศาลาการเปรียญ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

สิ่งประกอบบริเวณ

ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ พบเห็นน้อยมาก จะมีอยู่บริเวณหน้าอาคารพาณิชย์ ร้านค้า ศาลาพักผ่อน ไม่มีเป็นลักษณะเป็นตัวอาคารแต่จะเป็นการไปยื่นหน้าร้านค้าแผงลอยริมถนนโดยจะมีบริเวณหน้าวัดชลอ

ศาลาท่าน้ำรอเรือที่จะไปท่าช้างและบางใหญ่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ถูกรกร้างพื้นที่โดยร้านค้าแผงลอย ตัวอาคารขาดเอกลักษณ์ของเมืองและความโดดเด่นที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว

ป้ายบอกชื่อร้านค้า ส่วนใหญ่เป็นของผู้ประกอบการเป็นรูปแบบเฉพาะตัวของแต่ละร้าน ไม่มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง

ป้ายบอกข้อมูลข่าวสาร พบน้อยมาก ส่วนใหญ่ที่พบจะอยู่บริเวณย่านสถานที่ราชการเป็นป้ายผังวัดชลอมีความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองแต่ขาดการดูแลเอาใจใส่จนเกิดความทรุดโทรมไม่มีป้ายบอกข้อมูลข่าวสารสำหรับนักท่องเที่ยว

ตู้บริการ ATM. มี 2 จุดคือที่ด้านหน้าอาคารพาณิชย์ ริมถนนวัดชลอและธนาคารไทยพาณิชย์ เสาไฟส่องสว่าง

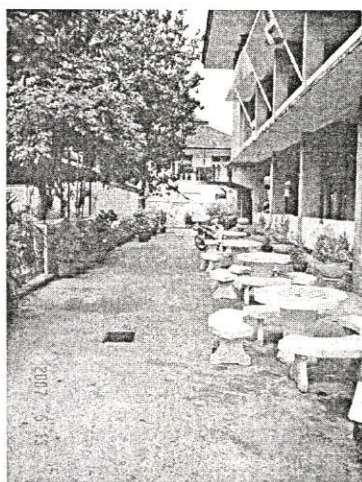
ป้ายบอกสถานที่ มี 1 จุด คือ ป้ายบอกทางเข้าสู่ชุมชนวัดชลอ

ป้ายโฆษณา พบเห็นน้อยมากจะอยู่บริเวณริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย โดยไม่มีการกำหนดที่วางบางป้ายบดบังทัศนียภาพพระอุโบสถวัดชลอ

ถังขยะ ขาดรูปแบบเฉพาะ โดยมากเป็นถังขยะสำเร็จรูป

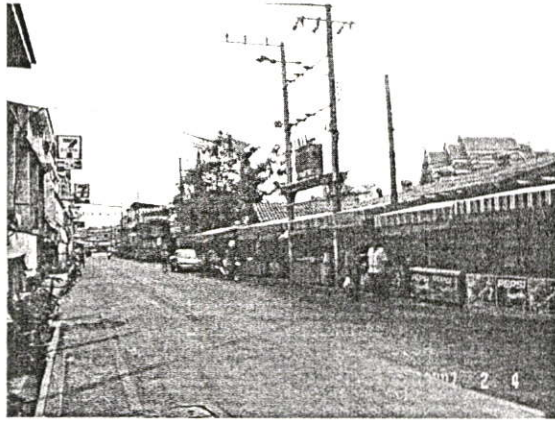
ไฟฟ้าแสงสว่าง ส่วนใหญ่เป็นเสาไฟสำเร็จรูป

รถเข็นขายของ พบเห็นได้บริเวณหน้าวัดชลอ และริมถนนบางกรวยไทรน้อย

รูปที่ 4.33 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ม้านั่งพักผ่อน

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.34 แสดงสิ่งประกอบบริเวณและศาลาพักคอยรถหน้าวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.35 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ป้ายบอกข้อมูลข่าวสาร

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.36 แสดงป้ายแสดงชื่อร้านค้า

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.37 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ตู้บริการ ATM. และธนาคารไทยพาณิชย์

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.38 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ป้ายบอกชื่อชุมชน

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.39 แสดงสิ่งประกอบบริเวณป้ายโฆษณาริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

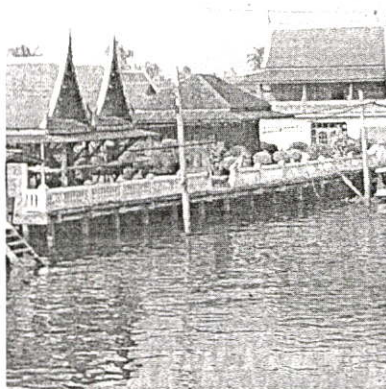
รูปที่ 4.40 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ดั่งขยะ โดยมากเป็นดังขยะสำเร็จรูป

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

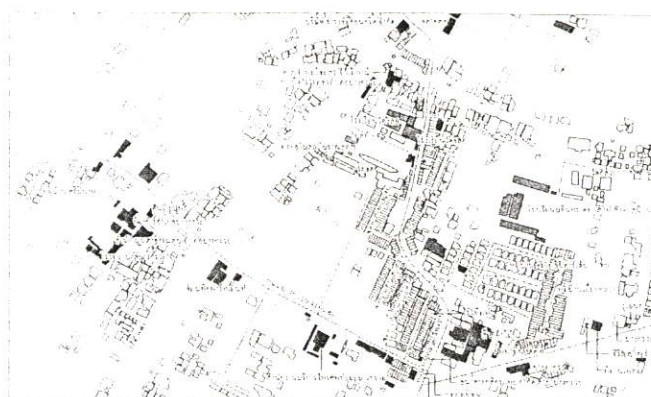
รูปที่ 4.41 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ไฟฟ้าแสงสว่างชุมชนวัดชลอ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.42 แสดงสิ่งประกอบบริเวณ ไฟฟ้าแสงสว่างริมคลองบางกอกน้อย

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

รูปที่ 4.43 แสดงแผนที่แสดงการสำรวจสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

ที่มา : จากการสำรวจเดือนธันวาคม 2549

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าความถี่ร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าความถี่ร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ในการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ 5 ด้าน ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ย่าน
2. ที่ว่างโล่ง
3. เส้นทางสัญจร
4. ที่หมายตา
5. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

ชุดที่ 2 สำหรับประชาชนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าความถี่ร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตรวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว บริเวณชุมชนวัดชลอ ของกลุ่มประชาชนท้องถิ่น 5 ด้าน ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ย่าน
2. ที่ว่างโล่ง
3. เส้นทางสัญจร

4. ที่หมายตา

5. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ข้างต้นในรูปแบบตารางประกอบการสรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มนักท่องเที่ยว และกลุ่มประชาชนในท้องถิ่น

4.3.2 ผลจากการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการศึกษาพฤติกรรม ปัญหา และอุปสรรคในการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอ จำนวน 30 คน และกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นจำนวน 91 คน เป็นการศึกษาถึงสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ความต้องการของชุมชนรวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.1 การจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	30	100.00
ชาย	19	63.33
หญิง	11	36.66
2. อายุ	30	100.00
ต่ำกว่า 20 ปี	6	20.00
20 – 35 ปี	12	40.00
35 – 50 ปี	7	23.33
50 ปี ขึ้นไป	5	16.66
3. อาชีพ	30	100.00
รับราชการ	5	16.66
เจ้าของกิจการ	8	26.66
นักเรียน นักศึกษา	3	10.00
4. การจะกลับมาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ	30	100.00
1 ครั้ง	15	50.00
2 ครั้ง	8	26.66
3 ครั้ง	4	13.33
4 ครั้ง	3	10.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. จุดประสงค์หลักของท่านที่มาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ	30	100.00
มาไหว้พระ	5	16.66
ชมวิถีชีวิตริมคลอง	9	30.00
ชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ	11	36.66
ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	5	16.66
6. การกลับมาเที่ยวอีกครั้ง	30	100.00
ไม่กลับมาอีก	3	10.00
กลับมาอีก	27	90.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.33 ส่วนใหญ่มีอายุ 20-35 ปี ร้อยละ 40.00 รองลงมา 35-50 ปี ร้อยละ 23.33 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 26.66 และเป็นเจ้าของกิจการ ร้อยละ 26.66 ส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 จุดประสงค์หลักที่มาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ คือ ชมโบราณสถานและโบราณวัตถุ ร้อยละ 36.66 รองลงมา คือ ชมวิถีชีวิตริมคลอง ร้อยละ 30.00

ตอนที่ 2 ข้อมูลวิเคราะห์ค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ปัญหา และอุปสรรคในการท่องเที่ยวชุมชนวัดชลอ

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรม

ย่าน	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานที่ที่น่าสนใจที่ชาวบริเวณชุมชนวัดชลอ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	60	100.00
สถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ของอาคาร	17	28.33
วัดชลอ	25	41.66
บริเวณริมคลองบางกอกน้อย	18	30.00
2. การให้มีการส่งเสริมกิจกรรม เช่น การจัดเทศกาล นิทรรศการงาน	30	100.00
เฉลิมฉลองต่าง ๆ		
ควร โปรดตอบข้อ 2.1	28	93.33
ไม่ควร	2	6.66
2.1 บริเวณควรให้มีการจัดเทศกาล นิทรรศการ และงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ	30	100.00
พื้นที่โล่งด้านหน้าวัดชลอ	10	33.33
ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย	11	36.66
ภายในโรงเรียนวัดชลอ	6	20.00
ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย	3	10.00
3. ปัญหาที่พบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรมบริเวณชุมชนวัดชลอ	30	100.00
ความแออัดของย่านการค้า และย่านพักอาศัย	9	30.00
การใช้วัสดุของอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก	8	26.66
กิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน	13	43.33
4. บริเวณใดที่ท่านคิดว่าควรมีการปรับปรุง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	72	100.00
ที่ว่างโล่งด้านหน้าวัดชลอ	21	29.16
ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย	23	31.94
อาคารที่พักอาศัยริมคลองบางกอกน้อย	13	18.05
ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย	15	20.83

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สถานที่ที่นักท่องเที่ยวสนใจเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ คือ วัดชลอ ร้อยละ 41.66 รองลงมาคือ บริเวณริมคลองบางกอกน้อย ร้อยละ 30.00 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่าควรจะมีกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรม เช่น จัดเทศกาล นิทรรศการงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ร้อยละ 93.33 และควรจะมีที่บริเวณ ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย ร้อยละ 36.66 ส่วนปัญหาที่นักท่องเที่ยวพบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรมบริเวณชุมชนวัดชลอ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยก

กันอย่างชัดเจน ร้อยละ 43.33 รองลงมา คือ ความแออัดของย่านการค้า และย่านพักอาศัย ร้อยละ 30.00 ส่วนบริเวณที่นักท่องเที่ยวคิดว่าควรมีการปรับปรุง คือ บริเวณที่โล่งว่างริมคลองบางกอกน้อย ร้อยละ 31.94 รองลงมา คือ ที่ว่างโล่งด้านหน้าวัดชลอ ร้อยละ 29.16 และบริเวณริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย ร้อยละ 20.83

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง

ที่ว่างโล่ง	จำนวน	ร้อยละ
1. บริเวณที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับพบปะสังสรรค์และพักผ่อนหย่อนใจ	30	100.00
ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย	12	40.00
สวนสาธารณะโรงเรียนวัดชลอ	2	6.66
ที่ว่างโล่งหน้าวัดชลอ	11	36.66
ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย	5	16.66
2. ความเพียงพอของสวนสาธารณะต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	30	100.00
เพียงพอ	0	0.00
ไม่เพียงพอ โปรดอธิบาย (2.1)	30	100.00
2.1 บริเวณที่ควรจัดให้มีสวนสาธารณะ	30	100.00
ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย	10	33.33
ที่ว่างโล่งด้านหน้าวัดชลอ	9	30.00
ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย	9	30.00
โรงเรียนวัดชลอ	2	6.66
3. ความคิดเห็นในการพัฒนาบริเวณโดยรอบวัดชลอให้เป็นลานกิจกรรม ประจำชุมชนวัดชลอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	30	100.00
เห็นด้วย	27	90.00
ไม่เห็นด้วย	3	10.00
4. ควรสิ่งประกอบบริเวณที่ควรจะมีเพิ่มสวนสาธารณะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	150	100.00
ป้ายบอกข้อมูล	24	16.00
ถังขยะ	20	13.33
ศาลาที่พัก	32	21.33
ไฟฟ้าและแสงสว่าง	25	16.66
โทรศัพท์สาธารณะ	8	5.33
ห้องน้ำ- ส้วมสาธารณะ	7	4.66

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่ว่างโล่ง	จำนวน	ร้อยละ
มานั่งพักผ่อน	10	6.66
ป้ายบอกทาง	10	6.66
ชุมโหมยณา	6	4.00
ที่ค้มน้ําบริการ	8	5.33

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อยเป็นสถานที่สำหรับพบปะสังสรรค์และพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือที่ว่างโล่งหน้าวัดชลอ ร้อยละ 36.66 ส่วนใหญ่คิดว่าสวนสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 100.00 คิดว่า ควรจัดให้มีสวนสาธารณะที่บริเวณที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย ร้อยละ 33.33 และเห็นด้วยถ้าจะพัฒนาบริเวณโดยรอบวัดชลอให้เป็นลาน กิจกรรม ประจำชุมชนวัดชลอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 90.00

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร

เส้นทางสัญจร	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีเดินทางมายังชุมชนวัดชลอ	30	100.00
รถโดยสารประจำทาง	3.00	10.00
รถยนต์ส่วนตัว	12.00	40.00
เรือ	15.00	50.00
2. ปัญหาที่ประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว	30	100.00
ถนนค่อนข้างคับแคบ	13	43.33
การจราจรติดขัด	3	10.00
ที่จอดรถไม่เพียงพอ	5	16.66
ขาดทางเท้า	9	30.00
3. สิ่งประกอบบริเวณเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	150	100.00
ป้ายบอกข้อมูล	17	11.33
ถังขยะ	13	8.66
ศาลาที่พัก	14	9.33

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

เส้นทางสัญจร	จำนวน	ร้อยละ
ไฟฟ้าและแสงสว่าง	18	12.00
โทรศัพท์สาธารณะ	6	4.00
ห้องน้ำ-ส้วมสาธารณะ	7	4.66
ม้านั่งพักผ่อน	30	20.00
ป้ายบอกทาง	4	2.66
ต้นไม้	17	11.33
ทางรถจักรยาน	2	1.33
ฟุตบอล	22	14.66

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอโดยเรือร้อยละ 50.00 รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 40.00 ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว คือ ถนนก่อนข้างคับแคบ ร้อยละ 43.00 รองลงมาคือ ขาดทางเท้า ร้อยละ 30.00 และปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอร้อยละ 16.66 โดยสิ่งประกอบบริเวณสำหรับเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่าควรมี ม้านั่งมากที่สุด ร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ไฟฟ้าและแสงสว่างคิดเป็นร้อยละ 12.00

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายตา

ที่หมายตา	จำนวน	ร้อยละ
1. มีสถานที่ ที่สังเกตหรือที่หมายตา บริเวณชุมชนวัดชลอ	30	100.00
มี	29	96.66
ไม่มี	1	3.33
2. สิ่งที่เป็นคือสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน	30	100.00
พระอุโบสถรูปเรือหงส์	13	43.33
อาคารพาณิชย์ริมถนน	5	16.66
ซุ้มประตูวัด	9	30.00
ป้ายบอกทางเข้าวัดชลอ	3	10.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอมีจุดสังเกตหรือที่หมายตาบริเวณชุมชนวัดชลอ ร้อยละ 96.66 และสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอได้อย่างชัดเจนคือ พระอุโบสถรูปเรือหงส์ คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคือ ซุ้มประตูวัด ร้อยละ 30.00

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ร้อยละ
1. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	210	100.00
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	43	20.47
ตู้ ATM	3	1.42
ป้ายบอกข้อมูล	19	9.04
ถังขยะ	8	3.80
ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว	6	2.85
ป้อมยาม	3	1.42
โทรศัพท์สาธารณะ	8	3.80
ห้องน้ำ-ส้วมสาธารณะ	10	4.76
ม้านั่ง	17	8.09
ซุ้มโฆษณา	12	5.71
ที่คั่นน้ำบริการ	8	3.80
ต้นไม้	23	10.95
เสาไฟ	18	8.57
ร้านขายอาหารประจำถิ่น	32	15.23
2. การปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่นสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคาร ร้านค้า รวมทั้งสิ่งประกอบบริเวณ เช่น ซุ้ม ป้าย เสาไฟ ม้านั่ง ฯลฯ	30.00	100.00
ควร	30.00	100.00
ไม่ควร	0	0.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่าสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้อยละ 20.47 รองลงมาคือร้านขายอาหารประจำท้องถิ่น ร้อยละ 15.23 ส่วนรูปแบบของสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่มีอยู่เดิมและสร้างขึ้นใหม่ ควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่น ร้อยละ 100.00

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับประชาชนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.7 การจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนท้องถิ่น

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	91	100.00
ชาย	59	65.55
หญิง	32	35.16
2. อายุ	91	100.00
ต่ำกว่า 20 ปี	3	0.0003
20 – 35 ปี	47	51.64
35 – 50 ปี	33	36.26
50 ปี ขึ้นไป	8	8.79
3. วุฒิการศึกษา	91	100.00
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	27.47
สูงกว่าปริญญาตรี	2	2.19
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	58	63.73
ต่ำกว่ามัธยม	6	6.59
4. อาชีพ	91	100.00
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	18	19.78
พนักงานบริษัทเอกชน	39	42.85
เจ้าของกิจการ	3	3.29
ทำไร่ทำสวน	5	5.49
นักเรียน, นักศึกษา	15	16.48
อื่น ๆ ไปรกระบุ.....	11	12.08
5. ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนวัดชลอ	91	100.00
ต่ำกว่า 1 ปี	0	0.00
1 – 5 ปี	0	0.00
6 – 10 ปี	7	7.69
11 – 15 ปี	13	14.28
มากกว่า 15 ปี	71	78.02

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. รายได้ต่อเดือน	91	100.00
ต่ำกว่า 5,000 บาท	8	8.79
5,001 – 10,000 บาท	46	50.54
10,001 – 15,000 บาท	33	36.26
มากกว่า 15,000 บาท	4	4.39

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 65.55 ส่วนใหญ่มีอายุ 20 – 35 ปี ร้อยละ 51.64 รองลงมา 35- 50 ปี ร้อยละ 36.26 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ อาชีวศึกษา หรือเทียบเท่า ร้อยละ 63.73 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรีอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 27.47 อาชีพส่วนใหญ่พนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 42.85 รองลงมาคือ รัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 19.78 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดชลอเป็นระยะเวลามากกว่า 15 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.02 รองลงมาคือ 10-15 ปีร้อยละ 14.78 และ 6 – 10 ปี ร้อยละ 7.69 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000-10000 บาทร้อยละ 50.54 รองลงมาคือ 10000- 15000 ร้อยละ 36.26

ตอนที่ 2 ข้อมูลวิเคราะห์ค่าร้อยละเกี่ยวกับวิถีชีวิต ความต้องการ ปัญหา และอุปสรรค ในการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรม

ย่าน	จำนวน	ร้อยละ
1. บริเวณที่ใช้เป็นที่รวมกิจกรรม	91	100.00
วัด	52	57.14
สถานที่ราชการ	25	27.47
โรงเรียน	1	1.09
ที่ว่างโล่ง	13	14.28
อื่น ๆ ระบุ.....		
2. ความหนาแน่นของย่านการค้าและที่พักนักท่องเที่ยวมีความหนาแน่นมาก	91	100.00
น้อยเพียงใด		
หนาแน่นน้อย	21	23.07
หนาแน่นปานกลาง	42	46.15
หนาแน่นมาก	28	30.76

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ย่าน	จำนวน	ร้อยละ
2. ความคิดเห็นในการจัดระเบียบรูปแบบสถาปัตยกรรมให้กับชุมชน วัดชลอ		
เห็นด้วย	91	100.00
ไม่เห็นด้วย	0	0.00
4. ปัญหาที่พบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรม	91	100.00
ความแออัดของย่านการค้า	23	25.27
การใช้วัสดุของอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก	32	35.16
กิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน	36	39.56

จากตารางที่ 4.8 พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ใช้วัดเป็นที่รวมกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ ที่ว่างโล่งร้อยละ 27.47 และสถานที่ราชการร้อยละ 14.28 ส่วนใหญ่คิดว่าย่านการค้า และที่พักนักท่องเที่ยวมีความหนาแน่นปานกลางร้อยละ 46.15 ส่วนใหญ่เห็นด้วยในการจัดระเบียบรูปแบบสถาปัตยกรรมให้กับชุมชนวัดชลอ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนปัญหาที่ประชาชนส่วนใหญ่พบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรมคือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 39.56 รองลงมาคือ การใช้วัสดุของอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 35.16

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง

ที่ว่างโล่ง	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเพียงพอของที่ว่างโล่งสำหรับพักผ่อนบริเวณชุมชนวัดชลอ	91	100.00
เพียงพอ	91	100.00
ไม่เพียงพอ	0	0.00
2. ความเพียงพอของลานกิจกรรมที่เป็นแหล่งบริการชุมชน	91	100.00
เพียงพอ	91	100.00
ไม่เพียงพอ	0	0.00
3. ความเพียงพอของสวนสาธารณะ	91	100.00
เพียงพอ	91	100.00
ไม่เพียงพอ	0	0.00

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ที่ว่างโล่ง	จำนวน	ร้อยละ
4. ความเพียงพอของสนามเด็กเล่น	91	100.00
เพียงพอ	87	95.60
ไม่เพียงพอ	4	4.40
5. ความคิดเห็นในการพัฒนาบริเวณชุมชนวัดชลอ เป็นลานกิจกรรม ตลาดน้ำ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว สวนสาธารณะ และแหล่งเผยแพร่ วัฒนธรรม	91	100.00
เห็นด้วย	91	100.00
ไม่เห็นด้วย	0	0.00
6. สิ่งประกอบบริเวณสวนสาธารณะที่ควรมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	295	100.00
ป้ายบอกข้อมูล	12	4.06
ถังขยะ	15	5.08
ศาลาที่พัก	59	20
ไฟฟ้าและแสงสว่าง	53	17.9
โทรศัพท์สาธารณะ	12	4.06
ห้องน้ำ - ส้วมสาธารณะ	13	4.40
ม้านั่งพักผ่อน	42	14.23
ป้ายบอกทาง	16	5.42
ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม	55	18.64
ที่ค้ำน้ำบริการ	18	6.10

จากตารางที่ 4.9 พบว่าประชาชนบริเวณชุมชนวัดชลอส่วนใหญ่คิดว่าที่ว่างโล่งสำหรับพักผ่อน บริเวณชุมชนวัดชลอ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่คิดว่าลานกิจกรรมที่เป็นแหล่งบริการชุมชน ไม่เพียงพอต่อความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่คิดว่าสวนสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่คิดว่าสนามเด็กเล่นเพียงพอต่อความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 95.60 ส่วนใหญ่เห็นด้วยถ้าจะพัฒนาบริเวณชุมชนวัดชลอ เป็นลานกิจกรรม ตลาดน้ำ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว สวนสาธารณะ และแหล่งเผยแพร่วัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยสิ่งประกอบบริเวณที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีบริเวณสวนสาธารณะคือ ศาลาที่พัก ร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ร้านขายอาหารคิดเป็นร้อยละ 18.64

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร

เส้นทางสัญจร	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการเดินทางมาบริเวณชุมชนวัดชลอ	91	100.00
รถจักรยานยนต์	34	37.36
จักรยาน	2	2.19
รถยนต์ส่วนตัว	29	31.86
รถโดยสารประจำทาง	26	28.57
รถสามล้อเครื่อง	0	0.00
2. ปัญหาที่ประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจร	91	100.00
ถนนค่อนข้างคับแคบ	48	52.74
การจราจรติดขัด	8	8.79
ที่จอดรถไม่เพียงพอ	8	8.79
ขาดทางเท้า	27	29.67
3. สิ่งประกอบบริเวณเส้นทางสัญจรบริเวณชุมชนวัดชลอที่ควรมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	288	100.00
ป้ายบอกข้อมูล	22	7.63
ถังขยะ	11	3.81
ศาลาที่พัก	26	9.02
ไฟฟ้าและแสงสว่าง	28	9.72
โทรศัพท์สาธารณะ	16	5.55
ห้องน้ำ - ส้วมสาธารณะ	10	3.47
ม้านั่งพักผ่อน	36	12.50
ป้ายบอกทาง	31	10.76
ซุ้มโฆษณา	24	8.33
ที่เติมน้ำบริการ	18	6.25
ต้นไม้	28	9.72
ทางรถจักรยาน	3	3.29
ทางเท้า	35	12.15

จากตารางที่ 4.10 พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ใช้รถยนต์จักรยานยนต์เป็นพาหนะเดินทางบริเวณชุมชนวัดชลอ คิดเป็นร้อยละ 37.36 รองลงมาคือ รถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 31.86 ปัญหาที่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจรคือ ถนนค่อนข้างคับแคบ ร้อยละ 52.74

รองลงมาคือขาดทางเท้าและทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว ร้อยละ 29.67 และคิดว่าที่จอดรถไม่เพียงพอ ร้อยละ 8.79 ส่วนสิ่งประกอบบริเวณที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีสำหรับเส้นทางจักรยานคือ ม้านั่งพักผ่อน ร้อยละ 12.50 รองลงมาคือ พุ่มไม้ ร้อยละ 12.15 และป้ายบอกทาง ร้อยละ 10.76

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายตา

ที่หมายตา	จำนวน	ร้อยละ
1. มีสถานที่เป็นที่สังเกตหรือที่หมายตา บริเวณชุมชนวัดชลอ	91	100.00
มี	91	100.00
ไม่มี	0	0.00
2. สิ่งใดที่เป็นสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน	91	1000
พระอุโบสถรูปเรือหงส์	53	58.24
อาคารพาณิชย์กรรมริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย	2	2.19
ซุ้มประตูวัด	36	39.56

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนในพื้นที่มีจุดสังเกตหรือที่หมายตา บริเวณชุมชนวัดชลอบ้าน ร้อยละ 100.00 และสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอที่มองเห็นได้ชัดเจนคือ พระอุโบสถรูปเรือหงส์ ร้อยละ 58.24 รองลงมาคือ ซุ้มประตูวัด ร้อยละ 39.56

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ร้อยละ
1. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	290	100.00
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	53	18.27
ตู้ ATM	6	2.06
ป้ายบอกข้อมูล	22	7.58
ถังขยะ	9	3.10
ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว	13	4.48
ป้อมยาม	3	1.03
โทรศัพท์สาธารณะ	8	2.75
ห้องน้ำ - ส้วมสาธารณะ	13	4.48

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

สิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	ร้อยละ
ม้านั่ง	32	11.03
ซุ้มโฆษณา	16	5.51
ที่คั่นน้ำบริการ	15	5.17
ต้นไม้	49	16.89
เสาไฟ	51	17.50
2. การปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารร้านค้า รวมทั้งสิ่งประกอบบริเวณ เช่น ซุ้มป้าย เสาไฟ ม้านั่ง ฯลฯ ควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่น	91	100.00
ควร	90	98.90
ไม่ควร	1	1.10

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่คิดว่าสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรจะเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 18.27 รองลงมาคือ เสาไฟ ร้อยละ 17.50 และต้นไม้ ร้อยละ 16.89 ส่วนรูปแบบของสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารร้านค้ารวมทั้งสิ่งประกอบบริเวณ เช่น ซุ้มป้าย เสาไฟ ม้านั่ง ฯลฯ ควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่นร้อยละ 98.90

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเพื่อการชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการศึกษาโดยสรุป ดังนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี

5.1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มประชากร อาศัยอยู่ในชุมชนวัดชลอ ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนวัดชลอ จำนวน 160 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 800 คน (ที่มา : งานทะเบียนราษฎร เทศบาลเมืองบางกรวย มกราคม 2549)
2. กลุ่มนักท่องเที่ยว คือนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอจำนวน 30 ต่อวัน (ที่มา : ททท. ภาคกลางเขต6)

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยสร้างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดในเครื่องมือ ดังต่อไปนี้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ จำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยว วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่แสดงถึงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวชุมชนวัดชลอ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ย่าน

ด้านที่ 2 ที่ว่างโล่ง

ด้านที่ 3 เส้นทางสัญจร

ด้านที่ 4 ที่หมายตา

ด้านที่ 5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

ชุดที่ 2 สำหรับประชาชนในท้องถิ่น

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพหลัก รายได้ จำนวนปีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่แสดงถึงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับ พฤติกรรมของชุมชน วิถีชีวิต รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ย่าน

ด้านที่ 2 ที่ว่างโล่ง

ด้านที่ 3 เส้นทางสัญจร

ด้านที่ 4 ที่หมายตา

ด้านที่ 5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

2. **แบบสำรวจ** ผู้วิจัยทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลดอ ใช้เครื่องมือในการสำรวจ ดังนี้

1. กล้องถ่ายรูปและวิดีโอเทป เพื่อให้ทราบลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะชุมชน ที่สามารถเข้าสำรวจถึงและถ่ายภาพได้

2. แผนที่ เพื่อให้สำรวจแหล่งชุมชนต่าง ๆ ของเขตพื้นที่ที่ทำการสำรวจ และ เพื่อใช้ในการสำรวจเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยว

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือ ขออนุญาตจากโรงเรียนเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรีเพื่อขออนุญาตและร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด รวมทั้งแผนที่ต่าง ๆ บริเวณที่ทำการศึกษา

2. ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจภาคสนาม พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว จนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5.1.5 สรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนวัดชลอที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ

5.1.5.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนวัดชลอบ้านที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1. ย่าน

ย่านชุมชนวัดชลอ จากการสำรวจบริเวณชุมชนวัดชลอ พบว่ารูปแบบและวิถีชีวิต ที่อยู่อาศัยแบบบ้านใกล้เรือนเคียง ภายในรั้ว อาจจะมีบ้านถึง 2-3 หลัง มีรูปแบบและวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความเรียบง่าย สาธารณูปโภคมีการพัฒนาแล้ว เช่น ถนน ไฟฟ้า การเดินทางเข้าถึงสะดวกแต่ไม่มีการจัดการที่จอดรถ ไม่มีทางเท้าที่ชัดเจน ขาดร่มทางเดินที่สามารถกำบังแดดได้ ขาดป้ายหรือจุดที่จะแสดงให้เห็นถึงการบ่งบอกให้มาชมหรือศึกษากับสถานที่นั้น เช่นเดียวกันกับย่านอาคารพักอาศัยริมคลอง สามารถดึงเอาลักษณะเด่นของการใช้สอยตามสภาพสังคมและวัฒนธรรมได้ เช่น ท่อน้ำ ชานอนกประสงค์ โรงเก็บเรือ ส่วนเก็บของใต้อาคาร เป็นต้น

ย่านพานิชยกรรม เป็นย่านที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือร้านค้ากึ่ง ตลาดสด ร้านขายของเบ็ดเตล็ด มีความหนาแน่นปานกลางจะอยู่ริมถนน มีลักษณะอาคารที่มีความสูง 1-3 ชั้น รูปด้านสี่เหลี่ยม และวัสดุอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก รูปแบบของป้ายชื่อร้านจะมีความหลากหลายจนไม่สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นได้และในบริเวณรอบๆ วัดจะมีลักษณะเป็นร้านค้าแผงลอย มีลักษณะเป็นเพิงสังกะสีและเต็นท์ผ้าใบมีการนำเอาโต๊ะที่ไว้ตั้งขายของมาทำทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเมื่อมองเข้าไปยังบริเวณวัด

ย่านสถานที่ราชการ สถานที่ราชการสำคัญได้แก่ ศาลาการเปรียญ สถานีตำรวจบางกรวย โรงเรียนวัดชลอ ศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

2. ที่ว่างโล่ง

ที่ว่างโล่งประเภทส่วนหย่อม ยังขาดการพัฒนาให้มีรูปแบบที่สวยงาม เช่น ภายในโรงเรียนวัดชลอ

ที่ว่างโล่งประเภทลานกิจกรรม มีลานกิจกรรมที่สำคัญคือบริเวณด้านหน้าวัดชลอและบริเวณริมคลองบางกอกน้อยซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนสำหรับพักผ่อน รูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายทั้ง สนามเด็กเล่น งานประเพณีลอยกระทงมีศาลานั่งพักที่มีสภาพขาดการดูแล ทางเดินปะปนกับคู่อิงและทางจักรยานยนต์ มีต้นไม้ยืนต้นปะปนกับลานพักผ่อน มีลานจอดรถรวมกันโดยไม่ได้แบ่งแยกประเภทรถ

ลานรอบวัดชลอมีลักษณะเป็นลานโล่ง พื้นผิวปูนสภาพผุพังขาดการดูแล รกร้าง มีห้องน้ำสาธารณะใกล้กับศาลาการเปรียญ ขาดการจัดเตรียมที่จอดรถทั้งรถท่องเที่ยว รถส่งสินค้า รถจักรยานยนต์ โดยรอบจะมีร้านขายอาหารสำเร็จรูป ซึ่งจะเป็นที่นิยมของคนในชุมชน พื้นที่มีศักยภาพที่ดีในการที่จะจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นตลาดทางน้ำ

ที่ว่างโล่งบริเวณท่าเรือ ได้มีการจัดขายอาหารสำเร็จรูป โดยที่ไปคั้งสายตาและทัศนียภาพที่นักท่องเที่ยวที่มาทางเรือจะมองมายังพระอุโบสถวัดชลอ ทำให้เกิดปัญหาเป็นแหล่งเสื่อมโทรมของพื้นที่ จอครดยนต์ไม่มีระเบียบ เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ทางเดินไม่จัดให้ชัดเจน ขาดที่นั่งพักผ่อน ไม่มีชื่อสถานที่ ไม่มีการวางระบบไฟฟ้าแสงสว่างที่ดีทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการถูกไฟฟ้าดูด

3. ทางสัญจร

เส้นทางถนนบางกรวย-ไทรน้อย ที่นำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชนวัดชลอ ยังขาดการพัฒนาให้เกิดความรู้สึกถึงการชักนำเข้าสู่โครงการ ถนนผ่านศูนย์ราชการไม่มีการแบ่งแยกทางเดินเท้าออกจากทางสัญจรรถยนต์ บริเวณป้ายเชื้อเชิญเข้าสู่โครงการ ไม่มีการจัดตกแต่งภูมิทัศน์และสวนหย่อมถนนบางกรวย-ไทรน้อย และถนนบางกรวย-จางนอมไม่มีทางสัญจรด้วยเท้าที่ชัดเจนส่วนมากจะเดินบนถนน ถนนทั้ง 2 เส้นไม่มีทางเท้าและมีแผงลอยขายของกีดขวางทางจราจร บริเวณหน้าวัดชลอไม่มีการจัดที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถบัสทัศนจร ชุมชนวัดชลอถนนก่อนเข้าสู่โครงการไม่มีการจัดปลูกต้นไม้ทำให้มีสภาพความแห้งแล้ง ภายในชุมชนวัดชลอบางช่วงไม่มีทางเท้าให้คนสัญจร

4. ที่หมายตา

ที่หมายตาที่ชัดเจนได้แก่ ป้ายบอกทางเข้าสู่ชุมชนวัดชลอทั้ง 4 ทาง พระอุโบสถรูปเรือหงส์ขุ้มประตูทางเข้าวัดชลอ ป้ายชื่อที่บอกทางเข้าวัดชลอ อาคารพาณิชย์ที่เกาะตัวไปตามแนวถนนบางกรวย-ไทรน้อย

5. สิ่งประกอบบริเวณ

สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนช่วยเพิ่มสีสันและสร้างควมมีชีวิตชีวาให้กับเมือง

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของชุมชนวัดชลอยังไม่มีอาคารบริการนักท่องเที่ยว ศาลา นักท่องเที่ยว ที่มีอยู่ลักษณะเป็นการใช้พื้นที่ร่วมกับศาลาการเปรียญ

ร้านขายอาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยว บริเวณริมคลองบางกอกน้อยพบเพียงร้านขายอาหารตามสั่งและร้านก๋วยเตี๋ยว

ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว จะอยู่บริเวณด้านหลังศาลาการเปรียญ เพียงจุดเดียว บริเวณที่นั่งพักผ่อน ที่นั่งพบ ไม่มีให้เห็นในพื้นที่

สิ่งประกอบบริเวณ

ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ พบเห็นน้อยมาก จะมีอยู่บริเวณหน้าอาคารพาณิชย์ ร้านค้า

ศาลาพักผ่อน ไม่มีเป็นลักษณะเป็นตัวอาคารแต่จะเป็นการไปยื่นหน้าร้านค้าแผงลอยริมถนนโดยจะมีบริเวณหน้าวัดชลอ

ศาลาทำน้ำร้อนเรือที่จะไปท่าช้างและบางใหญ่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ถูกครุฑ้ำพื้นที่ โดยร้านค้าแผงลอย ตัวอาคารขาดเอกลักษณ์ของเมืองและความโดดเด่นที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว ป้ายบอกชื่อร้านค้า ส่วนใหญ่เป็นของผู้ประกอบการเป็นรูปแบบเฉพาะตัวของแต่ละร้าน ไม่มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง

ป้ายบอกข้อมูลข่าวสาร พบน้อยมาก ส่วนใหญ่ที่พบจะอยู่บริเวณย่านสถานที่ราชการเป็นป้ายผังวัดชลอมีความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองแต่ขาดการดูแลเอาใจใส่จนเกิดความทรุดโทรมไม่มีป้ายบอกข้อมูลข่าวสารสำหรับนักท่องเที่ยว

ตู้บริการ ATM. มี 2 จุดคือที่ด้านหน้าอาคารพาณิชย์ ริมถนนวัดชลอและธนาคารไทยพาณิชย์ เสาไฟส่องสว่าง

ป้ายบอกสถานที่ มี 1 จุด คือ ป้ายบอกทางเข้าชุมชนวัดชลอ

ป้ายโฆษณา พบเห็นน้อยมากจะอยู่บริเวณริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย โดยไม่มีการกำหนดที่วางบางป้ายบดบังทัศนียภาพพระอุโบสถวัดชลอ

ถังขยะ ขาดรูปแบบเฉพาะโดยมากเป็นถังขยะสำเร็จรูป

ไฟฟ้าแสงสว่าง ส่วนใหญ่เป็นเสาไฟสำเร็จรูป

รถเข็นขายของ พบเห็นได้บริเวณหน้าวัดชลอ และริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย

5.1.5.2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.33 ส่วนใหญ่มีอายุ 20-35 ปี ร้อยละ 40.00 ร้อยละ 23.33 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ 1 ครั้ง จุดประสงค์หลักที่มาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ คือ ชมโบราณสถานและโบราณวัตถุ รองลงมาคือชมวิถีชีวิตริมคลอง

2. ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับย่าน

พบว่า สถานที่ที่นักท่องเที่ยวสนใจเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ คือ วัดชลอ รองลงมาคือ บริเวณริมคลองบางกอกน้อย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่าควรจะทำให้มีการส่งเสริมกิจกรรม เช่น จัดเทศกาล นิทรรศการงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ร้อยละ ควรจะจัดที่บริเวณ ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย ส่วนปัญหาที่นักท่องเที่ยวพบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรมบริเวณชุมชนวัดชลอ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน รองลงมา คือ ความแออัดของย่านการค้าและย่านพักอาศัย ส่วนบริเวณที่นักท่องเที่ยวคิดว่าควรมีการปรับปรุง คือ บริเวณที่โล่งว่างริมคลองบางกอกน้อย ร รองลงมา คือ ที่ว่างโล่งด้านหน้าวัดชลอ และบริเวณริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อยเป็นสถานที่สำหรับพบปะสังสรรค์และพักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาคือที่ว่างโล่งหน้าวัดชลอ ส่วนใหญ่คิดว่าสวนสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว คิดว่า ควรจัดให้มีสวนสาธารณะที่บริเวณที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย และเห็นด้วยถ้าจะ พัฒนาบริเวณโดยรอบวัดชลอให้เป็นลาน กิจกรรม ประจำชุมชนวัดชลอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมายังชุมชนวัดชลอโดยเรือ รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนตัว ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว คือ ถนนค่อนข้างคับแคบ รองลงมา คือ ขาดทางเท้า และปัญหา ที่จอดรถไม่เพียงพอ โดยสิ่งประกอบบริเวณสำหรับเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่าควรมี ศาลาที่พักผู้โดยสารมากที่สุด รองลงมา คือ ไฟฟ้าและแสงสว่าง

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายตา

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอมีจุดสังเกตหรือที่หมายตาบริเวณชุมชนวัดชลอ และสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอได้อย่างชัดเจนคือ พระอุโบสถรูปเรือหงส์ รองลงมาคือ ชุมประตูดัด

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่าสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรที่จะเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว รองลงมาคือ ร้านอาหารประจำท้องถิ่น ส่วนรูปแบบของสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่มีอยู่เดิมและสร้างขึ้นใหม่ ควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่น

5.1.5.3 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น

1. ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในท้องถิ่น

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 65.55 ส่วนใหญ่มีอายุ 20 – 35 ปี รองลงมา 35- 50 ปี วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 27.47 อาชีพส่วนใหญ่พนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือ รับราชการ รัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนวัดชลอเป็นระยะเวลามากกว่า 15 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 10-15 ปี และ 6 – 10 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000-10000 บาท รองลงมาคือ 10000- 15000 ร้อยละ 36.26

2. ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชน วิถีชีวิต ความต้องการของชุมชน ความต้องการ ปัญหา และอุปสรรค ในการพัฒนา ภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับย่าน

ประชาชนส่วนใหญ่ใช้วัดเป็นที่รวมกิจกรรม รองลงมาคือ ที่ว่างโล่ง และสถานที่ราชการ ส่วนใหญ่คิดว่าย่านการค้าและที่พักนักท่องเที่ยวมีความหนาแน่นปานกลาง ส่วนใหญ่เห็นด้วยในการจัดระเบียบรูปแบบสถาปัตยกรรมให้กับชุมชนวัดชลอ ส่วนปัญหาที่ประชาชนส่วนใหญ่พบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรมคือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน คิดเป็น รองลงมาคือ การใช้วัสดุของอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง

ประชาชนบริเวณชุมชนวัดชลอส่วนใหญ่คิดว่าที่ว่างโล่งสำหรับพักผ่อนบริเวณชุมชนวัดชลอ ส่วนใหญ่คิดว่าลานกิจกรรมที่เป็นแหล่งบริการชุมชนไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนใหญ่คิดว่าสวนสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนใหญ่คิดว่าสนามเด็กเล่นเพียงพอต่อความต้องการ ส่วนใหญ่เห็นด้วยถ้าจะพัฒนาบริเวณชุมชนวัดชลอ เป็นลานกิจกรรม ตลาดน้ำ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว สวนสาธารณะ และแหล่งเผยแพร่วัฒนธรรม โดยสิ่งประกอบบริเวณที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีบริเวณสวนสาธารณะคือ ศาลาที่พัก รองลงมาคือ ร้านอาหาร

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร

ประชาชนส่วนใหญ่ใช้รถยนต์จักรยานยนต์เป็นพาหนะเดินทางบริเวณชุมชนวัดชลอ รองลงมาคือ รถยนต์ส่วนตัว ปัญหาที่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจรคือ ถนนค่อนข้างคับแคบ รองลงมาคือขาดทางเท้า และคิดว่าที่จอดรถไม่เพียงพอ ส่วนสิ่งประกอบบริเวณที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีสำหรับเส้นทางสัญจรคือ ม้านั่งพักผ่อน รองลงมาคือ ม้านั่งพักผ่อน และฟุตบอล

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายคา

ประชาชนในพื้นที่มีจุดสังเกตหรือที่หมายคา บริเวณชุมชนวัดชลอบ้าน และสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอที่มองเห็นได้ชัดเจนคือ พระอุโบสถรูปเรือหงส์ รองลงมาคือ ชุมประตู่วัด

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่คิดว่าสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรจะมีเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ เสาไฟ และต้นไม้ ส่วนรูปแบบของสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารร้านค้ารวมทั้งสิ่งประกอบบริเวณ เช่น ชุมป้าย เสาไฟ ม้านั่ง ฯลฯ ควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่น

5.2 การอภิปรายผล

แนวทางการพัฒนาเมืองชุมชนวัดชลอ จังหวัด นนทบุรี มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

จากภาพรวมของชุมชนวัดชลอจัดได้ว่าเป็นชุมชนที่มีโครงสร้างที่มีลักษณะทางด้านการสนับสนุนในเรื่องการท่องเที่ยวเป็นอย่างสูงโดยที่จะสังเกตได้จากสภาพแวดล้อมโดยรอบที่มีวิถีชีวิตของคนที่น่าดูได้ยากในปัจจุบัน อีกทั้งยังมีโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่เกิดขึ้นในตัวชุมชน แต่จากการสำรวจในปัจจุบันพบว่า ชุมชนวัดชลอได้เกิดความเสื่อมโทรม โดยที่จะเสื่อมโทรมเป็นอย่างมากทางด้านการใช้พื้นที่ อีกทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุและสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ก็เกิดการถูกรุกเข้าไปในพื้นที่ ทำให้โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ที่มีคุณค่าถูกทำลาย ขาดการควบคุมทำให้ทำลายจินตภาพของเมือง กิจกรรมที่มีการแบ่งแยกกันอย่างไม่ชัดเจน ขาดการดูแลรักษาทำให้เกิดการผุพังไปตามกาลเวลา ส่วนบริเวณที่พักอาศัยที่อยู่ริมน้ำที่มีความสำคัญทางด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คน เกิดการเซาะของคลื่นเมื่อเวลาเรือแล่นผ่าน ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาพื้นที่ๆ เกิดขึ้นภายในชุมชนวัดชลอทางด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชุมชน และเกิดความน่าสนใจและเกิดความประทับใจต่อผู้ที่มาพบเห็น ซึ่งเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามายังบริเวณพื้นที่ชุมชนวัดชลอ จากแนวการพัฒนาในข้างต้นได้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนเมืองของเดชา บุญค้ำ (2531 : 43- 44) ได้กล่าวไว้ว่า การปรับปรุงสาธารณูปของย่านเพื่อเสริมสภาพแวดล้อมของเมืองอาจใช้การควบคุมโดยการออกข้อบังคับมาควบคุมเฉพาะย่านได้เช่น ควบคุมรูปแบบของป้ายการค้าและป้ายโฆษณาต่าง ๆ จะต้องกำหนดความสูงตำแหน่งที่ตั้งและรูปแบบข้อความ ควบคุมรูปแบบของสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น รั้วกำแพง ป้ายชื่อ ม้านั่ง เสาไฟฟ้า จะต้องมีการออกแบบให้กลมกลืนกันและสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของย่านนั้นด้วยในการปรับปรุงย่านนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้อยู่อาศัยด้วย จึงจะประสบผลสำเร็จโดยชี้แจงให้ผู้อยู่อาศัยให้ทราบถึงผลดีและประโยชน์ที่เกิดขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี เพื่อบรรลุมรดกวัฒนธรรมที่สั่งไว้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบของย่านและริมคลองบางกอกน้อย ดังนี้

ย่านที่พักอาศัยในชุมชนวัดชลอและย่านอาคารพาณิชย์พักอาศัย ให้ควบคุมแนวอาคารและระยะต่าง ๆ โดยยึดถือตามกฎกระทรวงฉบับที่ 22 (2532) และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

พ.ศ.2522 กฎข้อบังคับห้ามตั้งขายของรुकค้าบริเวณทางเดิน ห้ามติดตั้งป้ายโฆษณา และควบคุมติดตั้งป้ายร้านค้า เพิ่มสิ่งประกอบบริเวณ ได้แก่ ถังขยะ ป้ายบอกตำแหน่ง ป้ายบอกระยะทาง

ย่านที่พักอาศัยริมคลองบางกอกน้อย ให้มีการสร้างเขื่อนกันน้ำเซาะหรือวัตถุบรรเทาแรงคลื่นที่เกิดจากความเร็วของเรือสัญจร โดยที่ลักษณะของเขื่อนจะเป็นการก่อกั้นเรียงซ้อนกัน และยึดหินเข้าหากันด้วยซีเมนต์ เพื่อให้ผิวขรุขระมีชีวิตชีวาที่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและอีกข้อที่เห็นควรเสนอแนะให้ปรับปรุง คือ

- การออกกฎให้เรือวิ่งช้าลง
- ติดเครื่องป้องกันเสียงที่เครื่องยนต์
- ให้ระบายความร้อนโดยผ่านท่อไอเสีย เพื่อลดเสียงลง
- ให้ระบายความร้อนโดยผ่านท่อไอเสียเพื่อลดเสียงลง
- ให้เจ้าหน้าที่เข้มงวดในการจับเรือที่เสียงดังมาลงโทษ
- สนับสนุนให้มีการใช้เรือชนิดที่เกิดเสียงและคลื่นน้อยกว่าเรือหางยาว เช่นเรือ

TAXI

ย่านอาคารราชการและโบราณสถาน โบราณวัตถุต่างจะทำการอนุรักษ์และปรับปรุงไม่ให้เกิดการรुकค้าพื้น

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบของที่ว่างโล่งปรับปรุงพื้นที่บริเวณริมคลองบางกอกน้อย ให้เป็นสาธารณะและลานกิจกรรมกลางแจ้ง ให้มีที่นั่งพักผ่อนเพียงพอ ปลูกไม้เพิ่มเติม เพิ่มสิ่งประกอบบริเวณ ได้แก่ถังขยะ ป้ายบอกตำแหน่ง ป้ายบอกระยะทาง

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบของเส้นทางสัญจรพัฒนาภูมิทัศน์บนถนนสายหลัก คือ ให้มีความกว้างเขตทาง 16 – 20 เมตร สามารถปลูกต้นไม้ริมถนนใหญ่ เพื่อเน้นความสำคัญ และเน้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวสร้างความต่อเนื่องระหว่างภูมิทัศน์ของพื้นที่ต่าง ๆ มีต้นไม้ให้ร่มเงา ลดความแข็งกระด้างของถนน เพิ่มทางเท้าคนเดินตลอดข้างทางเพื่อลดความร้อน มีม้านั่งข้างทางบริการนักท่องเที่ยว

ปรับปรุงที่จอดรถบริเวณลานวัดชลอและที่จอดรถหน้าศาลาการเปรียญ ปรับปรุงให้มีที่จอดรถให้มีรูปแบบที่ชัดเจนและเข้าถึงง่าย

4. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบของที่หมายตาปรับปรุงบริเวณทางเข้าชุมชนวัดชลอทั้ง 2 จุด จากถนนบางกรวยไทรน้อยเข้าชุมชนวัดชลอปรับปรุงบริเวณซุ้มประตูที่จะเข้ามายังชุมชนวัดชลอ และปรับปรุงบริเวณพระอุโบสถรูปเรือหงส์เป็นที่หมายตาของศูนย์กลางชุมชน บริเวณริมคลองบางกอกน้อย โดยให้มี

5. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบของสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

สิ่งก่อสร้างเสนอสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพิ่มจำนวนห้องน้ำสาธารณะบริเวณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณที่ว่างโล่งด้านหลังศาลาการเปรียญ จัดตั้งร้านขายสินค้าพื้นบ้าน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการเลือกซื้อ และจัดให้มีศูนย์อาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

สิ่งประกอบบริเวณ รูปแบบของม้านั่ง ต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม มีความแข็งแรงและมีจำนวนเพียงพอ ควรจัดวางบริเวณ โดยตั้งไว้ได้ต้นไม้

ป้ายบอกสถานที่ควรเน้นที่ความเรียบง่าย มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ใช้วัสดุ ที่หาได้ง่ายในพื้นที่และทนทานต่อสภาพอากาศและบำรุงรักษาได้ง่ายป้ายสื่อสารข้อมูล การออกแบบ ควรมีความชัดเจน เห็นง่าย ตัวป้ายมีลักษณะเรียบง่าย แสดงถึงรายละเอียดและลักษณะ และ วัฒนธรรมของสถานที่อย่างชัดเจน ทนทานต่อสภาพอากาศ ไม่ขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมโดยรวมที่ตั้ง ควรมองเห็นได้ชัดเจน ป้ายโฆษณา ควรกำหนดรูปแบบตำแหน่งที่ตั้งป้ายโฆษณาให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม ถึงขยะ ควรมีรูปแบบที่กลมกลืนและเป็นรูปแบบของทางเดิน เป็นสิ่งประดับดู สวยงาม ออกแบบให้เข้ากับสิ่งประกอบภูมิทัศน์อื่น ๆ ทนทานต่อการใช้งาน การจัดวางต้องไม่ เกะกะกีดขวางทางจราจร การเข้าถึงต้องง่ายไฟฟ้าแสงสว่าง การเลือกใช้โคมไฟ ต้องคำนึงถึงระดับ ความสูงต่ำของดวงโคม รูปร่างลักษณะต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงการใช้งาน ความกลมกลืนของสิ่งประกอบ ภูมิทัศน์ ความทนทาน การดูแลรักษา อายุการใช้งาน และราคา

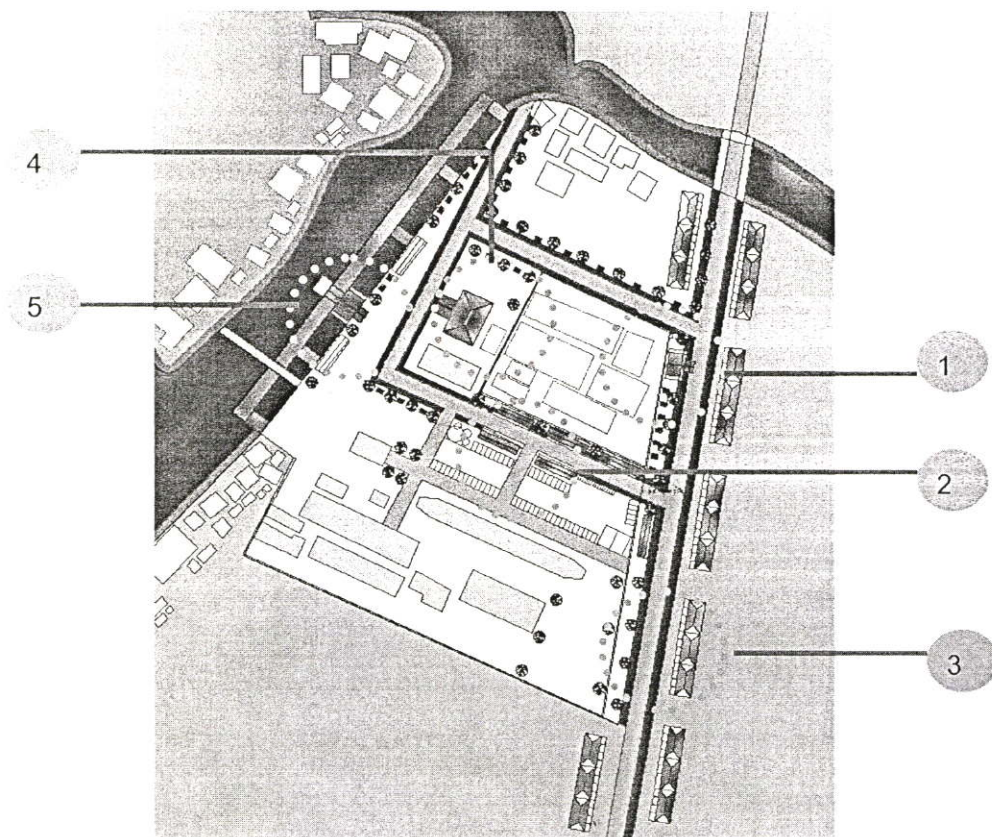
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยครั้งต่อไป

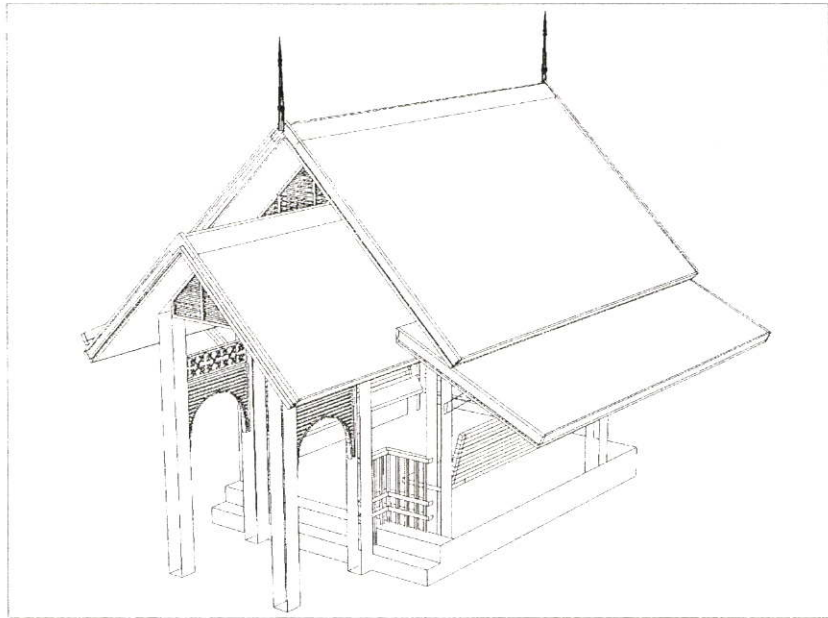
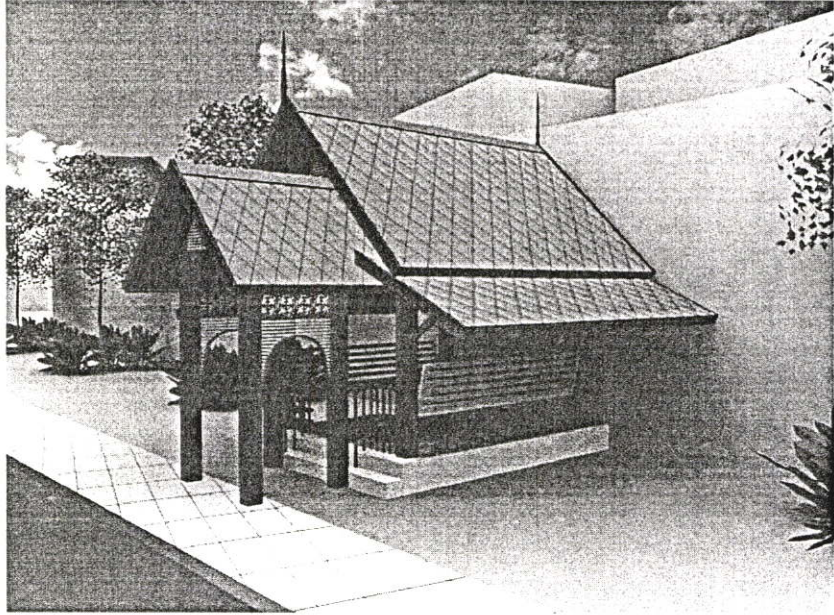
จากการศึกษาพบว่า ยังมีประเด็นและตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกหลายประการ ซึ่งไม่สามารถ ศึกษาได้ทั้งหมด เนื่องจากระยะเวลาที่มีจำกัด จึงขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการศึกษาในโอกาส ต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี ดังต่อไปนี้

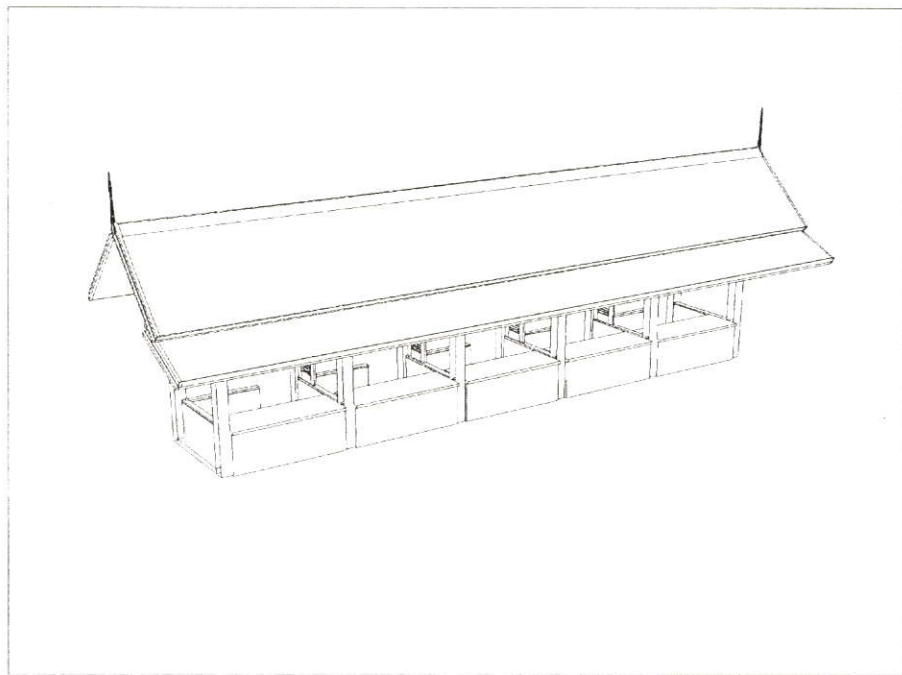
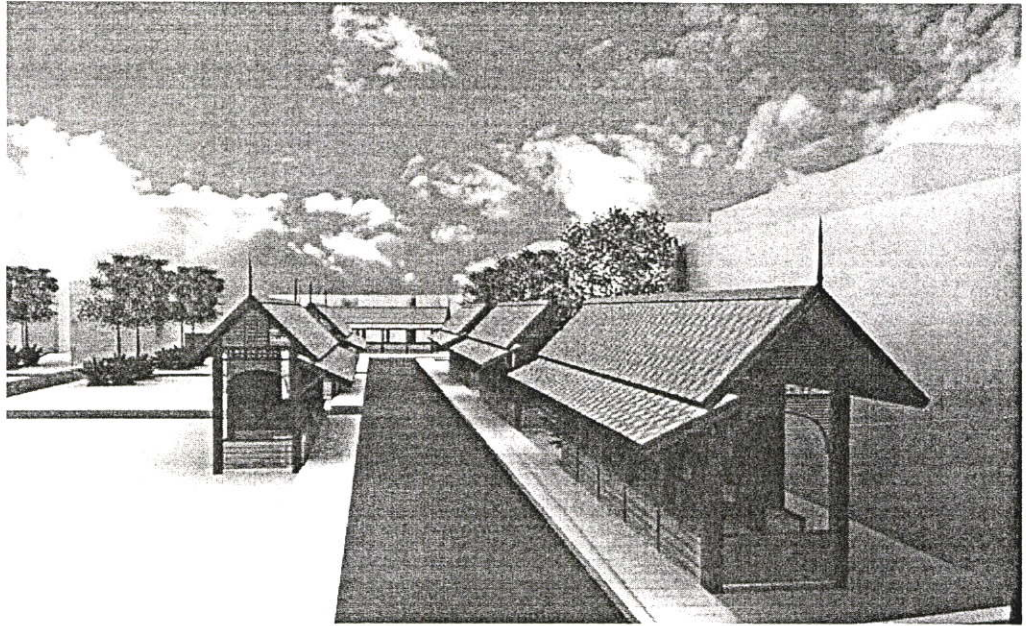
1. ควรศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น บ้านเรือนพื้นถิ่นของชุมชนวัดชลอ เพื่อนำมาเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และสามารถนำรูปแบบไปใช้กับชุมชนอื่น ๆ จังหวัดนนทบุรี อีกด้วย
2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรอบจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้มีการเชื่อมต่อกันของกิจกรรมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดจุดดึงดูดขนาดใหญ่สำหรับนักท่องเที่ยว
3. ควรศึกษาศักยภาพของพื้นที่เพื่อจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในรูปแบบของการพักแบบ Home Stay เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่สนใจในวิถีชีวิตของชุมชน
4. ควรศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ในการดำรงชีวิต รวมถึงวัฒนธรรมของ ชาวชุมชนวัดชลอ เพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ของชุมชน

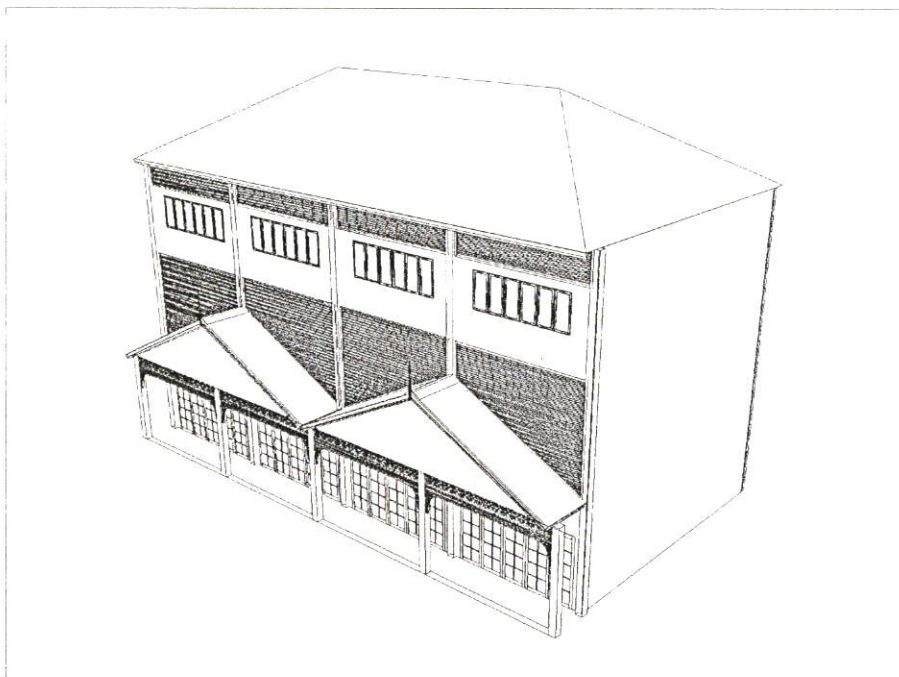
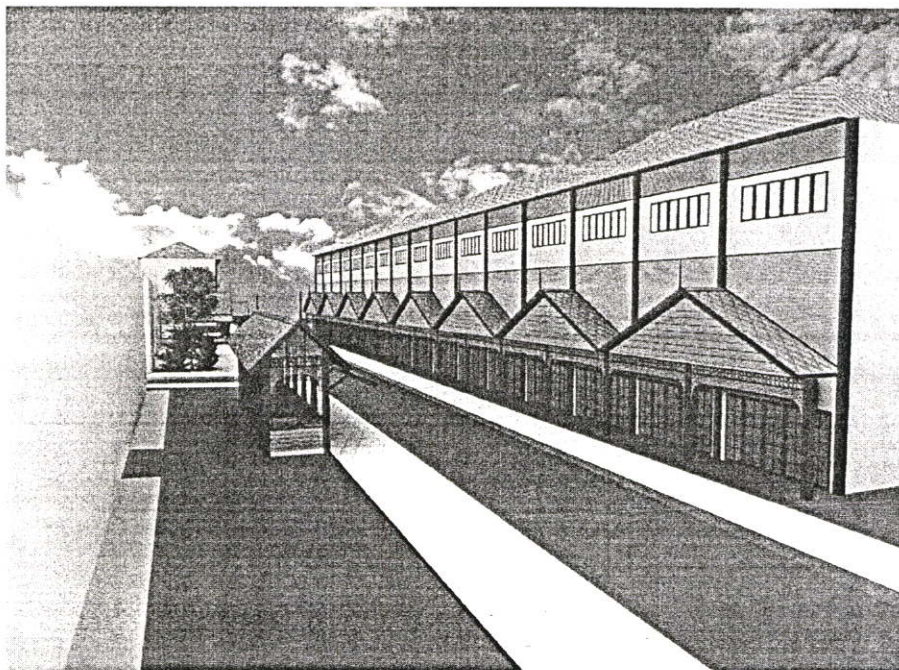
แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรม

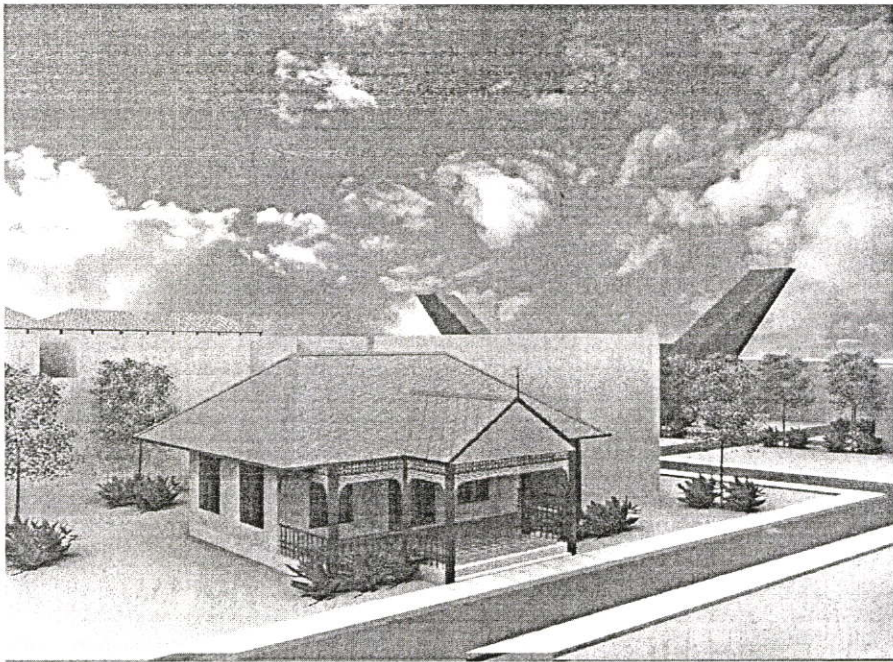
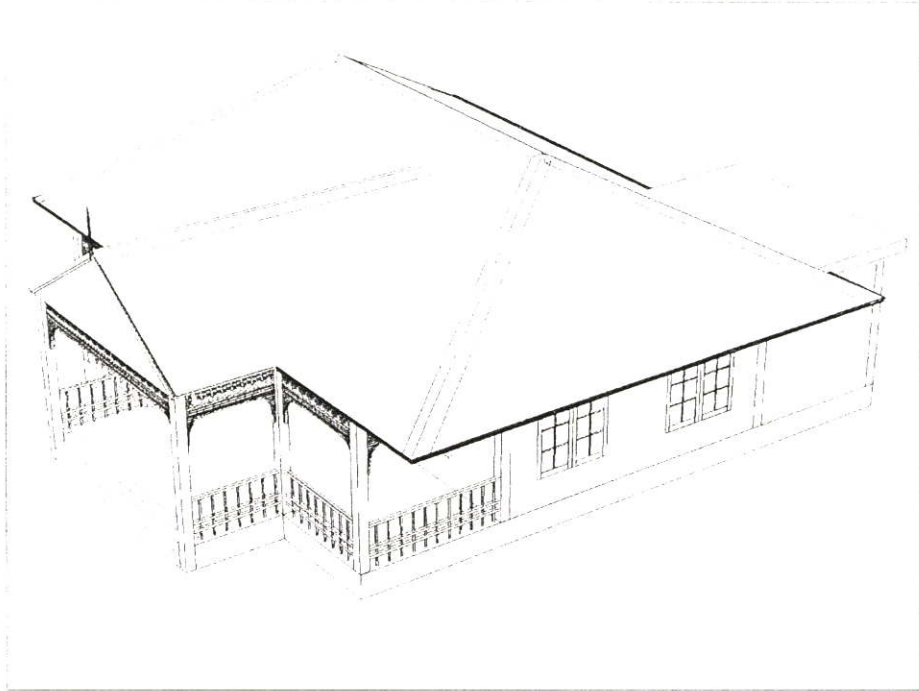
นำแนวความคิดที่ได้มาจากลักษณะบ้านพักอาศัยริมคลองบางกอกน้อย โดยที่มีลักษณะเป็นบ้านพักที่สร้างขึ้นมาในสมัยก่อนและการใช้ชีวิตที่ผูกพันอยู่กับริมคลองมาช้านาน

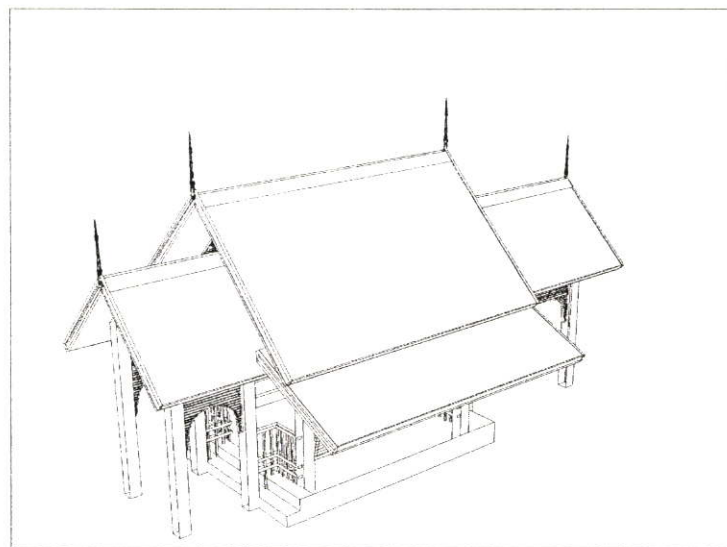
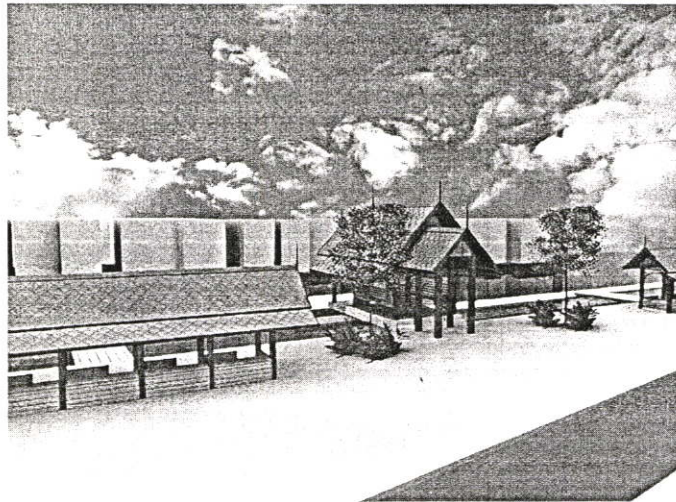
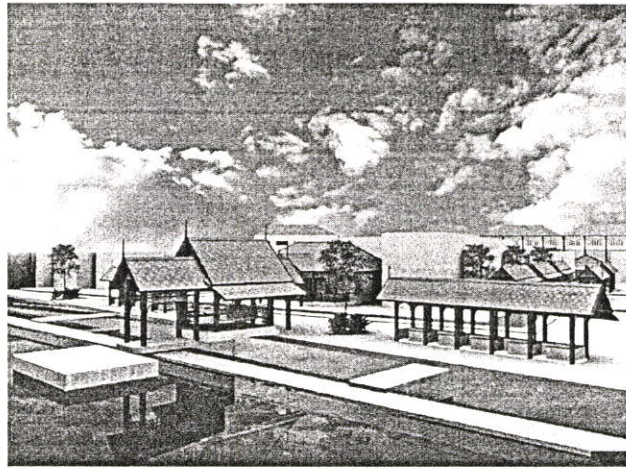

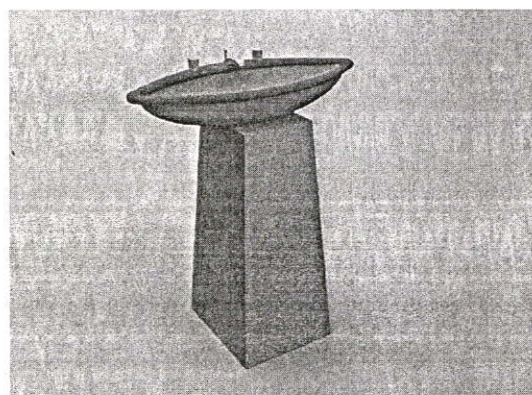
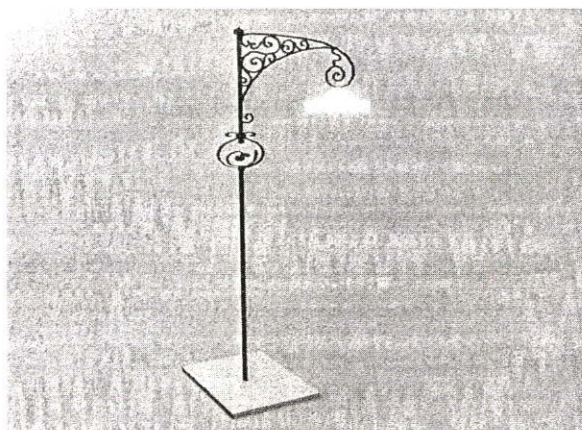
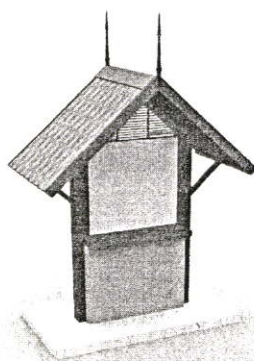
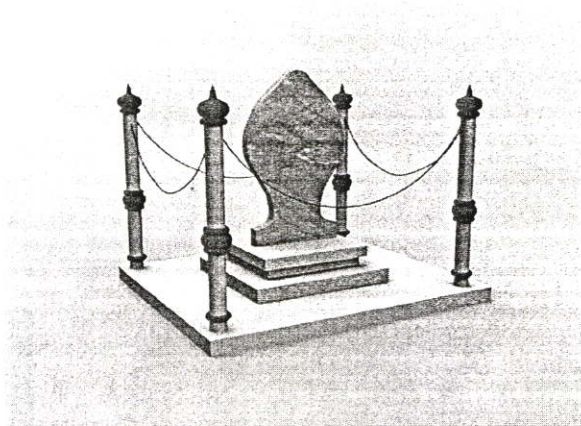
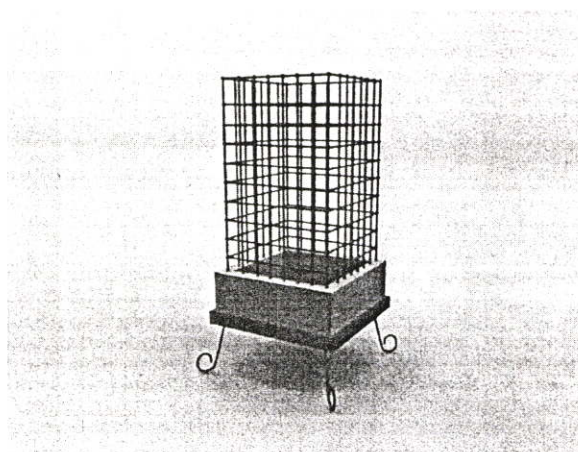
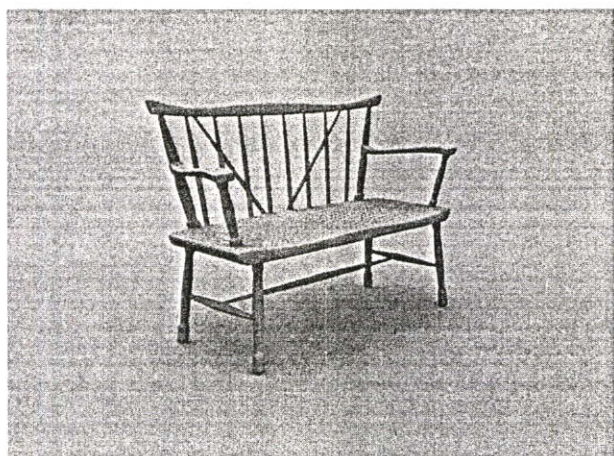

บรรณานุกรม

- กรมศาสนา. 2526. **ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น **ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนนทบุรี**.
(online) <http://www.thailocaladmin.go.th>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2531. **คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว**. ครั้งที่ 1
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล จิตวิวัฒนา. 2541. **“โครงการพัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เขตคลองสานบริเวณท่าเรือ
คลองสานถึงสะพานสารสิน”** วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการออกแบบชุมชนเมือง ภาควิชาออกแบบและวางผังชุมชนเมือง มหาวิทยาลัย
ศิลปากร
- เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม. 2544. **สถิติและการวิจัยทางการศึกษา**. เอกสารประกอบการสอนกรุงเทพฯ .
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เทศบาลเมืองบางกรวย. 2546. **แผนพัฒนา 3 ปี. (2547-2549) กองวิชาการและแผนงาน
งานวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน เทศบาลเมืองบางกรวย**.
- สมชาติ วินิจชนกิจ. 2547. **“แนวความคิดในการออกแบบชุมชนริมฝั่งลำตะคองเพื่อการท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลนครราชสีมา”** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. 2546. **วัฒนธรรม พัฒนาทางการประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์ ภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา.
- ซิลวี ฮอลลิงก้า. 2542. **“เมื่อคลองเป็นแม่น้ำ เมื่อแม่น้ำเป็นลำคลอง.”** ในศิลปวัฒนธรรม. (กันยายน).
- บริสุทธิ ประสพทรัพย์. **“รอยเรื่อตักบาตรพระ 108.”** ในอนุสาร อ.ส.ท. ปีที่ 15 ฉบับที่ 6 (มกราคม
2518).
- ประเพณีในจังหวัดนนทบุรี**. <http://www.ularbnon.hsin.ac.th/skl/product/non69/index.html>
พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัดถเลข. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนศิวิล. 2511.

ภาคผนวก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามประกอบการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ
จังหวัดนนทบุรี
คำชี้แจงประกอบแบบสอบถาม

โครงการวิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวพุทธศรัทธา นักท่องเที่ยว ปัญหา และอุปสรรคในการท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

โดยการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวม ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ

ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านที่ทราบถึงปัญหาและความต้องการเพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่เป็นจริงไปสู่กระบวนการในการออกแบบโดยคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งจะไม่เป็นผลเสียต่อตัวผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่อย่างใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนฤมล โลหะรัตน์

นักศึกษาปริญญาโท ก.อ.ม.

(สาขาสถาปัตยกรรม)

ผู้วิจัย

พ.ศ.2550

แบบสอบถามประกอบการวิจัย
เรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในบริเวณชุมชนวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง และเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. อาชีพ

รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน
 เจ้าของกิจการ ทำไร่ทำสวน
 นักเรียน, นักศึกษา อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. การจะกลับมาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลออีกกี่ครั้ง

1 ครั้ง
 มากกว่า 1 ครั้ง จำนวน.....ครั้ง

5. จุดประสงค์หลักของท่านที่มาเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ

มาไหว้พระ ชมวิถีชีวิตริมคลอง
 ชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. การกลับมาเที่ยวอีกครั้ง

ไม่สาเหตุ.....
 กลับมาอีกครั้งเพราะ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม พฤติกรรมนักท่องเที่ยวปัญหาและอุปสรรค ในการท่องเที่ยว
กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง และเติมข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรม

1. สถานที่ใดที่น่าสนใจเกี่ยวกับบริเวณชุมชนวัดชลอ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ของอาคาร วัดชลอ
 บริเวณชุมชนริมคลองบางกอกน้อย อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. การให้มีการส่งเสริมกิจกรรม เช่น จัดเทศกาล นิทรรศการ งานเฉลิมฉลองต่าง ๆ

- ควร โปรดตอบข้อ (2.1)
 ไม่ควร เพราะเหตุใด.....

2.1 บริเวณควรให้มีการจัดเทศกาล นิทรรศการ และงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ

- พื้นที่ว่างโล่งด้านหน้าวัดชลอ ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย
 ภายในโรงเรียนวัดชลอ ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ปัญหาที่พบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่รวมกิจกรรมบริเวณชุมชนวัดชลอ

- ความแออัดของย่านการค้า และย่านพักอาศัย
 การใช้วัสดุของอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก
 กิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. บริเวณที่ควรมีการปรับปรุง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ที่ว่างโล่งด้านหน้าวัด ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย
 อาคารที่พักอาศัย ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

 ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง

1. บริเวณใดที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับพบปะสังสรรค์และพักผ่อนหย่อนใจ
☐ ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย	☐ สวนสาธารณะโรงเรียนวัดชลอ
☐ ที่ว่างโล่งหน้าวัดชลอ	☐ ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
2. ความเพียงพอของสวนสาธารณะต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
-	
--
☐ เพียงพอ
☐ ไม่เพียงพอ โปรดตอบข้อ (2.1)
- 2.1 บริเวณที่ควรจัดให้มีสวนสาธารณะ
☐ ที่ว่างโล่งด้านหน้าวัดชลอ	☐ ที่ว่างโล่งริมคลองบางกอกน้อย
☐ ริมถนนบางกรวย-ไทรน้อย	☐ โรงเรียนวัดชลอ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
3. ความคิดเห็นในการพัฒนาบริเวณ โดยรอบวัดชลอให้เป็นลานกิจกรรมประจำชุมชนวัดชลอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
☐ เห็นด้วย
☐ ไม่เห็นด้วย เพราะเหตุใด.....
4. สิ่งประกอบบริเวณที่ควรจะมีเพิ่มสวนสาธารณะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ ป้ายบอกข้อมูล	☐ ถังขยะ
☐ ศาลาที่พัก	☐ ไฟฟ้าและแสงสว่าง
☐ โทรศัพท์สาธารณะ	☐ ห้องน้ำ – ส้วมสาธารณะ
☐ ม้านั่งพักผ่อน	☐ ป้ายบอกทาง
☐ ชุมนิยามา	☐ ที่คั่นน้ำบริการ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

 ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร

1. วิธีเดินทางมายังชุมชนวัดชลอ

☐ รถโดยสารประจำทาง	☐ รถยนต์ส่วนตัว
☐ เรือ	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ปัญหาที่ประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

☐ ถนนค่อนข้างคับแคบ	☐ การจราจรติดขัด
☐ ที่จอดรถไม่เพียงพอ	☐ ขาดทางเท้าและจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว

3. สิ่งประกอบบริเวณเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวบริเวณชุมชนวัดชลอ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ป้ายบอกข้อมูล	☐ ถังขยะ
☐ ศาลาที่พัก	☐ ไฟฟ้าและแสงสว่าง
☐ โทรศัพท์สาธารณะ	☐ ห้องน้ำ - ส้วมสาธารณะ
☐ ม้านั่งพักผ่อน	☐ ป้ายบอกทาง
☐ ต้นไม้	☐ ทางรถจักรยาน
☐ พุ่มบาท	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

 ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายดา

1. มีสถานที่ ที่สังเกตหรือที่หมายดา บริเวณชุมชนวัดชลอ

☐ มี โปรดระบุ.....
☐ ไม่มี

2. สิ่งที่เป็นคือสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน

☐ พระอุโบสถรูปเรือหงส์	☐ อาคารพาณิชย์ริมถนน
☐ ชุมประดู่วัด	☐ ป้ายบอกทางเข้าวัดชลอ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

 ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

1. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรจะเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	☐ ตู้ ATM
☐ ป้ายบอกข้อมูล	☐ ดั่งขยะ
☐ ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว	☐ ป้อมยาม
☐ โทรศัพท์สาธารณะ	☐ ห้องน้ำ - ส้วมสาธารณะ
☐ ม้านั่ง	☐ ชุมนิยมนา
☐ ที่ค้ำน้ำบริการ	☐ ร้านอาหารประจำถิ่น
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

2. การปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่นสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารร้านค้า รวมทั้งสิ่งประกอบบริเวณ เช่น ชุมนิยมนา ป้าย เสาไฟ ม้านั่ง ฯลฯ

- ควร
- ไม่ควร เพราะเหตุใด.....

แบบสอบถามประกอบการวิจัย
เรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนวัดชลอ
จังหวัดนนทบุรี

สำหรับประชาชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนวัดชลอ จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง และเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
 อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ

รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน
 เจ้าของกิจการ ทำไร่ทำสวน
 นักเรียน, นักศึกษา อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนวัดชลอ

ต่ำกว่า 1 ปี 1 – 5 ปี
 6 – 10 ปี 11-15 ปี
 มากกว่า 15 ปี

6. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท มากกว่า 15,000 บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยว

กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง และเติมข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับย่านและที่ร่วมกิจกรรม

1. บริเวณที่ใช้เป็นที่ร่วมกิจกรรม

☐ วัด	☐ สถานที่ราชการ
☐ โรงเรียน	☐ ที่ว่างโล่ง
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

2. ความหนาแน่นของย่านการค้าและที่พักนักท่องเที่ยวมีความหนาแน่นมากน้อยเพียงใด

☐ หนาแน่นน้อย	☐ หนาแน่นปานกลาง
☐ หนาแน่นมาก	

3. ความคิดเห็นในการจัดระเบียบรูปแบบสถาปัตยกรรมให้กับบริเวณชุมชนวัดชลอ

☐ เห็นด้วย	
☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ.....	

4. ปัญหาที่พบเห็นเกี่ยวกับย่านและที่ร่วมกิจกรรม

☐ ความแออัดของย่านการค้า
☐ การใช้วัสดุของอาคารมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก
☐ กิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ว่างโล่ง

1. ความเพียงพอของที่ว่างโล่งสำหรับพักผ่อนบริเวณชุมชนวัดชลอ

☐ เพียงพอ
☐ ไม่เพียงพอ

2. ความเพียงพอของลานกิจกรรมที่เป็นแหล่งบริการชุมชน

☐ เพียงพอ
☐ ไม่เพียงพอ

3. ความเพียงพอของสวนสาธารณะ

- เพียงพอ
 ไม่เพียงพอ

4. ความเพียงพอของสนามเด็กเล่น

- เพียงพอ
 ไม่เพียงพอ

5. ความคิดเห็นในการพัฒนาบริเวณชุมชนวัดชลอ เป็นลานกิจกรรม ตลาดน้ำ ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว สวนสาธารณะ และแหล่งเผยแพร่วัฒนธรรม

- เห็นด้วย
 ไม่เห็นด้วย เพราะเหตุใด.....

5. สิ่งประกอบบริเวณสวนสาธารณะที่ควรมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ป้ายบอกข้อมูล	☐ ถังขยะ
☐ ศาลาที่พัก	☐ ไฟฟ้าและแสงสว่าง
☐ โทรศัพท์สาธารณะ	☐ ห้องน้ำ – ส้วมสาธารณะ
☐ ม้านั่งพักผ่อน	☐ ป้ายบอกทาง
☐ ร้านขายอาหาร เครื่องดื่ม	☐ ที่คิมน้ำบริการ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร

1. วิธีการเดินทางมาบริเวณชุมชนวัดชลอ

☐ การเดินเท้า	☐ รถจักรยานยนต์
☐ จักรยาน	☐ รถยนต์ส่วนตัว
☐ รถโดยสารประจำทาง	☐ รถสามล้อเครื่อง
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

2. ปัญหาที่ประสบเกี่ยวกับการใช้เส้นทางสัญจร

☐ ถนนค่อนข้างคับแคบ	☐ การจราจรติดขัด
☐ ที่จอดรถไม่เพียงพอ	☐ ขาดทางเท้าและจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว

3. สิ่งประกอบบริเวณเส้นทางสัญจรบริเวณชุมชนวัดชลอที่ควรมี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ป้ายบอกข้อมูล	☐ ถังขยะ
☐ ศาลาที่พัก	☐ ไฟฟ้าและแสงสว่าง
☐ โทรศัพท์สาธารณะ	☐ ห้องน้ำ – ส้วมสาธารณะ
☐ ม้านั่งพักผ่อน	☐ ป้ายบอกทาง
☐ ชุมโฆษณา	☐ ที่คั่นน้ำบริการ
☐ ต้นไม้	☐ ทางรถจักรยาน
☐ พุ่มบาท	
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับที่หมายตา

1. มีสถานที่ ที่สังเกตหรือที่หมายตา บริเวณชุมชนวัดชลอ

- มี โปรดระบุ.....
- ไม่มี

2. สิ่งที่เป็นคือสัญลักษณ์ของชุมชนวัดชลอที่มองเห็น ได้อย่างชัดเจน

☐ พระอุโบสถรูปเรือหงส์	☐ อาคารพาณิชย์ริมถนน
☐ ชุมประตูดัด	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

1. สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณที่ควรเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	☐ ตู้ ATM
☐ ป้ายบอกข้อมูล	☐ ถังขยะ
☐ ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว	☐ ป้อมยาม
☐ โทรศัพท์สาธารณะ	☐ ห้องน้ำ – ส้วมสาธารณะ
☐ ม้านั่ง	☐ ชุมโฆษณา
☐ ที่คั่นน้ำบริการ	☐ ต้นไม้
☐ เสาไฟ	☐ สโมสรกีฬาทางน้ำ
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

2. การปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารร้านค้า รวมทั้งสิ่งประกอบบริเวณ เช่น ชุมน้ำยา เสาไฟ
ม้านั่ง ฯลฯ ควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับรูปแบบท้องถิ่น

ควร

ไม่ควร เพราะเหตุใด.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาว นฤมล โลหะรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	29 มกราคม 2522
สถานที่เกิด	นนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	50/41 หมู่ที่ 5 ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
สถานที่ทำงาน	เทศบาลนครนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนนทบุรี ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา